

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2020

SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI
STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI
FINANSOWEJ ZATWIERDZONYMI
PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

ORLEN

2020

WYBRANE DANE ZA 2020 ROK

GRUPA ORLEN

- EBITDA 8 445 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 10 036 mln PLN
- EBIT 3 908 mln PLN
- Zysk netto 2 825 mln PLN
- Zysk netto przed odpisami aktualizującymi netto 4 416 mln PLN
- Aktywa 83 827 mln PLN
- CAPEX 8 992 mln PLN
- Kapitał własny 42 379 mln PLN
- Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej 41 596 mln PLN
- Liczba akcji 427 709 061
- Kapitał własny na 1 akcję 99,08 PLN
- Kapitał własny na 1 akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej 97,25 PLN
- Wypłata dywidendy za rok 2019: 428 mln PLN / 1 PLN na akcję
- Dług netto 13 120 mln PLN
- Dług netto/EBITDA 1,27

RAFINERIA

- Przychody ze sprzedaży 52 010 mln PLN
- EBITDA (2 628) mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto (2 517) mln PLN
- EBIT (3 815) mln PLN
- Aktywa 25 890 mln PLN
- CAPEX 3 174 mln PLN

PETROCHEMIA

- Przychody ze sprzedaży 12 640 mln PLN
- EBITDA 1 973 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 1 983 mln PLN
- EBIT 1 059 mln PLN
- Aktywa 13 858 mln PLN
- CAPEX 1 912 mln PLN

ENERGETYKA

- Przychody ze sprzedaży 13 462 mln PLN
- EBITDA 7 435 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 7 440 mln PLN
- EBIT 6 275 mln PLN
- Aktywa 24 723 mln PLN
- CAPEX 1 722 mln PLN

DETAL

- Przychody ze sprzedaży 30 911 mln PLN
- EBITDA 3 193 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 3 232 mln PLN
- EBIT 2 473 mln PLN
- Aktywa 10 968 mln PLN
- CAPEX 1 329 mln PLN

WYDOBYCIE

- Przychody ze sprzedaży 483 mln PLN
- EBITDA (1 100) mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 322 mln PLN
- EBIT (1 450) mln PLN
- Aktywa 3 070 mln PLN
- CAPEX 400 mln PLN

EBIT - zysk/(strata) z działalności operacyjnej

EBITDA - zysk/(strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację

EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto – EBITDA przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących (odwrócenie/utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży)

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz aktywów z tytułu praw do użytkowania wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktu

Dług netto: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dług netto/EBITDA - dług netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto, skorygowany o wyłączenia zgodnie z definicjami poszczególnych składników z umów kredytowych.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
PODSTAWOWE INFORMACJE	9
1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN	9
2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZASADY PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH DLA CELÓW KONSOLIDACJI	10
4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	10
5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN	11
6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPRZEDNIO SPORZĄDZONYMI I OPUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI FINANSOWYMI	13
7. STRUKTURA GRUPY ORLEN ORAZ JEJ ZMIANY	14
7.1. Struktura Grupy	14
7.2. Zmiany w strukturze udziałowej GRUPY ORLEN od 1 stycznia do 31 grudnia 2020	16
7.3. Rozliczenie transakcji nabycia akcji ENERGA zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek	17
7.4. Rozliczenie transakcji nabycia akcji RUCH S.A. zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek	21
7.5. Zmiany w strukturze Grupy ORLEN zakończeniu okresu sprawozdawczego	22
SYTUACJA FINANSOWA GRUPY	24
8. WPŁYW PANDEMII KORONAWIRUSA NA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN	24
9. WYNIKI FINANSOWE I OPERACYJNE	26
DANE SEGMENTOWE	29
10. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	29
11. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, ZWIĘKSZENIA AKTYWÓW TRWAŁYCH	29
12. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE I OBSZARY GEOGRAFICZNE	30
12.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne	30
12.2. Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne	31
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	32
13. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	32
13.1. Przychody ze sprzedaży	32
13.2. Przychody ze sprzedaży według segmentów operacyjnych w podziale na asortymenty	34
13.3. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceńodawcy	35
13.4. Przychody z tytułu umów z klientami według kryterium rodzaju umowy	35
13.5. Przychody z tytułu umów z klientami według terminu przekazania	35
13.6. Przychody z tytułu umów z klientami według okresu obowiązywania umowy	36
13.7. Przychody z tytułu umów z klientami według kanałów sprzedaży	36
13.8. Koszty	36
13.9. Pozostałe przychody operacyjne	37
13.10. Pozostałe koszty operacyjne	37
13.11. Przychody i koszty finansowe	38
13.12. (Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych oraz wartości pożyczek i odsetek od należności handlowych	38
13.13. Podatek dochodowy	39
14. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	41
14.1. Rzeczowe aktywa trwałe	41
14.2. Wartości niematerialne	43
14.3. Inwestycje wyceniane metodą praw własności	45
14.4. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania	47
14.5. Kapitał pracujący netto	52
14.6. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	55
14.7. Kredyty, pożyczki i obligacje	55
14.8. Dług netto i zarządzanie kapitałem	57
14.9. Kapitał własny	58
14.10. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	60
14.11. Rezerwy	61
15. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	65
15.1. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych	65
15.2. Odsetki netto	65
15.3. (Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej	65
15.4. Zmiana stanu rezerw	65
15.5. Pozostałe korekty	65
15.6. Podatek dochodowy (zapłacony)	65

15.7.	Nabycie akcji/udziałów pomniejszone o środki pieniężne	66
16.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO	67
16.1.	Kategorie i klasy instrumentów finansowych	69
16.2.	Pozycje dochodów, kosztów, zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	69
16.3.	Ustalanie wartości godziwej	70
16.4.	Rachunkowość zabezpieczeń	70
16.5.	Identyfikacja ryzyka	77
17.	POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	84
17.1.	Posiadane koncesje	84
17.2.	Leasing	84
17.3.	Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych	88
17.4.	Aktywa i zobowiązania warunkowe	88
17.5.	Zabezpieczenia akcyjne	93
17.6.	Transakcje z podmiotami powiązanymi	93
17.7.	Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	95
	WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	96

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	NOTA	2020	2019
Przychody ze sprzedaży	11, 13.1, 13.2, 13.3	86 180	111 203
Koszt własny sprzedaży	13.8.1	(76 647)	(97 301)
Zysk brutto ze sprzedaży		9 533	13 902
Koszty sprzedaży		(7 226)	(6 355)
Koszty ogólnego zarządu		(2 314)	(1 806)
Pozostałe przychody operacyjne	13.9	10 058	1 246
zysk z tytułu okazijnego nabycia Grupy ENERGA	13.9	4 062	-
Pozostałe koszty operacyjne	13.10	(6 226)	(1 717)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych	13.12	(66)	(41)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	14.3	149	136
Zysk z działalności operacyjnej		3 908	5 365
Przychody finansowe	13.11.1	852	890
Koszty finansowe	13.11.2	(1 889)	(901)
Przychody i koszty finansowe netto		(1 037)	(11)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości pożyczek i odsetek od należności handlowych	13.12	(15)	(2)
Zysk przed opodatkowaniem		2 856	5 352
Podatek dochodowy	13.13	(31)	(1 054)
Zysk netto		2 825	4 298
Inne całkowite dochody:			
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		(59)	(35)
zyski i straty aktuarialne		(68)	(21)
zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe			
wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		(5)	(20)
podatek odroczony		14	6
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		137	105
instrumenty zabezpieczające		(675)	(148)
koszty zabezpieczenia		255	115
różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		481	138
podatek odroczony		76	-
		78	70
Całkowite dochody netto		2 903	4 368
Zysk netto przypadający na		2 825	4 298
akcjonariuszy jednostki dominującej		2 755	4 300
akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		70	(2)
Całkowite dochody netto przypadające na		2 903	4 368
akcjonariuszy jednostki dominującej		2 840	4 370
akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		63	(2)
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w PLN na akcję)		6,44	10,05

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	NOTA	31/12/2020	31/12/2019
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	14.1	49 387	32 363
Wartości niematerialne	14.2	2 534	1 600
Aktywa z tytułu praw do użytkowania	17.2.1	5 252	3 952
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	14.3	758	678
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.13.2	687	51
Instrumenty pochodne	14.10.1	179	310
Należności długoterminowe z tytułu leasingu		2	13
Pozostałe aktywa	14.10.1	413	310
		59 212	39 277
Aktywa obrotowe			
Zapasy	14.5.1	12 279	15 074
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	14.5.2	9 640	9 669
Należności z tytułu podatku dochodowego		449	262
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	14.6	1 240	6 159
Instrumenty pochodne	14.10.1	440	243
Należności krótkoterminowe z tytułu leasingu		11	12
Pozostałe aktywa	14.10.1	530	468
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		26	38
		24 615	31 925
Aktywa razem		83 827	71 202
PASYWA			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	14.9.1	1 058	1 058
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	14.9.2	1 227	1 227
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	16.4	(16)	328
Kapitał z aktualizacji wyceny		(37)	(33)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		1 328	847
Zyski zatrzymane	14.9.3	38 036	35 169
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		41 596	38 596
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	14.9.4	783	11
Kapitał własny razem		42 379	38 607
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i obligacje	14.7	9 430	8 185
Rezerwy	14.11	2 264	1 113
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	13.13.2	1 999	1 474
Instrumenty pochodne	14.10.2	138	2
Zobowiązania z tytułu leasingu	17.2.1	4 501	3 380
Pozostałe zobowiązania	14.10.2	181	161
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	14.5.4	11	-
		18 524	14 315
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	14.5.3	14 024	15 132
Zobowiązania z tytułu leasingu	17.2.1	713	618
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	14.5.4	442	246
Kredyty, pożyczki i obligacje	14.7	4 930	422
Rezerwy	14.11	2 300	1 236
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		66	124
Instrumenty pochodne	14.10.2	270	266
Pozostałe zobowiązania	14.10.2	179	236
		22 924	18 280
Zobowiązania razem		41 448	32 595
Pasywa razem		83 827	71 202

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny	Różnica kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane	Razem		
NOTA	14.9.1, 14.9.2	16.4			14.9.3		14.9.4	
01/01/2020	2 285	328	(33)	847	35 169	38 596	11	38 607
Zysk netto	-	-	-	-	2 755	2 755	70	2 825
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(344)	(4)	481	(48)	85	(7)	78
Całkowite dochody netto	-	(344)	(4)	481	2 707	2 840	63	2 903
Nabycie jednostek zależnych	-	-	-	-	-	-	1 674	1 674
Zmiana struktury udziałowej	-	-	-	-	588	588	(965)	(377)
Dywidendy	-	-	-	-	(428)	(428)	-	(428)
31/12/2020	2 285	(16)	(37)	1 328	38 036	41 596	783	42 379
01/01/2019	2 285	361	(15)	709	32 383	35 723	12	35 735
Zysk/(strata) netto	-	-	-	-	4 300	4 300	(2)	4 298
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(33)	(18)	138	(17)	70	-	70
Całkowite dochody netto	-	(33)	(18)	138	4 283	4 370	(2)	4 368
Emisja akcji przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	1	1
Dywidendy	-	-	-	-	(1 497)	(1 497)	-	(1 497)
31/12/2019	2 285	328	(33)	847	35 169	38 596	11	38 607

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	NOTA	2020	2019
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		2 856	5 352
Korekty o pozycje:			
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	14.3	(149)	(136)
Amortyzacja	13.8.2	4 537	3 497
Strata/(Zysk) z tytułu różnic kursowych	15.1	659	(72)
Odsetki netto	15.2	392	272
Dywidendy	13.11.1	(6)	(5)
(Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej	15.3	(3 594)	316
Zmiana stanu rezerw	15.4	1 702	1 035
Zmiana stanu kapitału pracującego	14.5	2 209	1 182
zapasy		3 144	(709)
należności		2 252	942
zobowiązania		(3 187)	949
Pozostałe korekty	15.5	(615)	(624)
Podatek dochodowy (zapłacony)	15.6	(744)	(1 498)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		7 247	9 319
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania		(7 573)	(4 450)
Nabycie akcji/udziałów pomniejszone o środki pieniężne	15.7	(2 000)	-
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania		70	245
Lokaty krótkoterminowe		(71)	-
Dywidendy otrzymane		144	112
Przepływy netto z tytułu pożyczek		136	-
Rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń		750	82
Pozostałe		49	17
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		(8 495)	(3 994)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek	14.8.1	5 928	381
Emisja obligacji	14.8.1	1 000	-
Splata kredytów i pożyczek	14.8.1	(9 034)	(492)
Wykup obligacji	14.8.1	(100)	(1 000)
Odsetki zapłacone od kredytów i obligacji	15.2, 14.8.1	(297)	(218)
Odsetki zapłacone z tytułu leasingu	15.2, 14.8.1	(111)	(68)
Dywidendy wypłacone		(428)	(1 497)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu	14.8.1	(675)	(656)
Pozostałe		6	187
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej		(3 711)	(3 363)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(4 959)	1 962
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych		40	5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		6 159	4 192
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		1 240	6 159
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	14.6	217	1 086

PODSTAWOWE INFORMACJE**1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN**

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE	
NAZWA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock, Polska
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	- przerób ropy naftowej, - produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych, - sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych, - poszukiwania, rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów, - wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą, - działalność usługowa: magazynowanie ropy naftowej i paliw, usługi transportowe, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne, kurierskie, kolportaż prasy oraz ubezpieczeniowe i finansowe.

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna z siedzibą w Polsce, Płock ul. Chemików 7 („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku. PKN ORLEN nie jest jednostką zależną od innej jednostki, która posiadałaby w niej całościowy lub częściowy udział.

Nie występuje jednostka kontrolująca PKN ORLEN, w związku z tym PKN ORLEN jest jednostką dominującą najwyższego szczebla Grupy ORLEN.

PKN ORLEN wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”, „Grupa”) jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych koncernów multi - energetycznych w Europie Środkowej działającym na rynku polskim, litewskim, czeskim, słowackim, niemieckim i kanadyjskim. Grupa ponadto posiada jednostki zlokalizowane na terenie Malty, Szwecji, Holandii, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA.

Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych.

Od zakończenia poprzedniego okresu sprawozdawczego nie wystąpiły zmiany w nazwie jednostki sprawozdawczej lub innych danych identyfikacyjnych.

2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE). Zastosowane przez Grupę zasady rachunkowości opierają się na standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2020 roku lub okresów wcześniejszych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej oraz aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe z wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018 r. poz.757) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2020 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę ORLEN w dającej się przewidzieć przyszłości.

W ramach oceny możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Zarząd dokonał analizy dotychczasowych ryzyk, w tym w szczególności dokonał oceny wpływu pandemii COVID-19 na działalność Grupy, o czym szerzej opisano w notcie 8.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę ORLEN.

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy ORLEN jest nieoznaczony.

3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZASADY PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH DLA CELÓW KONSOLIDACJI

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Ewentualne zaistniałe różnice w wysokości 1 mln PLN przy sumowaniu pozycji zaprezentowanych w notach objaśniających wynikają z przyjętych zaokrągleń. Przeliczenie na PLN sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji:

- pozycje aktywów i zobowiązań – według kursu wymiany na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według średniego kursu wymiany w okresie sprawozdawczym (średnia arytmetyczna średnich kursów dziennych określonych przez Narodowy Bank Polski („NBP”) w danym okresie).

Różnice kursowe powstałe w wyniku powyższych przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą.

WALUTA	Kurs średni w okresie sprawozdawczym		Kurs na koniec okresu sprawozdawczego	
	2020	2019	31/12/2020	31/12/2019
EUR/PLN	4,4442	4,2987	4,6148	4,2585
USD/PLN	3,8996	3,8399	3,7584	3,7977
CZK/PLN	0,1680	0,1675	0,1753	0,1676
CAD/PLN	2,9068	2,8939	2,9477	2,9139

4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Wybrane istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych, z wyjątkiem:

- zmiany prezentacji w odniesieniu do Segmentów działalności,
- wprowadzenia metody rozchodu zapasów „pierwsze weszło pierwsze wyszło” FIFO w odniesieniu do zapasów węgla,
- zmiany prezentacji ujęcia rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia.

W konsekwencji zmian w strukturze Grupy ORLEN związanych z objęciem kontroli nad ENERGA S.A. („ENERGA”), jak również biorąc pod uwagę rozwój działalności Grupy ORLEN w poszczególnych obszarach i związany z tym obowiązujący proces podejmowania decyzji operacyjnych oraz alokacji zasobów w ramach Grupy, począwszy od I półrocza 2020 roku Grupa ORLEN zdecydowała o zmianie prezentacji segmentu Downstream i rozbicia go na trzy segmenty operacyjne: Rafineria, Petrochemia i Energetyka. W związku z nową prezentacją przekształceniu uległy również segmentowe dane porównawcze za 2019 rok.

W opinii Zarządu PKN ORLEN taka prezentacja w większym stopniu odzwierciedla strukturę raportowania wewnętrznego w ramach Grupy, na podstawie której podejmowane są kluczowe decyzje dotyczące oceny działalności i alokacji zasobów Grupy ORLEN oraz zwiększa przejrzystość i użyteczność danych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. W szczególności, po przejęciu w kwietniu 2020 roku kontroli nad ENERGA, obszar Energetyki zyskał na znaczeniu w ramach Grupy ORLEN i obecnie poza funkcją zapewniania dostaw energii na potrzeby własne, generuje również istotne przychody w zakresie dystrybucji i sprzedaży oraz wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej.

Dodatkowo, Grupa zdecydowała o przyjęciu metody rozchodu „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (FIFO) w odniesieniu do zapasów węgla, co jest spójne z metodą ustalania ceny nabycia stosowaną dotychczas przez ENERGA w odniesieniu do tego surowca. W opinii Grupy ta metoda najlepiej odpowiada uwarunkowaniom biznesowym i faktycznemu procesowi wykorzystywania węgla do wytwarzania energii, biorąc pod uwagę jego właściwości fizyczne.

Ponadto Grupa dokonała zamiany sposobu prezentacji ujęcia rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia. Dotychczas, wartość utworzonej rezerwy odnosząca się do sprzedanej energii pomniejszała przychody ze sprzedaży. W efekcie prowadzonego obecnie procesu integracji z Grupą Energa, obejmującego również ujednolicanie stosowanych zasad rachunkowości w ramach całej Grupy ORLEN, została podjęta decyzja o zmianie prezentacji ujęcia w rachunku wyników tej części rezerwy. W niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwa na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej dotycząca sprzedanej energii została ujęta w ciężar kosztów działalności podstawowej (Podatki i opłaty), a w rachunku kalkulacyjnym jako koszty sprzedaży. W ocenie Zarządu PKN ORLEN obecna prezentacja w lepszy sposób odzwierciedla charakter tworzonej rezerwy, w szczególności biorąc pod uwagę moment powstania obowiązku wynikający z obecnych regulacji prawnych. Prezentacja ujęcia rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w ramach kosztów działalności podstawowej jest również zbieżna z obecną praktyką rynkową. W odniesieniu do prezentowanych danych porównawczych za 2019 rok powyższa zmiana nie miała istotnego wpływu.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Strona
Investycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych	7.1	14
Segmenty działalności	10	29
Przychody ze sprzedaży	13.1	32
Koszty	13.8	36
Podatek dochodowy	13.13	39
Rzeczowe aktywa trwałe	14.1	41
Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych	14.1	41
Wartości niematerialne	14.2	43
Investycje wyceniane metodą praw własności	14.3	45
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	14.4	47
Kapitał pracujący	14.5	52
Zapasy	14.5.1	52
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	14.5.2	53
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	14.5.3	54
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	14.6	55
Kredyty, pożyczki i obligacje	14.7	55
Kapitał własny	14.9	58
Rezerwy	14.11	61
Instrumenty finansowe	16	67
Ustalanie wartości godziwej	16	67
Leasing	17.2	84
Aktywa i zobowiązania warunkowe	17.4	88

5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN

Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2020 rok

- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – definicja istotności - zatwierdzone w UE w dniu 29 listopada 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – definicja przedsięwzięcia - zatwierdzone w UE w dniu 21 kwietnia 2020 roku (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 roku lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” - Reforma Referencyjnej Stopy Procentowej - zatwierdzone w UE w dniu 15 stycznia 2020 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 16 „Leasing” - ulgi w spłatach czynszu w związku z Covid-19 (zatwierdzone w UE w dniu 9 października 2020 roku i obowiązujące najpóźniej od dnia 1 czerwca 2020 roku w odniesieniu do roku obrotowego rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później),
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF - zatwierdzone w UE w dniu 29 listopada 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Wyżej wymienione zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy ORLEN za 2020 rok.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nieobowiązujące

- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” pt. „Przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9” zatwierdzone w UE w dniu 16 grudnia 2020 roku (data wygaśnięcia tymczasowego zwolnienia z MSSF 9 została przedłużona z 1 stycznia 2021 roku na okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2023 roku i później),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”, MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” oraz MSSF 16 „Leasing” - Reforma Referencyjnej Stopy Procentowej - Etap 2 zatwierdzone w UE w dniu 13 stycznia 2021 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później).

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” z późniejszymi zmianami do MSSF 17 (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),

- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – Ujawnienia na temat stosowanej polityki rachunkowej (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – Klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- Zmiany do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – Ujawnienia na temat stosowanej polityki rachunkowej (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” – przychody uzyskiwane przed przyjęciem składnika aktywów trwałych do użytkowania (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- Zmiany do MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” – umowy rodzące obciążenia – koszt wypełnienia umowy (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych wraz ze zmianami do MSSF 3 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2018 - 2020)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 9, MSSF 16 oraz MSR 41) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1, MSSF 9 oraz MSR 41 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później. Zmiany do MSSF 16 dotyczą jedynie przykładu ilustrującego, a zatem nie podano daty jej wejścia w życie.).

Grupa oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN.

Grupa zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANYMI UJAWNIONYMI W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPRZEDNIO SPORZĄDZONYMI I OPUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI FINANSOWYMI

Zmiany wprowadzone w stosunku do danych finansowych opublikowanych w dniu 4 lutego 2021 roku w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za IV kwartał 2020 roku wpływające na sumę bilansową i zysk netto:

	Dane ujawnione w kwartalnej informacji finansowej za 4Q 2020	Korekta	Dane ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2020 rok
AKTYWA	84 254	(427)	83 827
Aktywa trwałe, w tym:	59 991	(779)	59 212
Rzeczowe aktywa trwałe	50 395	(1 008)	49 387
Wartości niematerialne	2 528	6	2 534
Aktywa z tytułu praw do użytkowania	5 217	35	5 252
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	757	1	758
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	511	176	687
Instrumenty pochodne długoterminowe	177	2	179
Pozostałe aktywa, w tym:	404	9	413
nieruchomości inwestycyjne	252	9	261
Aktywa obrotowe, w tym:	24 263	352	24 615
Zapasy	12 284	(5)	12 279
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	9 594	46	9 640
Należności z tytułu podatku dochodowego	457	(8)	449
Instrumenty pochodne krótkoterminowe	124	316	440
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	23	3	26
PASYWA	84 254	(427)	83 827
Kapitał własny, w tym:	42 951	(572)	42 379
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	1 348	(20)	1 328
Zyski zatrzymane	38 594	(558)	38 036
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	777	6	783
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	18 447	77	18 524
Rezerwy	2 257	7	2 264
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 951	48	1 999
Zobowiązania z tytułu leasingu	4 479	22	4 501
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	22 856	68	22 924
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	13 985	39	14 024
Zobowiązania z tytułu leasingu	702	11	713
Kredyty, pożyczki i obligacje	4 934	(4)	4 930
Rezerwy	2 289	11	2 300
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	60	6	66
Pozostałe zobowiązania	174	5	179
Zysk z działalności operacyjnej, w tym:	4 562	(654)	3 908
Przychody ze sprzedaży	86 178	2	86 180
Koszt własny sprzedaży	(77 083)	436	(76 647)
Koszty sprzedaży	(6 813)	(413)	(7 226)
Koszty ogólnego zarządu	(2 312)	(2)	(2 314)
Pozostałe przychody operacyjne	9 717	341	10 058
Pozostałe koszty operacyjne	(5 206)	(1 020)	(6 226)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	147	2	149
Koszty finansowe	(1 887)	(2)	(1 889)
Podatek dochodowy	(129)	98	(31)
Zysk netto	3 383	(558)	2 825

Powyższe zmiany mające wpływ na pozycje aktywów i pasywów oraz wynik Grupy dotyczyły głównie:

- wyceny kontraktów terminowych CO₂ w wysokości 318 mln PLN. Dodatkowe informacje w nocie [16.5.1.2](#);
- utworzenia rezerw na dodatkowe zobowiązania podatkowe w ORLEN Deutschland w kwocie (62) mln PLN;
- zmiana prezentacji ujęcia rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w PKN ORLEN i Grupie ENERGA, reklasyfikacja z pozycji przychody ze sprzedaży i koszt własny sprzedaży (wartość sprzedanych towarów i materiałów) na zwiększenie kosztów sprzedaży w wysokości (415) mln PLN;
- utworzenie netto odpisów aktualizujących wartość majątku trwałego w łącznej kwocie (965) mln PLN: głównie w ORLEN Upstream Kanada i Polska w wysokości (803) mln PLN, w ORLEN Lietuva w wysokości (81) mln PLN i w spółce Paramo w Grupie UNIPETROL w wysokości (66) mln PLN. Dodatkowe informacje w nocie [14.4](#).
- wprowadzenie tymczasowej wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań Grupy RUCH, w związku z rozliczeniem metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3;
- korekt podatku odroczonego związanych z powyższymi kwestiami.

7. STRUKTURA GRUPY ORAZ JEJ ZMIANY

7.1. Struktura Grupy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty i przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych prezentowane w taki sposób, jakby należały one do pojedynczej jednostki i sporządzane były na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Spółki zależne konsolidowane są metodą pełną, udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym, oddzielnie od kapitału własnego przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Wspólne działania prezentowane są poprzez ujęcie odpowiednich części aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

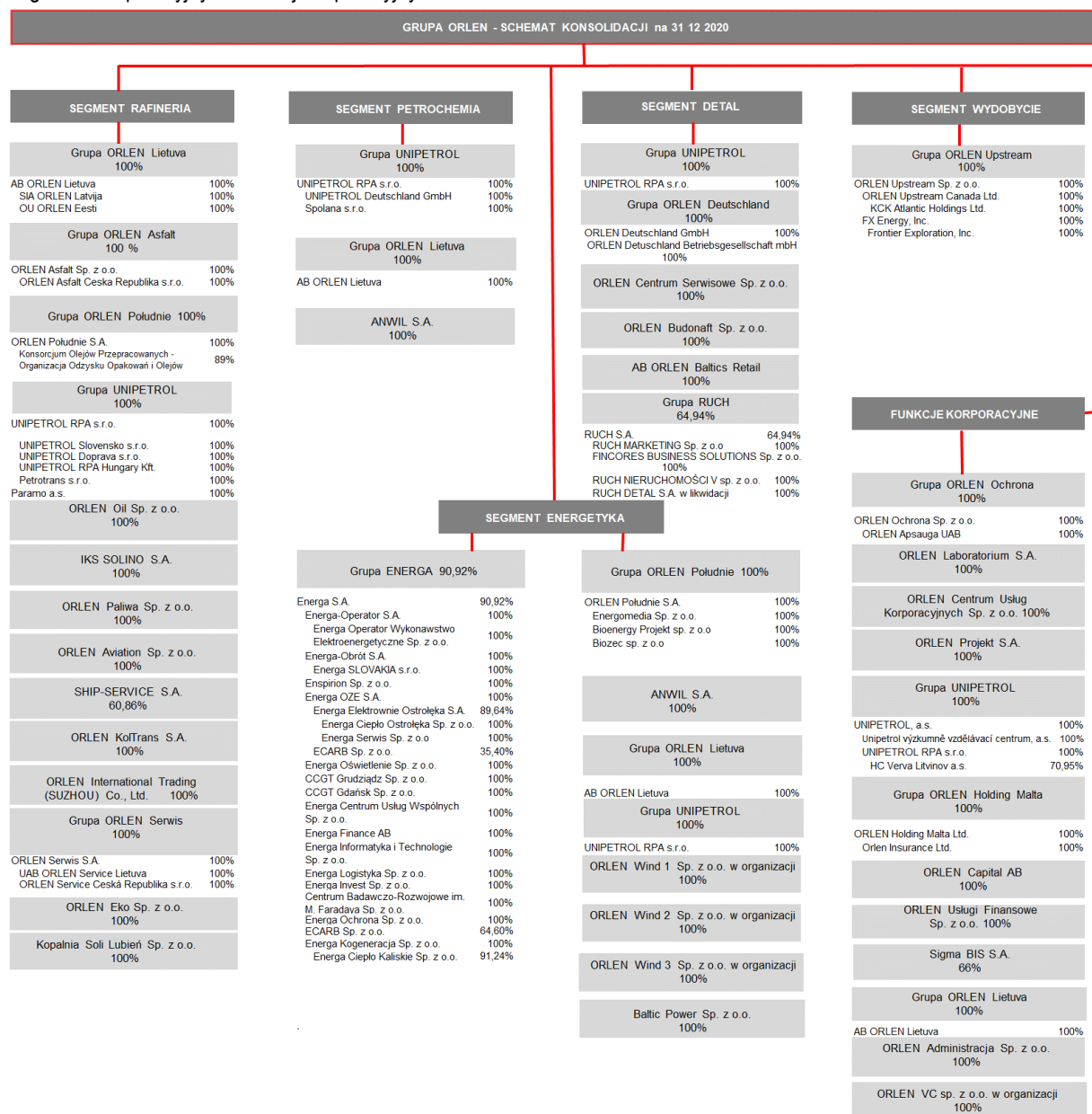
Wspólne przedsięwzięcia oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone wycenia się przy zastosowaniu metody praw własności. Udział Grupy w zysku lub stracie netto jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy w pozostałej działalności operacyjnej. W zakresie inwestycji w jednostki stowarzyszone Grupa wywiera znaczący wpływ gdy posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) od 20% do 49% praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, chyba że można w sposób oczywisty wykazać, że jest inaczej.

PROFESJONALNY OSĄD

Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych

Grupa, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce (jednostce, w której dokonano inwestycji) określa swój status oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, a także czy sprawuje współkontrolę we wspólnym przedsięwzięciu biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności.

PKN ORLEN jako Jednostka Dominująca Grupy jest podmiotem wielosegmentowym, odpowiednio alokowanym do wszystkich segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych.

Nazwa jednostki

Nazwa jednostki	Siedziba	Podstawowa działalność
AB ORLEN Lietuva (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Litwa - Juodeikiai	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
UNIPETROL a.s. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Republika Czeska - Praga	przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych
Anwil S.A.	Polska - Włocławek	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Trzebinia	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska - Kraków	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska - Płock	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska - Płock	handel paliwami płynnymi
Inowrocławskie Kopalnie Soli "SOLINO" S.A.	Polska - Inowrocław	magazynowanie ropy naftowej, paliw, wydobywanie solanki oraz konfekcjonowanie soli
ORLEN Upstream Sp. z o.o. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Warszawa	poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
Energa S.A. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Gdańsk	wytwarzanie, dystrybucja, obrót energią elektryczną i ciepłą oraz obrót gazem
RUCH S.A. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Warszawa	sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
ORLEN WIND1, ORLEN WIND2, ORLEN WIND3	Polska - Warszawa	wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną

7.2. Zmiany w strukturze udziałowej GRUPY ORLEN od 1 stycznia do 31 grudnia 2020

RODZAJ TRANSAKCJI / SPÓŁKI	DATA ZDARZENIA	LICZBA NABYTECH / (ZBYTYCH) AKCJI / UDZIAŁÓW	UDZIAŁ W KAPITAŁE ZAKŁADOWYM PO ZDARZENIU
NABYCIE AKCJI / UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
ENERGA S.A.	30 kwietnia 2020	331 313 082	85,20%
ENERGA S.A.	20 listopada 2020	45 175 558	90,92%
ORLEN Wind 1 Sp. z o.o. w organizacji	24 września 2020 *	50	100,00%
ORLEN Wind 2 Sp. z o.o. w organizacji	24 września 2020 *	50	100,00%
ORLEN INTERNATIONAL TRADING (SUZHOU) Co., Ltd.	22 października 2020	**	100,00%
ORLEN VC sp. z o.o. w organizacji	17 grudnia 2020 *	1 000 000	100,00%
ORLEN Wind 3 Sp. z o.o. w organizacji	18 grudnia 2020 *	50	100,00%
RUCH S.A.	24 listopada 2020	70 973 251	64,94%
przez ORLEN Południe S.A. w:			
Bioenergy Project sp. z o.o.	11 grudnia 2020	5 800	100,00%
BIOZEC sp. z o.o.	11 grudnia 2020	100	100,00%
przez ENERGA S.A. w:			
ECARB Sp. z o.o.	4 maja 2020	3 600	100,00%
przez Energa OZE S.A. w:			
ECARB Sp. z o.o.	11 maja 2020	1 275	35,40%
ZBYCIE UDZIAŁÓW W RAMACH GRUPY			
przez ENERGA S.A. w:			
ECARB Sp. z o.o.	11 maja 2020	1 275	64,60%
UMORZENIE UDZIAŁÓW			
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	10 marca 2020	850	99,89%
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	26 listopada 2020	167	100,00%
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	9 grudnia 2020	3	100,00%
LIKwidACJA SPÓŁEK			
FX Energy Poland Sp. z o.o. w likwidacji	4 grudnia 2020	-	-
FX Energy Netherlands BV	22 grudnia 2020	-	-
FX Energy Netherlands Partnership CV	31 grudnia 2020	-	-
1426628 Alberta Ltd.	31 grudnia 2020	-	-
OneEx Operations Partnership	31 grudnia 2020	-	-
PODwYŻSZE NI E KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SPÓŁKI			
przez PKN ORLEN w:			
ORLEN Południe S.A.	***	3 557 630	100,00%
IKS Solino S.A.	***	71 650	100,00%
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	16 grudnia 2020	1 260	100,00%
przez ORLEN Serwis S.A. w:			
ORLEN Service Česká republika s.r.o.	1 kwietnia 2020	15 575 000****	100,00%
ZMIANA NAZWY SPÓŁEK			
z UAB EMAS na UAB ORLEN Service Lietuva	14 lutego 2020	-	100,00%
z FX Energy Poland Sp. z o.o. na FX Energy Poland Sp. z o.o. w likwidacji	8 kwietnia 2020	-	100,00%
POZOStAŁE ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY			
Grupa ENERGA			
Podział spółki ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.	*****	144	*****

* data zawiązania spółki, nie dokonano rejestracji spółki przez KRS (na dzień 31.12.2020)

** docelowa maksymalna wartość kapitału rejestrowego wynosi 700 000 EUR, kapitał rejestrowy spółki nie dzieli się na udziały

*** podwyższenie kapitału zakładowego spółki nie zostało zarejestrowane przez KRS (na dzień 31.12.2020 r.)

**** wartość nominalna podwyższenia kapitału zakładowego wyrażona w koronach czeskich (CZK), kapitał zakładowy spółki nie dzieli się na udziały (łącznie wartość kapitału zakładowego wynosi 15 875 000 CZK)

***** obniżenie kapitału zakładowego ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o., jakie nastąpi w wyniku podziału, jak i, podwyższenie kapitału zakładowego ECARB Sp. z o.o. (spółka przejmująca) nie zostały zarejestrowane przez KRS (na dzień 31.12.2020 r.). W wyniku transakcji udział w liczbie głosów wyniesie odpowiednio: 64,60% ENERGA S.A. i 35,40% ENERGA OZE S.A.

Zmiany struktury Grupy są elementem realizacji strategii zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy w najbardziej perspektywicznych obszarach.

JEDNOSTKI STRUKTURYZOWANE
ORLEN Capital AB

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji oraz innych instrumentów finansowych dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych oraz udzielanie pożyczek lub kredytów do spółek Grupy a także prowadzenie wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 30 czerwca 2014 roku oraz w dniu 7 czerwca 2016 roku ORLEN Capital AB zrealizował emisje euroobligacji z 7 letnim okresem wykupu na łączną kwotę 5 769 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 1 250 mln EUR). Środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze emisji zostały pożyczone do PKN ORLEN na mocy zawartych umów pożyczki. PKN ORLEN jest gwarantem obu emisji obligacji na mocy nieodwołalnych i bezwarunkowych gwarancji wydanych na rzecz obligatariuszy w łącznej kwocie 9 691 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 2,1 mld EUR). Gwarancje zostały udzielone na okres trwania emisji euroobligacji, czyli odpowiednio do 30 czerwca 2021 roku i 7 czerwca 2023 roku.

Energa Finance AB

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych oraz udzielanie pożyczek do spółek Grupy ENERGA a także prowadzenie wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 7 marca 2017 roku Energa Finance AB zrealizowała emisję euroobligacji z 10 letnim okresem wykupu na łączną kwotę 1 384 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 300 mln EUR). Środki pozyskane przez Energa Finance AB w drodze emisji zostały pożyczone do Energa SA na mocy zawartych umów pożyczek. Energa SA jest gwarantem emisji obligacji na mocy nieodwołalnej i bezwarunkowej gwarancji wydanej na rzecz obligatariuszy w łącznej kwocie 5 769 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 1 250 mln EUR). Gwarancje zostały udzielone na okres do 31 grudnia 2033 roku.

ORLEN Insurance Ltd.

ORLEN Insurance jest wewnętrznym towarzystwem ubezpieczeniowym (tzw. captive), którego głównym celem działalności jest ubezpieczanie i reasekurowanie działalności Grupy, dopasowując ubezpieczenia do indywidualnych jej potrzeb w zakresie posiadanego majątku i potencjalnej utraty marży.

7.3. Rozliczenie transakcji nabycia akcji ENERGA zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek**Transakcja nabycia akcji ENERGA**

W dniu 5 grudnia 2019 roku PKN ORLEN ogłosił wezwanie ('Wezwanie') do zapisywania się na sprzedaż wszystkich akcji wyemitowanych przez ENERGA po cenie 7 PLN za sztukę. W dniu 15 kwietnia 2020 roku, w wyniku negocjacji z Ministerstwem Aktywów Państwowych, PKN ORLEN podniósł cenę w Wezwaniu do 8,35 PLN za akcję.

Wezwanie było uzależnione od spełnienia się następujących warunków zawieszających:

- warunku prawnego uzyskania przez PKN ORLEN bezwarunkowej decyzji Komisji Europejskiej (lub innego właściwego organu antymonopolowego) w przedmiocie zgody na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu kontroli nad ENERGA, który spełnił się w dniu 31 marca 2020 roku,
- warunku zastrzeżonego dotyczącego objęcia zapisami w Wezwaniu liczby akcji ENERGA uprawniających do wykonywania co najmniej 66% ogólnej liczby głosów, który spełnił się w dniu 20 kwietnia 2020 roku,
- pozostałych warunków, tj. podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały w przedmiocie zmiany statutu spółki ENERGA, podjęcia przez radę nadzorczą ENERGA uchwały w przedmiocie ustalenia tekstu jednolitego statutu oraz zawarcia przez ENERGA z PKN ORLEN umowy na przeprowadzenie badania ENERGA, które zostały spełnione do dnia 22 kwietnia 2020 roku.

Przedmiotem transakcji zawieranych w ramach Wezwania było:

- a) 33 533 320 akcji zdematerializowanych ENERGA, uprawniających do 33 533 320 głosów,
- b) 152 851 762 akcji zdematerializowanych ENERGA, uprawniających do 152 851 762 głosów,
- c) 144 928 000 akcji niezdematerializowanych ENERGA uprawniających do 289 856 000 głosów.

Istotnym akcjonariuszem sprzedającym akcje ENERGA w ramach Wezwania był Skarb Państwa, który na moment transakcji posiadał pakiet 213,33 mln akcji spółki stanowiących 51,52% jej kapitału i uprawniających do około 64 % głosów na walnym zgromadzeniu spółki.

Rozliczenie transakcji, o której mowa w lit. a) nastąpiło w dniu 24 kwietnia 2020 roku. Natomiast rozliczenie transakcji, o których mowa w lit. b) oraz c) nastąpiło 30 kwietnia 2020 roku.

W związku z powyższym w dniu 30 kwietnia 2020 roku PKN ORLEN zakończył proces nabycia 331 313 082 akcji ENERGA, które stanowią około 80% kapitału zakładowego ENERGA oraz około 85% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki i tym samym objął kontrolę nad ENERGA. Cena za jedną Akcję ENERGA wyniosła 8,35 PLN, a wartość wszystkich nabytych akcji wyniosła około 2 766 mln PLN i została pokryta ze środków własnych oraz z dostępnego kredytu konsorcyjnego.

ENERGA wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową ENERGA ('Grupa ENERGA'), to jedna z wiodących grup energetycznych w Polsce, zapewniająca dostawę energii i usług dla 1/4 kraju. Niemal 40% produkowanej przez Grupę ENERGA energii pochodzi z odnawialnych źródeł energii („OZE”) w produkcji własnej. ENERGA jest spółką notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Do kluczowych linii biznesowych Grupy ENERGA należy ENERGA Operator (odpowiedzialna za dystrybucję i kluczowa dla rentowności spółki), ENERGA OZE (odpowiedzialna za wytwarzanie) oraz ENERGA Obrót (odpowiedzialna za sprzedaż). Głównymi aktywami Grupy ENERGA, zlokalizowanymi w północnej i środkowej części Polski, są m.in. sieci ciepłownicze, sieć dystrybucyjna energii elektrycznej, elektrociepłownie, farmy wiatrowe, elektrownie wodne oraz farmy fotowoltaiczne.

W ramach transakcji przejęcia kontroli nad Grupą ENERGA Spółka podpisała porozumienie ze Skarbem Państwa, zgodnie z którym zobowiązała się do kontynuacji strategicznych projektów Grupy ENERGA przy jednoczesnej weryfikacji warunków ich kontynuacji, oraz utrzymania polityki zatrudnienia zapewniającej prawidłowe funkcjonowanie jej spółek. Dodatkowo PKN ORLEN zobowiązał się do wykonania zobowiązań spółek z grupy ENERGA wynikających z zatwierdzonych przez Urząd Regulacji Energetyki („URE”) planów rozwoju dotyczących m.in. utrzymania łącznej mocy pochodzącej z odnawialnych źródeł energii, wytwarzania i zapewnienia ciągłości dostaw ciepła, dostarczenia mocy z jednostki wytwórczej zlokalizowanej na terenie powiatu ostrołęckiego, a także funkcjonowania sieci dystrybucyjnej. W ocenie Grupy, na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie ma ryzyka, że warunki zawarte w porozumieniu ze Skarbem Państwa mogłyby nie zostać spełnione.

PKN ORLEN planuje kontynuować rozwój obszarów takich jak elektromobilność czy projekty związane z Odnawialnymi Źródłami Energii, w których PKN ORLEN i ENERGA są już aktywne, jak również realizację nowych projektów takich jak morskie farmy wiatrowe.

PKN ORLEN rozpoczął integrację działań w ramach poszerzonej Grupy, która pozwoli m.in. na synergie w zakresie ograniczenia kosztów operacyjnych, w tym związanych z obrotem energią na Towarowej Giełdzie Energii poprzez wykorzystanie nadwyżek produkcyjnych w Grupie ENERGA oraz zwiększenia sprzedaży produktów i usług w szczególności w segmencie odbiorców detalicznych poprzez połączenie bazy klientów obu grup.

Pełne rozliczenie transakcji

Transakcja nabycia akcji ENERGA podlega rozliczeniu metodą przejścia zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek. Dniem objęcia kontroli nad ENERGA był 30 kwietnia 2020 roku. W skonsolidowanym raporcie półrocznym za I półrocze 2020 roku oraz w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za III kwartał 2020 roku Grupa prezentowała tymczasowe rozliczenie transakcji, w związku z niezakończonym procesem wycen majątku trwałego i zobowiązań warunkowych. W IV kwartale 2020 roku Grupa ostatecznie zakończyła przeprowadzany przez niezależnych rzeczoznawców proces wyceny do wartości godziwej poszczególnych rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, jak również aktywów z tytułu praw do użytkowania dotyczących służebności przesyłu i prawa wieczystego użytkowania gruntu. Dodatkowo Grupa sfinalizowała wycenę w odniesieniu do przejętych zobowiązań warunkowych ENERGA na dzień objęcia kontroli, w tym w szczególności zobowiązania warunkowego wobec generalnego wykonawcy wynikającego z wstrzymania prac budowlanych w elektrowni Ostrołęka C, w związku z planami kontynuacji projektu budowy w wariantie bloku gazowo-parowego oraz zobowiązań warunkowych z tytułu spraw spornych w Grupie ENERGA dotyczących infrastruktury energetycznej spółki Energa-Operator SA usadowionej na prywatnym gruncie. W związku z powyższym, w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za IV kwartał 2020 roku oraz w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa prezentuje finalne wartości godziwe przejętych aktywów i zobowiązań i dokonuje ostatecznego rozliczenia transakcji nabycia ENERGA.

Finalna wartość aktywów netto wyniosła 8 443 mln PLN, co oznacza wzrost o 457 mln PLN względem tymczasowego rozliczenia transakcji prezentowanego w skonsolidowanym raporcie półrocznym za I półrocze 2020 roku oraz w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za III kwartał 2020 roku. Istotnym zmianom uległy następujące pozycje:

- rzeczowe aktywa trwałe, których wartość godziwa w ramach ostatecznego rozliczenia wyniosła 14 281 mln PLN (wartość tymczasowa wyniosła 13 715 mln PLN);
- wartości niematerialne, których wartość godziwa w ramach ostatecznego rozliczenia wyniosła 882 mln PLN (wartość tymczasowa wyniosła 942 mln PLN);
- aktywa z tytułu prawa do użytkowania, których wartość godziwa w ramach ostatecznego rozliczenia wyniosła 814 mln PLN (wartość tymczasowa wyniosła 843 mln PLN);
- rezerwy krótkoterminowe, których wartość godziwa w ramach ostatecznego rozliczenia została obniżona do wartości 754 mln PLN (wartość tymczasowa wyniosła 835 mln PLN) w związku ze zmianą szacunku wartości godziwej przejętych zobowiązań warunkowych dotyczący spraw spornych przeciwko spółkom z Grupy ENERGA z poziomu 154 mln PLN do 74 mln PLN.

W efekcie powyższych zmian, związanych z wyceną do wartości godziwej, istotnej zmianie uległa także kwota aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego, których wartość w ramach ostatecznego rozliczenia została ustalona na poziomie odpowiednio 388 mln PLN i 861 mln PLN (tymczasowe wartości wynosiły odpowiednio 421 mln PLN oraz 794 mln PLN). W odniesieniu do pozostałych aktywów netto nie nastąpiły żadne istotne zmiany.

Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania głównych pozycji nabytych aktywów i zobowiązań Grupy ENERGA na dzień przejęcia przedstawia się następująco:

Nabyte aktywa	A	20 316
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe		14 281
Wartości niematerialne		882
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania		814
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współkontrolowane		68
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		388
Instrumenty pochodne		3
Pozostałe aktywa		71
Aktywa obrotowe		
Zapasy		161
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		2 057
Należności z tytułu podatku dochodowego		43
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		1 157
Udzielone pożyczki		180
Depozyty zabezpieczające		211
Nabyte zobowiązania	B	11 873
Zobowiązania długoterminowe		
Rezerwy		964
Kredyty, pożyczki i obligacje		4 417
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		861
Zobowiązania z tytułu leasingu		614
Pozostałe zobowiązania		106
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		1 068
Zobowiązania z tytułu leasingu		42
Zobowiązania z tytułu umów z klientami		112
Kredyty, pożyczki i obligacje		2 932
Rezerwy		754
Pozostałe zobowiązania		3
Wartość aktywów netto	C = A - B	8 443
Nabyte aktywa netto przypadające udziałom niekontrolującym		(37)
Wartość aktywów netto przypadających na akcjonariuszy jednostki dominującej	D	8 481
Wartość udziałów niekontrolujących wycenionych proporcjonalnie do udziału w aktywach netto		1 659
Udział % w kapitale zakładowym	E	80,01%
Wartość udziałów wycenionych proporcjonalnie do udziału w aktywach netto	F = D * E	6 785
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu przejęcia (Środki pieniężne zapłacone)	G	2 766
Wartość wcześniej istniejących powiązań	H	43
Zysk z tytułu okazynego nabycia	I = F - G + H	4 062

Całkowita wartość wykazanych w powyższej tabeli udziałów niekontrolujących wycenionych proporcjonalnie do udziału w aktywach netto w kwocie 1 659 mln PLN obejmuje istniejące na dzień objęcia kontroli udziały niekontrolujące w ramach Grupy ENERGA w ostatecznej kwocie (37) mln PLN (wartość tymczasowa wynosiła (30) mln PLN), odnoszące się do aktywów netto spółek zależnych, w których ENERGA nie posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym oraz wartość udziałów niekontrolujących w kwocie 1 696 mln PLN przypisanych akcjonariuszom mniejszościowym posiadających 20% udziałów w kapitale zakładowym ENERGA (wartość tymczasowa wynosiła 1 603 mln PLN).

W ramach transakcji nabycia nastąpiło rozliczenie wcześniej istniejących powiązań z tytułu sporu pomiędzy PKN ORLEN oraz ENERGA, w oszacowanej wartości godziwej 43 mln PLN, która odpowiadała wartości rezerwy ujętej dotychczas w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PKN ORLEN oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ORLEN w pozycji krótkoterminowych rezerw.

Zgodnie ze szczególnymi wymogami MSSF 3 Połączenia jednostek, Grupa oszacowała wartość godziwą dodatkowych rezerw w odniesieniu do projektu Ostrołęka C w związku z decyzją Enea i ENERGA o wstrzymaniu budowy bloku węglowego i planach realizacji projektu z wykorzystaniem gazu ziemnego. Zmiana ta wpisuje się w strategię Grupy ORLEN zakładającą realizację zero- i niskoemisyjnych inwestycji, w tym z wykorzystaniem technologii gazowej. W ramach rozliczenia nabycia Grupa przeprowadziła przy udziale niezależnych ekspertów szczegółowy proces analizy w odniesieniu do zasadności kwoty roszczeń w obszarze rozliczenia prac w toku oraz kosztów zawieszenia wynikających z propozycji przedstawionych przez generalnego wykonawcę. Rozpoznana przez Grupę łączna wartość godziwa rezerw związanych z projektem Ostrołęka C wynikających z zobowiązań inwestycyjnych wobec generalnego wykonawcy w związku z wstrzymaniem prac budowlanych w elektrowni Ostrołęka C, jak również zobowiązania warunkowego dotyczącego ryzyka niewykonania obowiązku mocowego wynikającego z zawartych umów mocowych wyniosła 259 mln PLN. W ocenie Grupy w przypadku zrealizowania się powyższych ryzyk, główny wpływ korzyści ekonomicznych z tego tytułu nastąpi do końca 2021 roku.

W pozycji rezerw Grupa ujęła również szacunek wartości godziwej przejętych zobowiązań warunkowych dotyczący spraw spornych przeciwko spółkom z Grupy ENERGA, w tym związanych z infrastrukturą energetyczną spółki Energa- Operator SA usadowioną na prywatnym gruncie w kwocie 74 mln PLN, która została ustalona w oparciu o prawdopodobieństwo zrealizowania się roszczeń klientów na bazie oszacowania kancelarii prawnych. Grupa szacuje, że wpływ korzyści ekonomicznych z tego tytułu, w przypadku wystąpienia obowiązku, może nastąpić w 2021 roku.

Wartość godziwa nabytych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności na dzień przejęcia ujęta w ramach pełnego rozliczenia wyniosła 2 057 mln PLN, przy czym wartość brutto tych należności wynikająca z zawartych umów wyniosła 2 558 mln PLN

na ten dzień. Zgodnie z najlepszym szacunkiem, Grupa uznaje spłatę wykazanych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności w wysokości 2 057 mln PLN za prawdopodobną.

W ramach rozliczenia Grupa dokonała również korekty wartości brutto udzielonych pożyczek dla SPV realizującej projekt Ostrołęka C w kwocie 364 mln PLN do ich wartości godziwej ustalonej na poziomie 180 mln PLN, która odpowiada wartości pożyczki stanowiącej wierzytelność Enea wobec ENERGA zgodnie z warunkami zawartego pomiędzy nimi Porozumienia z dnia 30 kwietnia 2019 roku.

Na dzień nabycia udział PKN ORLEN w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przewyższa cenę nabycia udziałów o kwotę 4 062 mln PLN, która została ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy 2020 roku jako zysk z tytułu okazynego nabycia w ramach pozostałych przychodów operacyjnych. W wyniku zmian w wartości godziwej aktywów netto oraz wartości udziałów niekontrolujących Grupy ENERGA opisanych powyżej, wartość zysku z tytułu okazynego nabycia w ramach ostatecznego rozliczenia transakcji uległa zwiększeniu o kwotę 372 mln PLN w stosunku do prezentowanej we wcześniejszych okresach wartości tymczasowej 3 690 mln PLN.

Biorąc pod uwagę wymagania MSSF 3 Połączenia jednostek w zakresie możliwości rozpoznania ewentualnego zysku z tytułu okazynego nabycia, Grupa dokonała ponownego przeglądu i oceny przeprowadzonych procedur identyfikacji i wyceny wszystkich pozycji wpływających na kalkulację wyniku na transakcji i uznała ujęcie zysku z tytułu okazynego nabycia za uzasadnione.

Cena akcji ENERGA w Wezwaniu na poziomie 8,35 PLN została wyznaczona w oparciu o strategiczne plany Grupy ORLEN w zakresie dalszego rozwoju obszaru energetyki, biorąc pod uwagę również deklarację Grupy ORLEN w zakresie realizacji polityki energetycznej Polski, poprzez m.in. kontynuację kluczowych inwestycji, w tym projektu Ostrołęka C. Zaproponowana cena Wezwania przewyższała ówczesną wycenę rynkową ENERGA o około 20% i w opinii Grupy ORLEN odpowiadała wartości godziwej ceny akcji ENERGA.

Pomimo zaoferowania 20% premii w stosunku do ceny akcji z dnia Wezwania Grupa rozpoznała na nabyciu akcji ENERGA zysk z tytułu okazynego nabycia wynikający z nadwyżki wartości aktywów netto Grupy ENERGA ponad zapłaconą przez Grupę ORLEN cenę. W ocenie Grupy, na wystąpienie zysku na transakcji miał wpływ szereg faktów i okoliczności, w tym przede wszystkim widoczna w okresie ostatnich 5 lat istotna zaniżone notowania spółek energetycznych notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych, w tym również zaniżone notowania akcji ENERGA. Przecena polskich spółek z sektora energetycznego wynikała w dużej mierze z posiadanych przez te spółki istotnych aktywów węglowych i wciąż znaczących inwestycji tych spółek w sektor górnictwa. W obliczu rosnących kosztów emisji CO₂ oraz prowadzonej polityki klimatycznej przez UE, kładącej coraz większy nacisk na dekarbonizację i wymagającej od państw członkowskich zwiększania udziału mocy wytwórczych z OZE, krajowe spółki z sektora energetycznego od dłuższego czasu zmagają się z niskimi wycenami. Ponadto wymagane zmiany w kierunku zwiększenia udziału niskoemisyjnych źródeł oraz związane z nimi istotne planowane nakłady CAPEX przy jednoczesnym wysokim poziomie zadłużenia wpływały negatywnie na polityki dywidendowe tych spółek, co miało dodatkowy wpływ na poziomy ich wycen.

PKN ORLEN traktuje transakcję nabycia akcji ENERGA i objęcia kontroli nad spółką jako strategiczną i długoterminową inwestycję, która umożliwi realizację planów stworzenia zintegrowanego koncernu multienergetycznego, zdolnego do efektywniejszego działania na coraz bardziej konkurencyjnym rynku paliwowym i energetycznym. Budowanie koncernu multienergetycznego i dywersyfikacja źródeł przychodów pozwala na budowanie większej odporności Grupy na ryzyka i wahania rynkowe oraz wzmacnia pozycję konkurencyjną i finansową połączonych firm. Dodatkowo stanowi odpowiedź PKN ORLEN na globalne trendy i wyzwania związane m.in. z rosnącą presją regulacyjną w zakresie polityki proklimatycznej, rozwojem paliw alternatywnych i odnawialnych źródeł energii, digitalizacją produkcji, czy też rosnącymi oczekiwaniami i świadomością klientów i związaną z tym koniecznością poszukiwania najbardziej efektywnych kierunków rozwoju.

Wpływ netto środków pieniężnych z tytułu nabycia ENERGA, będący różnicą pomiędzy przejętymi środkami pieniężnymi netto na dzień nabycia (ujętymi jako przepływy z działalności inwestycyjnej) oraz zapłaconymi środkami pieniężnymi przekazanymi w ramach zapłaty wyniósł 1 609 mln PLN.

W okresie od daty przejęcia, udział Grupy ENERGA w wypracowanym przez Grupę ORLEN zysku netto wyniósł 382 mln PLN, a w przychodach ze sprzedaży 7 838 mln PLN. Gdyby przejęcie akcji ENERGA miało miejsce na początku okresu, zysk netto dla Grupy byłby na poziomie 2 876 mln PLN, a przychody ze sprzedaży wyniosłyby 90 374 mln PLN.

W związku z transakcją Grupa poniosła w bieżącym okresie koszty związane z przejęciem akcji ENERGA w wysokości 1 mln PLN, które zostały ujęte jako koszty ogólnego zarządu w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz jako element przepływów z działalności operacyjnej w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Nabycie dodatkowych 10,91% akcji ENERGA

W dniu 21 września 2020 roku PKN ORLEN ogłosił drugie Wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji wyemitowanych przez ENERGA przez wszystkich pozostałych akcjonariuszy ENERGA. Przedmiotem transakcji zawieranych w ramach drugiego Wezwania było 45 175 558 akcji zdematerializowanych ENERGA, stanowiących około 10,91% kapitału zakładowego ENERGA oraz około 8,08% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ENERGA S.A. Rozliczenie transakcji nastąpiło 30 listopada 2020 roku. Cena za jedną akcję ENERGA w ramach tego Wezwania wyniosła 8,35 PLN, a wartość nabytych dodatkowych akcji wyniosła około 377 mln PLN i została pokryta ze środków własnych oraz z dostępnego kredytu konsorcyjnego.

Wynik rozliczenia tej transakcji rozpoznano w pozycji Zmiana struktury udziałowej w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym:

Wartość godziwa przekazanej zapłaty	A	377
nabyty %		10,91%
Wartość aktywów netto przypadających na akcjonariuszy jednostki dominującej GK ENERGA		8 842
Wartość aktywów netto przypadających na dokupiony %	B	965
Zmiana struktury udziałowej na pozycji zyski zatrzymane	B-A	588

Na dzień 31 grudnia 2020 roku PKN ORLEN łącznie posiada 376 488 640 akcji ENERGA stanowiących około 90,92% kapitału zakładowego ENERGA oraz około 93,28% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ENERGA.

7.4. Rozliczenie transakcji nabycia akcji RUCH S.A. zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek

W dniu 11 kwietnia 2019 roku PKN ORLEN złożył spółce RUCH S.A. ('RUCH') warunkową ofertę finansowania w związku z zamiarem przejęcia kontrolnego pakietu akcji spółki. Decyzję o złożeniu oferty poprzedziło badanie due diligence spółki RUCH, jak również wypracowanie kierunków przyszłych działań restrukturyzacyjnych. Od tego momentu prowadzone były w spółce RUCH działania związane m.in. z przyjęciem i zatwierdzeniem układów restrukturyzacyjnych, co było jednym z warunków udzielenia spółce RUCH finansowania przez PKN ORLEN. W międzyczasie powstał szczegółowy plan restrukturyzacji spółki oraz wynegocjowano zapisy umowy inwestycyjnej z pozostałymi partnerami w tym przedsięwzięciu – PZU S.A. i PZU Życie S.A. oraz Alior Bank S.A. Zawarcie umowy inwestycyjnej w czerwcu 2020 roku oraz wydanie przez Prezesa UOKiK zgody na objęcie przez PKN ORLEN kontroli nad RUCH umożliwiło dalszą kontynuację procesu. Prawomocne stwierdzenie przez sąd wykonania układów RUCH z wierzycielami w listopadzie 2020 roku w ramach dwóch przyspieszonych postępowań układowych stanowiło ostatni warunek i umożliwiło PKN ORLEN finalizację transakcji przejęcia kontrolnego pakietu akcji spółki RUCH.

W dniu 24 listopada 2020 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy RUCH podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 109 189 617 PLN, poprzez emisję 109 189 617 akcji o wartości nominalnej 1 PLN każda. Cena emisyjna 1 akcji wyniosła 1,83 PLN. W ramach podjętej uchwały PKN ORLEN objął i jednocześnie opłacił 70 973 251 akcji spółki RUCH za łączną kwotę 130 mln PLN, stanowiących 64,94% kapitału zakładowego spółki oraz uprawniających do 64,94% liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki RUCH. Tym samym, dzień 24 listopada 2020 roku jest dniem objęcia kontroli przez PKN ORLEN nad RUCH.

Transakcja nabycia akcji RUCH podlega rozliczeniu metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3 Połączenia jednostek. Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze w pełni ukończony. W związku z powyższym Grupa zdecydowała o dokonaniu tymczasowego rozliczenia transakcji, w ramach którego:

- rozpoznano wartości niematerialne niewykazywane dotąd w sprawozdaniu finansowym RUCH, w szczególności wartość godziwą nabytych znaków towarowych,
- dokonano wyceny do wartości godziwej nabytych aktywów i zobowiązań, z wyjątkiem rzeczowych aktywów trwałych i nieruchomości inwestycyjnych,
- zidentyfikowano i wyceniono zobowiązania warunkowe wymagające ujęcia, zgodnie ze szczególnymi wymogami MSSF 3 Połączenia jednostek.

Na chwilę obecną nie został jeszcze sfinalizowany przeprowadzany przez niezależnych rzeczoznawców majątkowych proces wyceny do wartości godziwej aktywów zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych. Pozycje te dla potrzeb niniejszego sprawozdania tymczasowo zaprezentowano w wartościach księgowych. Tym samym rozpoznana na nabyciu wartość firmy może ulec zmianie w ramach ostatecznego rozliczenia transakcji RUCH, które Grupa planuje dokonać w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką.

Rozliczenie nabycia akcji RUCH S.A. na dzień objęcia kontroli przeprowadzono na podstawie danych sporządzonych na dzień 30 listopada 2020 roku. Nie wystąpiły istotne różnice w danych księgowych pomiędzy 24 listopada 2020 roku a 30 listopada 2020 roku.

Wartości tymczasowe możliwe do zidentyfikowania przejętych aktywów i zobowiązań na dzień nabycia przedstawiają się następująco:

Nabyte aktywa	A	337
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe		13
Wartości niematerialne		25
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania		37
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		10
Pozostałe aktywa		6
Aktywa obrotowe		
Zapasy		54
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		58
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		131
Pozostałe aktywa		3
Nabyte zobowiązania	B	295
Zobowiązania długoterminowe		
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		1
Zobowiązania z tytułu leasingu		27
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		150
Zobowiązania z tytułu leasingu		10
Kredyty, pożyczki i obligacje		35
Rezerwy		70
Pozostałe zobowiązania		2
Wartość aktywów netto	C = A - B	42
Wartość aktywów netto przypadających na akcjonariuszy jednostki dominującej	D	42
Wartość udziałów niekontrolujących wycenionych proporcjonalnie do udziału w aktywach netto		15
Udział % w kapitale zakładowym	E	64,94%
Wartość udziałów wycenionych proporcjonalnie do udziału w aktywach netto	F = D * E	27
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu przejęcia (Środki pieniężne zapłacone)	G	130
Wartość firmy	I = F - G	103

Pozycje w wartościach tymczasowych ponieważ ich rozliczenie nie zostało zakończone na dzień nabycia

Poprzez przejęcie RUCH, Grupa realizuje strategię rozwoju obszaru detalicznego opartego o lokalizację poza stacjami paliw i kompleksowe usługi dla klientów, w tym kurierskie. Efektywne wykorzystanie aktywów RUCH umożliwi Grupie ORLEN uzyskanie przewag logistycznych poprzez istotne rozszerzenie sieci sprzedaży i planowany rozwój nowych formatów gastronomiczno-sklepowych oraz dalsze zwiększenie konkurencyjności w zakresie jakości obsługi, asortymencie, usługach oraz poprawy standardów operacyjnych w segmencie detalicznym.

Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia RUCH wynika z prognozowanych synergii wynikających z połączenia działalności RUCH z Grupą ORLEN oraz przedstawia wartość aktywów, których nie można było ująć odrębnie zgodnie z wymogami MSR 38 (pracownicy i ich wiedza). Na 31 grudnia 2020 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek utraty wartości w odniesieniu do rozpoznanej tymczasowej wartości firmy.

Na dzień objęcia kontroli, jak również obecnie, na majątku spółki RUCH oraz jej spółek zależnych ustanowione były zabezpieczenia na rzecz Alior Bank w ramach podpisanych z bankiem umów. Na dzień 31 grudnia 2020 roku zadłużenie spółki RUCH wobec Alior Bank zostało w całości spłacone. Spółka RUCH jest w trakcie realizacji pozostałych czynności koniecznych do zwolnienia ustanowionych zabezpieczeń na jej majątku.

7.5. Zmiany w strukturze Grupy ORLEN po zakończeniu okresu sprawozdawczego

- w styczniu 2021 roku zostały zlikwidowane 2 Spółki z Grupy ORLEN Upstream.: Frontier Exploration Inc. i FX Energy Inc,
- w styczniu 2021 roku w Grupie ENERGA zostały utworzone 2 nowe spółki: CCGT Ostrołęka Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji (kapitał zakładowy wynosi 150 000 PLN- 150 udziałów po 1000 PLN każdy) oraz ENERGA Green Development Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji (kapitał zakładowy wynosi 600 000 PLN -1200 udziałów po 500 PLN każdy). ENERGA posiada 100 % udziałów w obydwu spółkach;
- w dniu 11 lutego 2021 roku spółka ORLEN Wind 3 Sp. z o.o. („ORLEN Wind 3”) w organizacji nabyła od zagranicznych funduszy inwestycyjnych 100% udziałów w spółce Livingstone Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie za cenę 25 mln PLN. Dodatkowo w tym samym dniu ORLEN Wind 3 podpisała ze spółką Livingstone Sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 75,5 mln PLN, która została przeznaczona na spłatę zobowiązań przejmowanej spółki wskazanych w umowie sprzedaży udziałów, w tym w szczególności zobowiązań wobec byłych udziałowców z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów bankowych w kwocie odpowiednio 33,6 mln PLN oraz 40,8 mln PLN. Przedmiotem działalności nabytej spółki jest wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii na farmie wiatrowej Kanin zlokalizowanej w województwie zachodniopomorskim o mocy 20 MW. Transakcja została zrealizowana w ramach przyjętej strategii Grupy ORLEN, której celem jest między innymi rozbudowa portfela zeroemisyjnych źródeł energii. Wartość księgowa nabytych aktywów netto na moment przejęcia kontroli wynosiła 9 mln PLN. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze zakończony;
- w dniu 1 marca 2021 roku PKN ORLEN nabył od niemieckiej Verlagsgruppe Passau Capital Group 100% udziałów w spółce Polska Press Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Polska Press jest jedną z największych grup wydawniczych w Polsce posiadającą około 20 dzienników regionalnych, blisko 120 tygodników lokalnych, jak również około 500 witryn online.

Transakcja nabycia Polska Press wpisuje się w strategiczne plany Grupy ORLEN w zakresie wzmocnienia sprzedaży detalicznej, w tym pozapaliwowej. Poprzez przejęcie Polska Press Koncern uzyskał m.in. dostęp do 17,4 milionów użytkowników internetu i możliwość pozyskania nowych klientów, optymalizacji ponoszonych kosztów marketingowych oraz rozbudowy narzędzi big data w ramach Grupy. Cena nabycia wyniosła 210 mln PLN i została ustalona jako suma przejętej nadwyżki środków pieniężnych (tj. ujemny dług netto) w kwocie 79 mln PLN oraz oszacowanej wartości przedsiębiorstwa (enterprise value) w kwocie 131 mln PLN. Wartość księgowa nabytych aktywów netto na moment przejęcia kontroli wynosiła 201 mln PLN. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego proces alokacji ceny nabycia nie został jeszcze zakończony.

W dniu 17 marca 2021 roku Rzecznik Praw Obywatelskich („RPO”) poinformował w komunikacie opublikowanym na swojej stronie internetowej, że odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie (Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 5 lutego 2021 roku w sprawie zgody na koncentrację polegającą na przejęciu przez PKN ORLEN kontroli nad Polska Press sp. z o.o. W komunikacie RPO zwrócił również uwagę, że zgodnie z obowiązującymi regulacjami samo odwołanie przekazuje się do sądu za pośrednictwem UOKiK. Prezes UOKiK ma 3 miesiące na przesłanie odwołania do sądu (chyba że w trybie autokontroli zmieni swą decyzję o zgodzie na koncentrację). Jednocześnie RPO skierował - już bezpośrednio do sądu - wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji (w tym zakaz wykonywania przez PKN ORLEN praw udziałowych w Polska Press).

W dniu 8 kwietnia 2021 roku Sąd Okręgowy wydał postanowienie o wstrzymaniu wykonania decyzji Prezesa UOKiK z 5 lutego 2021 roku do czasu rozstrzygnięcia przez sąd odwołania złożonego przez RPO. W ocenie PKN ORLEN postanowienie to nie ma wpływu na skuteczność nabycia przez PKN ORLEN udziałów w Polska Press, gdyż nabycie zostało dokonane przed wydaniem przez sąd tego postanowienia; postanowienie sądu nie ogranicza też PKN ORLEN w wykonywaniu praw z udziałów w Polska Press (sąd w swoim postanowieniu nie uwzględnił wniosku RPO w tym zakresie).

- w dniu 26 marca 2021 roku zostały utworzone dwie nowe spółki przez ENERGA OZE SA:
 - ✓ ENERGA MFW 1 Sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w Gdańsku z kapitałem zakładowym 5 000 PLN, 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN, nadwyżka wkładu pieniężnego ponad łączną wartość nominalną udziałów w wysokości 245.000 PLN została przelana na kapitał zapasowy.
 - ✓ ENERGA MFW 2 Sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w Gdańsku z kapitałem zakładowym 5 000 PLN, 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN, nadwyżka wkładu pieniężnego ponad łączną wartość nominalną udziałów w wysokości 245 000 PLN została przelana na kapitał zapasowy.Spółki są w 100% własnością ENERGA OZE SA.
- w dniu 30 marca 2021 roku zostały zawiązane nowe spółki: ORLEN Neptun III sp. z o.o., ORLEN Neptun IV sp. z o.o., ORLEN Neptun V sp. z o.o., ORLEN Neptun VI sp. z o.o., ORLEN Neptun VII sp. z o.o., ORLEN Neptun VIII sp. z o.o., ORLEN Neptun IX sp. z o.o., ORLEN Neptun X sp. z o.o., ORLEN Neptun XI sp. z o.o. oraz ORLEN Energia sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółek ORLEN Neptun III – ORLEN Neptun XI wynosi 1 750 000 PLN i dzieli się na 700 udziałów o wartości nominalnej 2 500 PLN każdy. Kapitał zakładowy spółki ORLEN Energia wynosi 5 000 PLN i dzieli się na 50 udziałów o wartości nominalnej 100 PLN każdy. Nadwyżka wkładu pieniężnego ponad łączną wartość nominalną udziałów, w kwocie 9 995 000 PLN, zostanie przelana na kapitał zapasowy spółki (agio). Spółki ORLEN Neptun zostały utworzone w ramach projektu Morskiej Energetyki Wiatrowej a spółka ORLEN Energia do handlu hurtowego energią wyprodukowaną w Grupie ORLEN.
- w dniu 31 marca 2021 roku PKN ORLEN nabył 454.546 sztuk udziałów spółki ORLEN Trans Polonia Sp. z o.o. z siedzibą w Płocku, co stanowi 100% kapitału zakładowego, tym samym PKN ORLEN stał się jedynym właścicielem spółki.

SYTUACJA FINANSOWA GRUPY**8. WPŁYW PANDEMII KORONAWIRUSA NA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN**

Wybuch pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID-19 wywarł ogromny wpływ na światową gospodarkę oraz sytuację w kraju, powodując wprowadzenie istotnych ograniczeń w skali całego globu. W szczególności, w okresie marzec - czerwiec 2020 roku nastąpiła blokada transportu w skali globalnej i bezprecedensowy spadek globalnego popytu na paliwo lotnicze, olej napędowy i benzynę, co w konsekwencji doprowadziło do istotnego spadku popytu na ropę naftową. Powstała nadwyżka podaży ropy nad popytem w skali przekraczającej dostępne pojemności magazynowe wywołała na przełomie I i II kwartału gwałtowny i głęboki spadek cen ropy, wyprzedzający w czasie i skali dostosowania cenowe na rynkach paliw i produktów naftowych. Ceny ropy zaczęły rosnąć od maja w wyniku ograniczenia wydobycia tego surowca przez OPEC oraz Rosję i spadku wydobycia z powodów ekonomicznych, głównie w USA, jak również w związku ze wzrostem popytu wynikającym z odmrażania światowych gospodarek.

Sytuacja związana z pandemią koronawirusa w znacznym stopniu wpłynęła na wyniki osiągnięte przez Grupę w 2020 roku we wszystkich segmentach operacyjnych. W szczególności w okresie marzec – czerwiec 2020 roku Grupa zidentyfikowała wpływ zarówno spadku cen ropy jak i gwałtowny spadek popytu na swoje produkty i idący za tym spadek ich cen w segmentach Rafineria, Petrochemia, Detal i Wydobycie. Skutki koronawirusa są widoczne również w segmencie Energetyka, gdzie nastąpił znaczny spadek zapotrzebowania na energię elektryczną szczególnie dotyczący klientów końcowych z grup taryfowych A, B i C oraz spadek wolumenu produkcji.

W II i III kwartale w związku z odmrażaniem gospodarek i życia społecznego i dostosowywaniem ich do funkcjonowania w warunkach pandemii Grupa obserwowała stopniową poprawę sytuacji popytowej. Niestety jesienna fala zachorowań spowodowała zatrzymanie tego trendu i ponowne zastopowanie gospodarki co negatywnie wpłynęło na wyniki Grupy w IV kwartale 2020 roku.

Przez cały 2020 rok oraz obecnie wszystkie stacje paliw sieci ORLEN są otwarte, nie występują zakłócenia w żadnym z obszarów funkcjonowania Koncernu. Nie wystąpiły również żadne istotne zaburzenia w działalności operacyjnej Grupy na rynkach zagranicznych z powodu epidemii COVID-19. W ocenie Grupy obecnie łańcuch dostaw, zarówno w zakresie zakupu surowców i towarów, jak i w odniesieniu do wewnętrznych procesów logistycznych (m.in. dostaw paliw ciekłych z zakładu produkcyjnego na terminale paliw a następnie stacje paliw), jest niezagrożony.

Od momentu wybuchu pandemii PKN ORLEN oraz spółki z Grupy podjęły szereg działań w związku z koniecznością dostosowania się do nieustannie zmieniających się warunków funkcjonowania, jak również w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się zarażeń COVID-19, zarówno w odniesieniu do własnych pracowników, jak również w zakresie wsparcia rządowej walki z koronawirusem.

Poniżej zaprezentowano wpływ pandemii koronawirusa na wybrane obszary działalności Grupy.

Wyniki Grupy w podziale na segmenty, sytuacja makroekonomiczna oraz szacunki dotyczące wpływu COVID-19 na plany finansowe Grupy, które są podstawą testów na utratę wartości zostały zaprezentowane w notach [10](#), [14.4](#).

Działania podjęte przez Grupę w związku z pandemią COVID-19

PKN ORLEN i spółki wchodzące w skład Grupy ORLEN podjęły szereg działań w związku z pandemią COVID-19.

W momencie pojawienia się pierwszych przypadków zachorowania na COVID-19 w kraju, Grupa ORLEN opracowała plany działań na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych w celu zapewnienia ciągłości działania infrastruktury krytycznej i świadczenia kluczowych usług realizowanych przez Grupę ORLEN. Plany kryzysowe w zależności od skutków, jakie może wywołać wzrastająca liczba zachorowań, koordynowane są z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę infrastruktury krytycznej. W odniesieniu do realizowanych zakupów Grupa wdrożyła dodatkowe działania w celu ograniczenia ryzyka potencjalnego złamania warunków podpisanych umów handlowych oraz dostaw przez kontrahentów w wyniku zmiany sytuacji gospodarczej, w szczególności:

- w obszarze zakupów bezpośrednich podjęto działania w zakresie rozszerzenia baz dostawców na potrzeby sytuacji awaryjnych, organizacji dostaw z alternatywnych źródeł oraz współpracy z kluczowymi dostawcami w zakresie bieżącego raportowania stanów magazynowych oraz pojawiających się ryzyk dotyczących łańcucha dostaw oraz doraźnego ustalania planu działań alternatywnych celem zabezpieczenia ciągłości operacyjnej,
- w obszarze zakupów inwestycyjnych wdrożono dodatkowe procedury w zakresie bieżącego monitorowania dotrzymywania warunków i terminów realizacji umów oraz sytuacji finansowej kontrahentów w ramach czynnych umów, a w razie potrzeby uruchomienia procesów zakupów wykonania zastępczego,
- wdrożono procedury w zakresie bieżącej analizy ryzyka utraty płynności finansowej przez kluczowych dostawców oraz bieżącej zdolności regulowania zobowiązań na podstawie oświadczeń podwykonawców robót budowlanych i w razie potrzeby podejmowania odpowiednich działań, w tym skracanie warunków płatności w indywidualnych przypadkach.

Grupa podjęła szereg działań o charakterze prewencyjnym w celu ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się wirusa na obiektach oraz ochrony pracowników, w tym:

- wprowadzono szereg nowych procedur i wytycznych w zakresie ruchu osobowego i materiałowego, w szczególności polegające na minimalizacji kontaktów bezpośrednich i wprowadzenia kontroli temperatury osób przebywających na obiektach; tam, gdzie to możliwe, zapewniono pracownikom możliwość pracy zdalnej; wprowadzono procedury zabezpieczające dostępność kluczowego personelu spółek Grupy,

- zalecono ograniczenie wyjazdów służbowych i uczestnictwa w spotkaniach służbowych, a w zamian korzystanie ze środków przekazu takich jak telefony, komunikatory internetowe, wideokonferencje,
- wyposażono pracowników w środki ochrony (maski ochronne, rękawiczki) i środki dezynfekcyjne oraz wprowadzono procedury higieniczno-sanitarne i odkażające,
- w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania stacji paliw sieci ORLEN (własnych i franczyzowych) wprowadzono regularne dezynfekcje, ograniczenia w ilości klientów mogących jednocześnie przebywać na stacji oraz pomiar temperatury; zamontowano na stacjach bariery z pleksi przy kasach, wyłączono z użytku strefy restauracyjne oraz przygotowano rozwiązania przyspieszające tankowanie i wprowadzono nowe metody płatności bezpośrednio przy dystrybutorach w ramach aplikacji ORLEN Pay. W IV kwartale PKN ORLEN dodatkowo wyposażył stacje paliw w specjalistyczne urządzenia oczyszczające i filtrujące powietrze aby dodatkowo zwiększyć bezpieczeństwo klientów i pracowników.

Grupa szacuje, że całkowity koszt podjętych w 2020 roku działań opisanych powyżej wyniósł około (92) mln PLN.

Grupa na bieżąco dostosowuje swoje działania do zmieniających się warunków epidemiologicznych.

Działania prospołeczne podjęte przez Grupę na rzecz walki z koronawirusem

W 2020 roku Grupa wykazała w pozostałych kosztach operacyjnych koszty nieodpłatnych świadczeń przekazanych w ramach działań prospołecznych na rzecz walki z koronawirusem w wysokości odpowiednio (139) mln PLN.

Większość z tych środków Grupa przeznaczyła dla służb mundurowych oraz medycznych, które były zaangażowane w największym stopniu w pomoc osobom zakażonym koronawirusem oraz ochronę zdrowia pozostałych osób. Środki te zostały przeznaczone m.in. na zakup maseczek medycznych, sprzętu medycznego, kombinezonów ochronnych, rękawiczek. W ramach wsparcia rzeczowego Grupa przekazywała również środki dezynfekujące, na których produkcję przestawiła się spółka zależna ORLEN Oil, oraz organizowała akcje darmowych wydań produktów i towarów dla służb mundurowych, oraz kierowców czekających na granicy. Darowizny rzeczowe i pieniężne przekazywane były również między innymi poprzez Fundację ORLEN do placówek medycznych, jednostek policji, domów pomocy społecznej i Agencji Rezerw Materiałowych. Spółki z Grupy ORLEN podejmowały również dodatkowe działania, w szczególności w zakresie wsparcia polskich przedsiębiorców w trudnym okresie związanym z trwającą pandemią. PKN ORLEN w tym czasie rozszerzył swoją współpracę z polskimi producentami i konsekwentnie zwiększa dostępność produktów wytworzonych w Polsce na swoich stacjach. Dodatkowo, w połowie czerwca 2020 roku PKN ORLEN rozpoczął kampanię #WspieramyPolskę, w ramach której we współpracy z Fundacją ORLEN koncentrował się na promocji lokalnych produktów i wsparcia firm w procesie odmrażania krajowej gospodarki. W IV kwartale wolontariusze z PKN ORLEN włączyli się w działania Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów – nowego rządowego programu mającego na celu wsparcie i ochronę osób starszych, w ramach których świadczyli pomoc seniorom w codziennych czynnościach, takich jak zakupy, czy wizyty w aptece.

Ponadto w IV kwartale, w celu zabezpieczenia dodatkowych łóżek dla pacjentów z COVID-19, PKN ORLEN zaangażował się w przygotowanie szpitala tymczasowego w Płocku oraz drugiego podobnego obiektu w Ostrołęce, realizowanego przy wsparciu spółki Energa. W samą budowę szpitali zaangażowane były również inne spółki z Grupy, w tym ORLEN Projekt, który uczestniczył w zaprojektowaniu placówki w Płocku, jak również ORLEN Budonaf, ORLEN Serwis, ORLEN Administracja oraz ORLEN Ochrona.

W ramach realizacji projektu PKN ORLEN wykonał czynności m.in. związane ze zorganizowaniem i utworzeniem szpitali tymczasowych, zakupem i udostępnieniem kontenerów tymczasowych z niezbędną infrastrukturą, przystosowaniem obiektów i zapewnieniem dostępności wyposażenia jak również utrzymaniem funkcjonowania szpitali.

Projekt budowy szpitala tymczasowego w Płocku został zakończony na początku grudnia 2020 roku, a placówka została przekazana Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespolonemu w Płocku. Prace dotyczące szpitala tymczasowego w Ostrołęce zostały sfinalizowane pod koniec 2020 roku, a szpital w marcu 2021 roku został przekazany Mazowieckiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w Ostrołęce im. dr Józefa Psarskiego, w tym z wydzieloną częścią obiektu, która już od drugiej połowy stycznia 2021 roku wykorzystywana jest do akcji szczepień na podstawie decyzji Wojewody Mazowieckiego.

Koszty poniesione w związku z zaangażowaniem Grupy w budowę, wyposażenie i funkcjonowanie szpitali tymczasowych zostały pomniejszone o wartość zwrotu kosztów realizacji projektu, jaką Grupie zagwarantowało Ministerstwo Aktywów Państwowych (MAP). W rezultacie koszt nieodpłatnych świadczeń wykazany w pozostałych kosztach operacyjnych dotyczących realizacji projektu szpitali tymczasowych przez Grupę wyniósł 1,55 mln PLN.

Analiza wpływu zmiany sytuacji gospodarczej na wycenę aktywów i zobowiązań Grupy

Odpisy aktualizujące wartości zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

Dynamiczne zmiany w sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie wywołane przez pandemię koronawirusa skutkowały istotnymi wahaniami cen ropy oraz cen sprzedaży produktów Grupy przez cały 2020 rok. W okresie marzec – maj 2020 roku miały miejsce rekordowe spadki cen ropy oraz nastąpił gwałtowny spadek popytu oraz cen sprzedaży produktów Grupy. Od czerwca 2020 roku ceny ropy zaczęły rosnąć a stopniowe odmrażanie gospodarek światowych umożliwiło ponowne podniesienie cen sprzedaży. W kolejnych miesiącach ceny ropy oraz ceny sprzedaży produktów Grupy nadal wykazywały się dużą zmiennością w zależności od aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz charakteru i zakresu wprowadzanych ograniczeń przez rządy poszczególnych krajów.

Skumulowana wartość odpisów aktualizujących netto zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania rozpoznana przez Grupę w 2020 roku wyniosła 153 mln PLN. Dodatkowe informacje w nocie [14.5.1](#).

Ocena oczekiwanej straty kredytowej (ECL)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa dokonała szczegółowej analizy wpływu zmian w otoczeniu ekonomicznym związanym z pandemią koronawirusa na kalkulację oczekiwanych strat kredytowych pod kątem potencjalnej konieczności modyfikacji przyjętych założeń w dokonywanych szacunkach i uwzględnienia dodatkowego elementu ryzyka związanego z obecną sytuacją gospodarczą oraz prognozami na przyszłość.

Sytuacja gospodarcza związana z COVID-19 przełożyła się na zmniejszenie salda należności w porównaniu do wcześniejszych okresów. Natomiast w okresie od wybuchu pandemii Grupa nie zaobserwowała istotnego pogorszenia spłacalności, bądź też zwiększenia ilości upadłości lub restrukturyzacji wśród swoich klientów.

Ponadto należności od podmiotów, które w ocenie Grupy są obciążone największym ryzykiem niespłacalności, są objęte zabezpieczeniami. Dodatkowe informacje w zakresie otrzymanych na dzień 31 grudnia 2020 roku gwarancji finansowych i bankowych oraz stosowanych zabezpieczeń należności zawarto w nocie [16.5.4](#).

Na bazie przeprowadzonej analizy, na dzień 31 grudnia 2020 roku, Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do zmodyfikowania założeń przyjętych do oceny oczekiwanej straty kredytowej.

Grupa na bieżąco analizuje sytuację na rynkach oraz spływające sygnały od kontrahentów mogące świadczyć o pogorszeniu sytuacji finansowej i w razie konieczności dokona aktualizacji przyjętych szacunków do kalkulacji ECL w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania

Sytuacja związana z pandemią COVID-19, w szczególności zmiany warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz destabilizacja na rynku paliw i produktów naftowych powodujące wysoką zmienność cen i wahania popytu, będą w ocenie Grupy wpływać w średnim i długim terminie na stan krajowej i globalnej koniunktury. Dodatkowe informacje odnośnie wpływu pandemii COVID-19 na założenia oraz podejście do testów na utratę wartości na koniec 2020 roku, statusu przeprowadzanych testów, jak również rozpoznanych na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego odpisów z tytułu utraty wartości aktywów w 2020 roku zawarto w nocie [14.4](#).

Sytuacja płynnościowa

Na moment sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sytuacja finansowa Grupy jest stabilna.

Kapitał pracujący spadł o 2 209 mln PLN w stosunku do stanu z końca 2019 roku, co związane było głównie ze spadkiem notowań cen ropy i produktów, które przełożyły się na wartość zapasów, należności i zobowiązań, jak również ograniczeniem popytu w związku z pandemią koronawirusa.

Trwająca pandemia koronawirusa nie wpłynęła w ocenie Grupy na zmianę poziomu ryzyka w odniesieniu do udzielonych gwarancji na dzień 31 grudnia 2020 roku i prawdopodobieństwo uruchomienia powyższych gwarancji pozostaje niskie.

Grupa nie identyfikuje obecnie, jak i w ciągu kolejnych 12 miesięcy, problemów z płynnością. Nie widzi też ryzyka braku wywiązania się z umów kredytowych lub innych umów o finansowanie. Grupa podejmuje działania optymalizacyjne i zakłada utrzymanie bezpiecznego poziomu długu netto oraz wskaźników finansowych uwzględnionych w umowach o finansowanie.

Dodatkowe informacje w zakresie wystawionych gwarancji przez spółki z Grupy oraz stosowanej w Grupie polityki zarządzania płynnością zawarto w nocie [16.5.4](#).

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Grupa ocenia, że posiada wystarczające źródła finansowania do realizacji zaplanowanych wcześniej strategicznych projektów rozwojowych, inwestycyjnych oraz akwizycji zgodnie z harmonogramem.

Inne szacunki księgowe

Na moment sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa nie identyfikuje żadnych istotnych ryzyk związanych z potencjalnym złamaniem warunków podpisanych umów handlowych oraz umów na dostawy (w tym dostawy ropy).

9. WYNIKI FINANSOWE I OPERACYJNE

Rachunek zysków lub strat

Przychody ze sprzedaży Grupy ORLEN za 2020 rok wyniosły 86 180 mln PLN i były niższe o (25 023) mln PLN (r/r). Spadek przychodów ze sprzedaży (r/r) wynika z niższej sprzedaży wolumenowej o (12)% (w segmentach Rafinerii, Petrochemii i Detalu) oraz odzwierciedla spadek o (35)% cen ropy naftowej i w efekcie także notowań głównych produktów. W 2020 roku w porównaniu do analogicznego okresu 2019 roku ceny benzyny zmniejszyły się o (36)%, oleju napędowego o (38)%, paliwa lotniczego o (43)%, ciężkiego oleju opałowego o (33)%, etylenu o (21)% i propylenu o (21)%.

Koszty działalności operacyjnej łącznie zmniejszyły się o 19 275 mln PLN (r/r) do poziomu (86 187) mln PLN. Największą pozycję w strukturze tych kosztów stanowiły koszty zużycia materiałów i energii, głównie ropy naftowej i innych chemikaliów wykorzystywanych w procesach technologicznych. Spadek kosztów zużytych materiałów i energii o 33% (r/r) wynika z ograniczenia o (4,4) mln ton (r/r) przerobu ropy w efekcie niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej oraz zrealizowanych postojów remontowych instalacji głównie w PKN ORLEN i Grupie Unipetrol.

Dodatni wynik na pozostałej działalności operacyjnej był wyższy o 4 303 mln PLN (r/r) i wyniósł 3 832 mln PLN głównie w wyniku rozpoznania zysku z tytułu okazynego nabycia 80% akcji ENERGA w wysokości 4 062 mln PLN, wpływu netto rozliczenia i wyceny pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości

zabezpieczeń) w kwocie 1 293 mln PLN, w tym wyceny i rozliczenia kontraktu terminowego CO₂ w wysokości 700 mln PLN oraz utworzenia netto odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży głównie w segmencie Wydobycie w Polsce (337) mln PLN i Kanadzie (1 085) mln PLN.

W efekcie wynik z działalności operacyjnej wyniósł 3 908 mln PLN i był niższy o (1 457) mln PLN (r/r).

Koszty finansowe netto w omawianym okresie wyniosły (1 037) mln PLN i obejmowały głównie nadwyżkę ujemnych różnic kursowych w kwocie (506) mln PLN, koszty odsetkowe netto w kwocie (375) mln PLN oraz rozliczenie i wycenę instrumentów finansowych netto w wysokości (178) mln PLN.

Po uwzględnieniu podatku dochodowego w kwocie (31) mln PLN zysk netto Grupy ORLEN za 2020 rok osiągnął wartość 2 825 mln PLN i był niższy o (1 473) mln PLN (r/r).

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Suma aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 83 827 mln PLN i była wyższa o 12 625 mln PLN w porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2019 roku.

Wartość aktywów trwałych na 31 grudnia 2020 roku wyniosła 59 212 mln PLN i była wyższa o 19 935 mln PLN w porównaniu z końcem poprzedniego roku, głównie z tytułu zwiększenia wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o 17 958 mln PLN głównie w związku z objęciem kontrolą aktywów trwałych Grupy ENERGA w wysokości 15 163 mln PLN. Dodatkowo zmiana salda rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych obejmowała nakłady inwestycyjne w wysokości 7 885 mln PLN, w tym poniesione na rozbudowę zdolności produkcyjnych nawozów w Anwil, budowę instalacji Glikolu w ORLEN Południe i instalacji Visbreakingu w Płocku, wydatki na budowę instalacji w ramach Programu Rozwoju Petrochemii, projekty w segmencie Energetyka związane głównie z modernizacją turbozespołu TG1 Elektrociepłowni w Płocku, przygotowywanie do budowy morskich farm wiatrowych na Bałtyku, budowę farmy wiatrowej oraz przyłączeniem infrastruktury dystrybucyjnej Energa-Operator i projekty w segmencie Detal i Wydobycie oraz dokonane odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych netto w wysokości (1 518) mln PLN oraz amortyzację w kwocie (3 907) mln PLN.

Zmiana o 1 300 mln PLN na pozycji aktywa z tytułu praw do użytkowania w stosunku do 2019 roku dotyczyła głównie rozpoznania nowych umów leasingu oraz zwiększenia wynagrodzenia w kwocie 1 052 mln PLN, rozpoznania nowych aktywów na moment nabycia nowych jednostek zależnych w kwocie 851 mln PLN oraz amortyzacji (630) mln PLN.

Wartość aktywów obrotowych na dzień 31 grudnia 2020 zmniejszyła się o (7 310) mln PLN w porównaniu z końcem poprzedniego roku, przede wszystkim w efekcie zmniejszenia salda zapasów o (2 795) mln PLN, salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o (4 919) mln PLN, salda należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności o (29) mln PLN przy zwiększeniu należności z tytułu podatku dochodowego o 187 mln PLN. Spadek wartości zapasów to głównie efekt spadku cen ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniósł 42 379 mln PLN i był wyższy o 3 772 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2019 roku głównie z tytułu ujęcia zysku netto za 2020 rok w kwocie 2 825 mln PLN, zwiększenia o 772 mln PLN (r/r) wartości kapitałów przypadających udziałom niekontrolującym głównie z Grupy ENERGA, zwiększenia zysków zatrzymanych przypadających na akcjonariuszy jednostki dominującej w kwocie 588 mln PLN głównie z tytułu nabycia dodatkowych 10,91% akcji Grupy ENERGA, ujemnego wpływu zmiany salda kapitałów z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w kwocie (344) mln PLN oraz wpływu różnic kursowych z tytułu przeliczenia kapitałów własnych jednostek działających za granicą w kwocie 481 mln PLN oraz wypłat dywidend z zysków lat ubiegłych w łącznej wysokości (428) mln PLN.

Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań zmniejszyła się o (1 108) mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2019 roku głównie w wyniku zmniejszenia zobowiązań handlowych w kwocie (1 426) mln PLN, zobowiązań podatkowych w wysokości (952) mln PLN dotyczące głównie zobowiązań z tytułu podatku akcyzowego i opłaty paliwowej oraz podatku od towarów i usług w związku z niższą sprzedażą wolumenową i wartościową produktów przy zwiększeniu zobowiązań inwestycyjnych w kwocie 665 mln PLN oraz pozostałych zobowiązań głównie z tytułu opłat związanych z Narodowym Celem Wskaźnikowym i Narodowym Celem Redukcyjnym w wysokości 251 mln PLN. Spadek zobowiązań handlowych wynika głównie z mniejszej ilości zakupionych surowców ropy i towarów oraz niższych cen na rynkach. Na dzień 31 grudnia 2020 roku zobowiązania z tytułu leasingu długoterminowego i krótkoterminowego wyniosły 5 214 mln PLN i były wyższe o 1 216 mln PLN w porównaniu do roku poprzedniego głównie z tytułu nowych umów leasingu oraz zwiększenia wynagrodzenia w kwocie 1 052 mln PLN.

Wartość rezerw na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 4 564 mln PLN i była wyższa o 2 215 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2019 roku. Zwiększenie rezerw wynikało głównie z tytułu:

- rozpoznania w sprawozdaniu sytuacji finansowej Grupy ORLEN rezerw Grupy ENERGA w łącznej wysokości 1 718 mln PLN (głównie w zakresie rezerw na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia, rezerwy na szacowane emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne oraz pozostałych rezerw dotyczących spraw spornych);
- rozliczenia salda rezerwy netto na szacowane emisje CO₂ oraz certyfikaty energetyczne w łącznej kwocie 197 mln PLN głównie w efekcie netto utworzenia rezerw w kwocie 1 726 mln PLN w oparciu o metodę średnioważonej ceny

posiadanych uprawnień i certyfikatów oraz ich wykorzystania z tytułu umorzenia praw majątkowych za 2019 rok w kwocie (1 529) mln PLN;

- utworzenie rezerwy na rekultywację w wysokości 233 mln PLN w związku z aktualizacją rezerwy na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta.

Zadłużenie finansowe netto Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 13 120 mln PLN i było wyższe o 10 672 mln PLN w porównaniu z końcem 2019 roku głównie z tytułu rozpoznania zadłużenia wynikającego ze zmiany struktury Grupy ORLEN w wysokości 7 395 mln PLN (w tym Grupa ENERGA w wysokości 7 349 mln PLN), wpływów netto obejmujących wpływy i spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup i emisję obligacji w kwocie (2 206) mln PLN, zmniejszenia salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 4 919 mln PLN oraz wpływu netto ujemnych różnic kursowych z przeszacowania wyceny zadłużenia i odsetek w łącznej kwocie 564 mln PLN.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej za 2020 rok wyniosły 7 247 mln PLN i były niższe o (2 072) mln PLN (r/r) głównie z tytułu niższego zysku przed opodatkowaniem o (2 496) mln PLN, wzrostu amortyzacji o 1 040 mln PLN głównie z tytułu nowo oddanych składników majątku trwałego w kwocie 309 mln PLN oraz objęcia kontrolą Grupy ENERGA w kwocie 690 mln PLN, zwiększenia zysku z działalności inwestycyjnej o (3 910) mln PLN (dotyczącej głównie rozpoznania zysku z tytułu okazynego nabycia Grupy ENERGA w wysokości (4 062) mln PLN), zmiany stanu kapitału pracującego o 1 027 mln PLN głównie w wyniku spadku notowań cen ropy i produktów, które przełożyły się na wartość zapasów, należności i zobowiązań, jak również ograniczenia popytu w związku z pandemią koronawirusa, zwiększenia stanu rezerw o 667 mln PLN głównie w wyniku nabycia Grupy ENERGA oraz rozliczenia praw majątkowych w kwocie 1 532 mln PLN oraz niższych w 2020 roku płatności z tytułu podatku dochodowego o 754 mln PLN.

Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej za 2020 rok wyniosły (8 495) mln PLN i były wyższe o (4 501) (r/r) głównie z tytułu zwiększenia wydatków netto na nabycie i sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania w kwocie o (3 298) mln PLN, na nabycie akcji i udziałów jednostek zależnych skorygowanych o przejęte środki pieniężne na dzień nabycia w wysokości (2 000) mln PLN oraz wyższych wpływów z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń w wysokości 668 mln PLN oraz spłaconych pożyczek w kwocie 136 mln PLN.

Środki pieniężne wykorzystane w działalności finansowej za 2020 rok wyniosły (3 711) mln PLN i były wyższe o (348) mln PLN (r/r) głównie z tytułu wzrostu spłat netto kredytów pożyczek i obligacji w wysokości (1 095) mln PLN i niższej o 1 069 mln PLN dywidendy wypłaconej akcjonariuszom jednostki dominującej.

Po uwzględnieniu przeszacowania środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych saldo środków pieniężnych w 2020 roku zmniejszyło się o (4 919) mln PLN i na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosło 1 240 mln PLN.

DANE SEGMENTOWE
10. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI
RAFINERIA

- Produkcja i hurt rafinerijny
- Produkcja i sprzedaż olejów
- Produkcja pomocnicza

PETROCHEMIA

- Produkcja i hurt petrochemiczny
- Produkcja i sprzedaż chemii
- Produkcja pomocnicza

ENERGETYKA

- Wytwarzanie, dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej
- Obrót energią elektryczną

DETAL

- Działalność na stacjach paliw
- Działalność Grupy RUCH

WYDOBYCIE

- Poszukiwanie i wydobycie zasobów mineralnych

FUNKCJE KORPORACYJNE

- Zarządzanie
- Administracja
- Pozostałe stanowiące tzw. pozycję uzgodnieniową

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Grupa ORLEN definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

11. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, ZWIĘKSZENIA AKTYWÓW TRWAŁYCH
2020 rok

	NOTA	Segment Rafineria	Segment Petrochemia	Segment Energetyka	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	13.1, 13.2	34 090	10 587	10 095	30 837	483	88	-	86 180
Sprzedaż między segmentami		17 920	2 053	3 367	74	-	505	(23 919)	-
Przychody ze sprzedaży		52 010	12 640	13 462	30 911	483	593	(23 919)	86 180
Koszty operacyjne ogółem		(56 228)	(11 885)	(11 336)	(28 339)	(606)	(1 712)	23 919	(86 187)
Pozostałe przychody operacyjne, w tym:	13.9	4 217	203	4 342	123	367	806	-	10 058
zysk z tytułu okazjonalnego nabycia Grupy ENERGA	13.9	-	-	4 062	-	-	-	-	4 062
Pozostałe koszty operacyjne	13.10	(3 813)	(42)	(172)	(218)	(1 692)	(289)	-	(6 226)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych	13.12	-	-	(27)	(4)	(2)	(33)	-	(66)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	14.3	(1)	143	6	-	-	1	-	149
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		(3 815)	1 059	6 275	2 473	(1 450)	(634)	-	3 908
Przychody i koszty finansowe netto	13.11								(1 037)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości pożyczek i odsetek od należności handlowych									(15)
Zysk przed opodatkowaniem									2 856
Podatek dochodowy									(31)
Zysk netto									2 825
Amortyzacja	13.8.2	1 187	914	1 160	720	350	206	-	4 537
EBITDA		(2 628)	1 973	7 435	3 193	(1 100)	(428)	-	8 445
Zwiększenia aktywów trwałych		3 174	1 912	1 722	1 329	400	455	-	8 992

2019 rok

NOTA	Segment Rafineria (dane przekształcone)	Segment Petrochemia (dane przekształcone)	Segment Energetyka (dane przekształcone)	Segment Detal	Segment Wydobywanie	Funkcje Korporacyjne	Wylączenia (dane przekształcone)	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	13.1, 13.2	56 517	13 353	1 734	38 910	608	81	111 203
Sprzedaż między segmentami		28 999	2 397	3 239	179	-	444	-
Przychody ze sprzedaży		85 516	15 750	4 973	39 089	608	525	111 203
Koszty operacyjne ogółem		(83 641)	(14 528)	(3 786)	(36 645)	(598)	(1 522)	(105 462)
Pozostałe przychody operacyjne	13.9	663	182	16	167	122	96	1 246
Pozostałe koszty operacyjne	13.10	(1 028)	(68)	(76)	(173)	(287)	(85)	(1 717)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych	13.12	(8)	(2)	-	(7)	-	(24)	(41)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	14.3	-	136	-	-	-	-	136
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		1 502	1 470	1 127	2 431	(155)	(1 010)	5 365
Przychody i koszty finansowe netto	13.11							(11)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości pożyczek i odsetek od należności handlowych								(2)
Zysk przed opodatkowaniem								5 352
Podatek dochodowy								(1 054)
Zysk netto								4 298
Amortyzacja	13.8.2	1 135	809	436	630	319	168	3 497
EBITDA		2 637	2 279	1 563	3 061	164	(842)	8 862
Zwiększenia aktywów trwałych, w tym:		2 478	1 221	337	3 365	635	737	8 773
wplyw wdrożenia MSSF 16		757	271	19	1 974	3	292	3 316

Zwiększenia aktywów trwałych (CAPEX) obejmują zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz aktywów z tytułu praw do użytkowania wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu otrzymanych/należnych kar za nienależyte wykonanie kontraktu.

Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

NOTA	Utworzenie		Odwrócenie	
	2020	2019 (dane przekształcone)	2020	2019 (dane przekształcone)
Segment Rafineria	(147)	(6)	36	5
Segment Petrochemia	(10)	(50)	-	1
Segment Energetyka	(7)	(7)	2	-
Segment Detal	(106)	(112)	67	128
Segment Wydobywanie	(1 687)	(241)	265	110
Odpisy aktualizujące segmentów	(1 957)	(416)	370	244
Funkcje Korporacyjne	(4)	(8)	-	1
13.9, 13.10, 14.4	(1 961)	(424)	370	245

12. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE I OBSZARY GEOGRAFICZNE
12.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	31/12/2020	31/12/2019 (dane przekształcone)
Segment Rafineria	25 890	28 618
Segment Petrochemia	13 858	13 245
Segment Energetyka	24 723	5 511
Segment Detal	10 968	9 945
Segment Wydobywanie	3 070	4 440
Aktywa segmentów	78 509	61 759
Funkcje Korporacyjne	5 537	9 705
Wylączenia	(219)	(262)
	83 827	71 202

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie klucza opartego o udział w przychodach.

12.2. Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne

	31/12/2020	31/12/2019		Udział %	
			31/12/2020	31/12/2019	
Polska	42 050	23 082	73,2%		60,5%
Niemcy	2 042	1 842	3,6%		4,8%
Czechy, Słowacja	9 676	8 491	16,8%		22,3%
Litwa, Łotwa, Estonia	1 420	1 306	2,5%		3,4%
Kanada	2 246	3 413	3,9%		9,0%
	57 434	38 134	100,0%		100,0%

Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku obejmują rzeczowe aktywa trwałe ([nota 14.1](#)), wartości niematerialne ([nota 14.2](#)), nieruchomości inwestycyjne ([nota 14.10.1](#)), aktywa z tytułu praw do użytkowania ([nota 17.2.1](#)).

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

13. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

13.1. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyręconego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi, w kwocie odzwierciedlającej wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi. Zasadę tę Grupa stosuje również w stosunku do wynagrodzenia, które obejmuje kwotę zmienną. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Następujące okoliczności świadczą o przeniesieniu kontroli zgodnie z MSSF 15: bieżące prawo sprzedającego do zapłaty za składnik aktywów, posiadanie przez klienta tytułu prawnego do aktywa, fizyczne posiadanie składnika aktywów, transfer ryzyka i korzyści oraz przyjęcie składnika aktywów przez klienta. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych produktów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty, kary, premie oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Przychody ze sprzedaży dóbr i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

W przypadku sprzedaży przekazywanej w miarę upływu czasu przychody ujmuje się na podstawie stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia z zastosowaniem metody opartej na nakładach. Grupa nie uwzględnia wpływu tych nakładów, które nie odzwierciedlają świadczenia wykonanego przez Grupę polegającego na przeniesieniu kontroli nad dobrami lub usługami na klienta. W pozostałych przypadkach Grupa stosuje metodę wynikową opartą o analizę wykonanych świadczeń. Grupa korzysta z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym ujmuje przychody, które ma prawo zafakturować, w kwocie odpowiadającej bezpośrednio wartości, która przysługuje Grupie za przekazane dotychczas klientowi towary i usługi. W umowach z klientami zawieranych przez Grupę nie występuje istotny element finansowania.

PROFESJONALNY OSĄD

Grupa w oparciu o dokonane analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych zidentyfikowała model agencyjny głównie w obszarze sprzedaży gazu ziemnego i LPG oraz sprzedaży towarów pozapaliwowych przez ORLEN Deutschland do sieci klientów.

Zobowiązanie z tytułu posiadanego poprzez Grupę programu lojalnościowego VITAY, powstaje w momencie sprzedaży dóbr i usług na stacjach własnych i franczyzowych dla każdej pojedynczej transakcji sprzedaży oraz w przypadku zakupu przez klientów Grupy w e-Sklepach partnerów i polega na naliczaniu punktów uprawniających do zniżek na przyszłe zakupy. Do ujęcia zobowiązania przyjęty jest współczynnik 68,5% uwzględniający prawdopodobieństwo jego realizacji, w oparciu o empiryczne dane wykorzystanych punktów w stosunku do wydanych klientom w okresie ostatnich 36 miesięcy.

Grupa dokonała oceny, że świadczone usługi marketingowe na rzecz dostawców są nierozdzielnie związane z zakupem tych towarów, stąd przychody z tytułu usług marketingowych pomniejszają koszty związane z ich zakupem i wydaniem do sprzedaży.

NOTA	2020	2019	Udział %	
			2020	2019
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	66 180	93 009	76,8%	83,6%
przychody z tytułu z umów z klientami	65 916	92 690	76,5%	83,3%
wyłączone z zakresu MSSF 15	264	319	0,3%	0,3%
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	20 000	18 194	23,2%	16,4%
przychody z tytułu z umów z klientami	19 999	18 161	23,2%	16,4%
wyłączone z zakresu MSSF 15	1	33	-	-
Przychody ze sprzedaży, w tym:	86 180	111 203	100,0%	100,0%
przychody z tytułu z umów z klientami	13.4 - 13.7 85 915	110 851	99,7%	99,7%

Przychody wyłączone z zakresu MSSF15 dotyczą umów leasingu operacyjnego oraz rekompensat do cen energii.

Zobowiązania do wykonania świadczenia

Grupa w ramach zawieranych kontraktów, zobowiązuje się do dostarczenia na rzecz klientów głównie produktów oraz towarów rafineryjnych, petrochemicznych, energii elektrycznej i ciepłej, ropy naftowej, gazu ziemnego, usług dystrybucji energii oraz dostawy i prenumeraty prasy a także dystrybucji przesyłek kurierskich. W ramach tych umów Grupa działa jako zleceniodawca.

Ceny transakcyjne w występujących umowach z klientami nie podlegają ograniczeniom, za wyjątkiem cen dla odbiorców grup taryfowych G oraz dystrybucji energii elektrycznej i ciepła zatwierdzanych przez Prezesa URE w segmencie Energetyka. Nie występują umowy przewidujące istotne zwroty wynagrodzenia i inne podobne zobowiązania. Przychody ze sprzedaży prasy dla większości punktów/sieci są ujmowane na podstawie rozliczenia różnicy pomiędzy prasą dostarczoną a zwróconą. Faktura wystawiana jest na zrealizowaną sprzedaż prasy do klientów końcowych. Grupa nie identyfikuje przychodów, dla których otrzymanie zapłaty jest warunkowe i nie prezentuje w związku z tym pozycji Aktywa z tytułu umów z klientami.

Udzielone w ramach umów gwarancje są gwarancjami stanowiącymi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną specyfikacją. Nie polegają one na świadczeniu oddzielnej usługi.

W Grupie występuje głównie sprzedaż z odroczonym terminem płatności. Dodatkowo w segmencie Detal ma miejsce sprzedaż gotówkowa. W umowach z klientami w większości stosowane są terminy płatności nieprzekraczające 30 dni, z wyłączeniem segmentu Wydobywanie, gdzie terminy płatności nie przekraczają 60 dni. Płatność zazwyczaj jest wymagalna po dostarczeniu dobra lub po zakończeniu usługi.

W ramach segmentów Rafineria, Petrochemia, Detal i Wydobycie, w przypadku dostaw dóbr, gdzie następuje przeniesienie kontroli na klienta w świadczeniach spełnianych w punkcie czasu, rozliczenia z klientami i ujęcie przychodu następują po każdej dostawie.

W Grupie dostawy dóbr oraz świadczenia usług kiedy klient jednocześnie otrzymuje i czerpie z nich korzyści rozliczane są w miarę upływu czasu. W segmencie Rafineria i Petrochemia przy sprzedaży ciągłej, gdy dobra przesyłane są przy użyciu rurociągów prawo własności nad przekazywanym dobrem przechodzi na klienta w określonym punkcie na instalacji. Moment ten jest uznawany za datę sprzedaży. Przychody ujmują się w oparciu o metodę wynikową za dostarczone jednostki dóbr. W Grupie w przypadku realizacji usług budowy, gdy w wyniku wykonania świadczenia powstaje składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem w miarę powstawania sprawuje klient, przychód jest rozpoznawany w miarę upływu czasu, metodą opartą na nakładach w oparciu o poniesione koszty niezależnie od podpisanych protokołów odbioru prac. W ramach segmentu Detal, w Programie Flota rozliczenia z klientami następują najczęściej w okresach dwutygodniowych, dostawy prasy rozliczane są w okresach tygodniowych, a prenumeraty w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych.

W ramach segmentu Energetyka ujmowanie przychodów za dostarczoną w okresie energię oraz dystrybucję energii następuje w cyklach miesięcznych w oparciu o zafakturowane wolumeny i cenę oraz doszacowania. Doszacowania ustalane są na podstawie raportów pochodzących z systemów bilingowych jak również prognoz zapotrzebowania klientów na energię i cen na szacowane dni zużycia energii oraz w wyniku dokonywanych uzgodnień bilansu energii elektrycznej. Rozliczenia z klientami odbywają się w okresach jedno- i dwumiesięcznych. Przychody z tytułu przyłączenia podmiotów do sieci są ujmowane w punkcie czasu, w momencie zakończenia prac.

Otoczenie makroekonomiczne

Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Na osiągane marże w segmencie Rafineria, Petrochemia i Energetyka główny wpływ wywierają notowania produktów rafineryjnych i petrochemicznych, ceny ropy naftowej, gazu i energii elektrycznej. Ceny ropy i gazu są kształtowane przez takie czynniki jak zmiany popytu, wielkość wydobycia i światowe poziomy zapasów ropy oraz notowania paliw.

Podstawowym wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację gospodarczą jest wskaźnik PKB (Produkt Krajowy Brutto), który determinowany przez konsumpcję, nakłady inwestycyjne oraz eksport pozwala ocenić w jakim stadium znajduje się gospodarka. Ze zmianami wskaźnika PKB zazwyczaj skorelowane są zmiany stopy bezrobocia oraz konsumpcji paliw. Ogólna kondycja gospodarki, mierzona między innymi poziomem PKB wpływa na bieżące, jak i przyszłe zachowania konsumentów.

Podział przychodów z umów z klientami według kryteriów

Grupa dokonuje podziału przychodów z umów z klientami w podziale na:

- rodzaj dobra lub usługi,
- region geograficzny,
- rodzaj umowy,
- termin przekazania,
- okres obowiązywania umowy,
- kanał sprzedaży.

W ocenie Grupy podział wg powyższych kryteriów umożliwia w najlepszym stopniu na zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami.

13.2. Przychody ze sprzedaży według segmentów operacyjnych w podziale na asortymenty

NOTA		2020	2019 (dane przekształcone)	Udział %	
				2020	2019
Segment Rafineria					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		34 073	56 500	39,5%	50,8%
Lekkie destylaty		7 150	12 098	8,3%	10,9%
Średnie destylaty		21 222	35 916	24,6%	32,3%
Frakcje ciężkie		3 886	6 369	4,5%	5,7%
Pozostałe*		1 815	2 117	2,1%	1,9%
Wyłączone z zakresu MSSF15		17	17	-	-
		34 090	56 517	39,5%	50,8%
Segment Petrochemia					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		10 580	13 346	12,3%	12,0%
Monomery		2 806	3 585	3,3%	3,2%
Polimery		1 869	2 390	2,2%	2,1%
Aromaty		716	1 080	0,8%	1,0%
Nawozy sztuczne		820	903	1,0%	0,8%
Tworzywa sztuczne		1 304	1 218	1,5%	1,1%
PTA		1 384	1 893	1,6%	1,7%
Pozostałe		1 681	2 277	1,9%	2,1%
Wyłączone z zakresu MSSF15		7	7	-	-
		10 587	13 353	12,3%	12,0%
Segment Energetyka					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		10 091	1 635	11,8%	1,5%
Wyłączone z zakresu MSSF15		4	99	-	0,1%
		10 095	1 734	11,8%	1,6%
Segment Detal					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		30 624	38 703	35,6%	34,8%
Lekkie destylaty		11 713	14 659	13,6%	13,2%
Średnie destylaty		15 208	20 405	17,6%	18,3%
Pozostałe **		3 703	3 639	4,3%	3,3%
Wyłączone z zakresu MSSF15		213	207	0,2%	0,2%
		30 837	38 910	35,8%	35,0%
Segment Wydobycie					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		482	608	0,5%	0,5%
NGL ***		197	314	0,2%	0,3%
Ropa naftowa		92	126	0,1%	0,1%
Gaz ziemny		187	163	0,2%	0,1%
Pozostałe		6	5	-	-
Wyłączone z zakresu MSSF15		1	-	-	-
		483	608	0,5%	0,5%
Funkcje Korporacyjne					
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15		65	59	0,1%	0,1%
Wyłączone z zakresu MSSF15		23	22	-	-
		88	81	0,1%	0,1%
	13.1	86 180	111 203	100,0%	100,0%

* Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę.

Dodatkowo ujmują przychody ze sprzedaży usług i materiałów

** Pozostałe obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

*** NGL (Natural Gas Liquids)

W 2020 roku oraz 2019 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowałaby indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

13.3. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

NOTA	2020	2019		Udział %
		2020	2019	
Przychody z tytułu z umów z klientami				
Polska	48 103	51 672	55,9%	46,5%
Niemcy	12 706	16 102	14,6%	14,5%
Czechy	9 136	14 802	10,6%	13,3%
Litwa, Łotwa, Estonia	5 766	11 972	6,7%	10,8%
Pozostałe kraje	10 204	16 303	11,9%	14,6%
	85 915	110 851	99,7%	99,7%
wyłączone z zakresu MSSF15				
Polska	47	141	0,1%	0,1%
Niemcy	95	88	0,1%	0,1%
Czechy	121	123	0,1%	0,1%
Litwa, Łotwa, Estonia	1	-	-	-
Pozostałe kraje	1	-	-	-
	265	352	0,3%	0,3%
	86 180	111 203	100,0%	100,0%

11, 13.1

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Singapuru, Ukrainy, Słowacji, Wielkiej Brytanii i Węgier.

13.4. Przychody z tytułu umów z klientami według kryterium rodzaju umowy

NOTA	Segment Rafineria		Segment Petrochemia		Segment Energetyka		Segment Detal		Segment Wydobycie		Funkcje Korporacyjne		Razem	
	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Oparte na stałej cenie	33 348	55 675	8 124	10 501	10 084	1 627	30 620	38 516	482	608	61	47	82 719	106 974
Oparte na zmiennej cenie	599	719	2 456	2 845	6	6	-	184	-	-	-	4	3 061	3 758
Rozliczane w oparciu o zużyty czas i nakłady	126	106	-	-	1	2	4	3	-	-	4	8	135	119
	34 073	56 500	10 580	13 346	10 091	1 635	30 624	38 703	482	608	65	59	85 915	110 851

* dane przekształcone

W przypadku umów, gdzie wynagrodzenie obejmuje kwotę zmienną, Grupa ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia, co do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie uprawniona i w stosunku do których istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie ulegną one odwróceniu w przyszłości. W konsekwencji Grupa nie ujmuje przychodów do momentu kiedy ustanie niepewność co do otrzymania wynagrodzenia, w szczególności w związku z posiadanymi przez klientów prawami do rabatów, premii oraz nałożonymi karami. Grupa kwalifikuje do kategorii przychodów opartych na zmiennej cenie również przychody wynikające z umów, gdzie wynagrodzenie stanowi opłatę zmienną od obrotów. Do umów rozliczanych w oparciu o zużyty czas i nakłady należą kontrakty długoterminowe, w tym budowlane i IT.

13.5. Przychody z tytułu umów z klientami według terminu przekazania

NOTA	Segment Rafineria		Segment Petrochemia		Segment Energetyka		Segment Detal		Segment Wydobycie		Funkcje Korporacyjne		Razem	
	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
W określonym momencie	26 401	41 831	6 486	7 780	29	23	23 116	28 961	-	-	27	21	56 059	78 616
W miarę upływu czasu	7 672	14 669	4 094	5 566	10 062	1 612	7 508	9 742	482	608	38	38	29 856	32 235
	34 073	56 500	10 580	13 346	10 091	1 635	30 624	38 703	482	608	65	59	85 915	110 851

* dane przekształcone

W ramach segmentów Rafineria i Petrochemia w zakresie sprzedaży produktów rafineryjnych i petrochemicznych Grupa ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, w zależności od zastosowanych warunków dostawy (Incoterms CFR, CIF, CPT). W przypadku niektórych dostaw Grupa jako sprzedawca jest odpowiedzialna za organizację transportu. W przypadku, kiedy kontrola nad dobrem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu, stanowią one odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu jest usługą ciągłą (spełnianą w miarę upływu czasu), gdzie klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące z usługi. Przychody ujmuje się w oparciu o metodę wynikową za zrealizowane świadczenia.

W segmencie Detal momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jest moment wydania dobra, z wyłączeniem sprzedaży paliw w Programie Flota przy użyciu Kart Flotowych.

Przychody rozpoznawane w miarę upływu czasu dotyczą głównie sprzedaży energii elektrycznej oraz usługi dystrybucji energii w ramach segmentu Energetyki, sprzedaży paliw w Programie Flota i sprzedaży prenumerat w ramach segmentu Detal oraz sprzedaży gazu i ropy naftowej w ramach segmentu Wydobycie. Przychody te rozpoznawane są metodą wynikową za dostarczone jednostki dóbr.

13.6. Przychody z tytułu umów z klientami według okresu obowiązywania umowy

NOTA	Segment Rafineria		Segment Petrochemia		Segment Energetyka		Segment Detal		Segment Wydobycie		Funkcje Korporacyjne		Razem	
	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019*	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Krótkoterminowe	33 941	56 411	10 580	13 346	8 983	855	30 620	38 701	482	608	62	55	84 668	109 976
Długoterminowe	132	89	-	-	1 108	780	4	2	-	-	3	4	1 247	875
13.1	34 073	56 500	10 580	13 346	10 091	1 635	30 624	38 703	482	608	65	59	85 915	110 851

* dane przekształcone

W Grupie w większości okres obowiązywania umów jest krótkoterminowy. Przychody dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych (umowy długoterminowe), ujmują się na podstawie stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia z zastosowaniem metody opartej na nakładach. Umowy długoterminowe, które pozostają niespełnione w całości na dzień bilansowy dotyczą m.in. kontraktów budowlano-montażowych. Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa dokonała analizy wartości ceny transakcyjnej przypisanej do niespełnionych zobowiązań do wykonania świadczenia na koniec roku. Niespełnione lub częściowo niespełnione zobowiązania do wykonania świadczenia na koniec roku dotyczyły głównie umów sprzedaży energii elektrycznej, mediów energetycznych oraz w zakresie dostawy prasy, prenumeraty, usługi dostarczania i odbioru paczek, które zakończą się w ciągu 2021 roku lub są zawarte na czas nieokreślony z terminem wypowiedzenia do 12 miesięcy. W związku z tym, że opisane zobowiązania stanowią część umów, które można uznać za krótkoterminowe, bądź też przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia z tych umów są rozpoznawane w kwocie, którą Grupa ma prawo zafakturować, Grupa zastosowała praktyczne rozwiązanie, zgodnie z którym nie ujawnia informacji o łącznej kwocie ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia.

13.7. Przychody z tytułu umów z klientami według kanałów sprzedaży

Grupa w większości generuje przychody ze sprzedaży bezpośredniej klientom z oparciem o własne, dzierżawione lub będące w systemie umowy franczyzy kanały sprzedaży. W segmencie Detal Grupa zarządza siecią 2 855 stacji paliw: 2 323 stacji własnych i 532 stacji prowadzonych w systemie umowy franczyzy oraz przez 1209 punktów sprzedaży detalicznej/kiosków zarządzanych przez Grupę RUCH. Dodatkowo sprzedaż prasy odbywa się w ponad 13 tys. obcych punktach tj. dużych zorganizowanych sieciach, w tym franczyzowych i prywatnych sklepach. Sprzedaż bezpośrednia Grupy do klientów w segmencie Rafineria, Petrochemia oraz Wydobycie realizowana jest przy wykorzystaniu sieci uzupełniających się elementów infrastruktury: terminali paliw, lądowych baz przeładunkowych, sieci rurociągów, a także transportu kolejowego oraz cysternami samochodowymi. Sprzedaż i dystrybucja energii do klientów w segmencie Energetyka odbywa się przy wykorzystaniu w większości własnej infrastruktury dystrybucyjnej.

13.8. Koszty
WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji jak również ponoszone przez Grupę opłaty wynikające z przepisów prawa naliczane w oparciu o wolumeny określonych dóbr wprowadzanych na rynek, takich jak NCR i NCW.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

13.8.1. Koszt własny sprzedaży

	2020	2019	Udział %	
			2020	2019
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	(59 768)	(81 266)	78,0%	83,5%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(16 879)	(16 035)	22,0%	16,5%
	(76 647)	(97 301)	100,0%	100,0%

13.8.2. Koszty według rodzaju

	2020	2019	Udział %	
			2020	2019
Zużycie materiałów i energii	(50 480)	(75 468)	59,0%	71,4%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(16 879)	(16 035)	19,7%	15,2%
Usługi obce	(5 285)	(4 519)	6,2%	4,3%
Świadczenia pracownicze, w tym:	(4 102)	(2 942)	4,8%	2,8%
wynagrodzenia	(3 176)	(2 336)	3,8%	2,3%
ubezpieczenia społeczne	(607)	(463)	0,7%	0,4%
Amortyzacja	(4 537)	(3 497)	5,3%	3,3%
Podatki i opłaty	(3 579)	(2 659)	4,2%	2,5%
Pozostałe	(718)	(647)	0,8%	0,5%
	(85 580)	(105 767)	100,0%	100,0%
Zmiana stanu zapasów	(1 479)	164		
Świadczenia na własne potrzeby	872	141		
Koszty operacyjne	(86 187)	(105 462)		
Koszty sprzedaży	7 226	6 355		
Koszty ogólnego zarządu	2 314	1 806		
Koszt własny sprzedaży	(76 647)	(97 301)		

Wzrost pozycji podatki i opłaty w 2020 roku wynikał głównie z wyższych kosztów utworzenia rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w związku z objęciem kontroli nad Grupą ENERGA oraz ujęciem opłaty NCR obowiązującej od 1 stycznia 2020 roku. Koszty te w rachunku kalkulacyjnym obciążały koszty sprzedaży.

13.9. Pozostałe przychody operacyjne

	NOTA	2020	2019
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		24	21
Zysk z tytułu okazynego nabycia jednostek zależnych	7.3	4 063	-
Odwroćenie rezerw		104	26
Odwroćenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	11, 14.4	370	245
Kary i odszkodowania		134	54
Dotacje		40	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej		4 859	466
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej		23	120
Rozliczenie kosztów zabezpieczenia		173	165
Pozostałe, w tym:		268	149
otrzymane/należne certyfikaty energetyczne		70	29
rekompensaty z tytułu różnicy cen z funduszu wypłat z lat poprzednich		60	-
		10 058	1 246

Pozycja zysk z tytułu okazynego nabycia jednostek zależnych dotyczy głównie rozliczenia transakcji nabycia akcji ENERGA w wysokości 4 062 mln PLN. Dodatkowe informacje w [nocie 7.3](#).

W 2020 roku pozycja odwróćenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży w wysokości 370 mln PLN dotyczyła głównie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w segmencie Wydobywanie w wysokości 264 mln PLN. Dodatkowe informacje w [nocie 14.4](#).

13.10. Pozostałe koszty operacyjne

	NOTA	2020	2019
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		(45)	(55)
Utworzenie rezerw		(227)	(104)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania, pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	14.4	(1 961)	(424)
Kary, szkody i odszkodowania		(54)	(24)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej		(3 566)	(692)
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej		(47)	(92)
Rozliczenie kosztów zabezpieczenia		(6)	(4)
Pozostałe, w tym:		(320)	(322)
nieodpłatne świadczenia		(214)	(58)
niedobory materiałów w magazynach obcych	17.4.1	-	(156)
		(6 226)	(1 717)

W 2020 roku pozycja utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania i pozostałych składników majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży w wysokości (1 961) mln PLN dotyczyła głównie odpisów w segmencie Wydobycie w wysokości (1 686) mln PLN. Dodatkowe informacje w [nocie 14.4](#).

W 2020 roku pozycja netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń) w kwocie 1 293 mln PLN dotyczyła głównie wyceny i rozliczenia kontraktów terminowych CO₂ w wysokości 700 mln PLN (szczegółowe informacje w [nocie 16.5.1.2](#)). W 2019 roku w Grupie nie występowały tego typu transakcje. W 2020 i 2019 roku powyższe pozycje dotyczyły także swapów towarowych zabezpieczających niedopasowanie czasowe na zakupach ropy i zabezpieczenia asfaltów w wysokości odpowiednio 592 mln PLN i (226) mln PLN. Zmiana wyceny transakcji wynika ze spadku cen ropy naftowej związanej z kryzysem na rynku wywołanym koronawirusem a także osłabieniem PLN względem USD. Zmiana pozycji netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej wynikała głównie z zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla transakcji zabezpieczających ekspozycję wynikającą z tytułu niedopasowania czasowego na zakupach ropy. Na 31 grudnia 2019 roku wycena transakcji ujęta była w kapitale z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń, natomiast na 31 grudnia 2020 roku zarówno wycena jak i rozliczenie transakcji ujęte są w pozostałej działalności operacyjnej.

W 2020 roku wzrost kosztów nieodpłatnych świadczeń dotyczył głównie działań prospołecznych Grupy na rzecz walki z koronawirusem w kwocie (139) mln PLN. Dodatkowe informacje w [nocie 8](#).

13.11. Przychody i koszty finansowe

13.11.1. Przychody finansowe

	2020	2019
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	57	48
Pozostałe odsetki	6	-
Dywidendy	6	5
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	663	801
Pozostałe	120	36
	852	890

13.11.2. Koszty finansowe

	2020	2019
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	(304)	(187)
Odsetki z tytułu leasingu	(132)	(100)
Odsetki od zobowiązań podatkowych	(2)	(2)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	(506)	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	(841)	(547)
Pozostałe	(104)	(65)
	(1 889)	(901)

W 2020 i 2019 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń) wyniosły odpowiednio (178) mln PLN i 254 mln PLN i dotyczyły głównie zabezpieczenia ryzyka zmian kursów wymiany w odniesieniu do płatności faktur za ropę w walutach obcych, zabezpieczenia waluty dla transakcji płynnościowych oraz zabezpieczenia stóp procentowych i płatności odsetek od obligacji.

Główny wpływ na zmianę wyceny i rozliczenia pochodnych instrumentów finansowych w 2020 roku miało osłabienie się PLN względem USD oraz EUR na rynkach finansowych.

Nadwyżka ujemnych różnic kursowych w 2020 roku w kwocie (506) mln PLN wynika głównie ze zrealizowanych różnic kursowych w wartości (141) mln PLN z tytułu spłaty kredytów EUR przez PKN ORLEN S.A oraz z niezrealizowanych różnic kursowych (461) mln PLN z tytułu aktualnego na dzień 31 grudnia 2020 zadłużenia Grupy w walucie EUR.

13.12. (Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych oraz wartości pożyczek i odsetek od należności handlowych

	NOTA	2020	2019
(Strata) z tytułu utraty wartości należności handlowych	14.5.2.1	(234)	(199)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności handlowych	14.5.2.1	168	158
		(66)	(41)
(Strata) z tytułu utraty wartości odsetek od należności handlowych	14.5.2.1	(14)	(3)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości odsetek od należności handlowych	14.5.2.1	7	1
(Strata) z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek		(8)	-
		(15)	(2)
		(81)	(43)

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych zaprezentowana w:

- pozostałej działalności operacyjnej dotyczy utraty wartości należności handlowych;
- działalności finansowej dotyczy utraty wartości pożyczek oraz odsetek.

13.13. Podatek dochodowy
WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie na poziomie sprawozdań jednostkowych poszczególnych spółek z Grupy jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot

	2020	2019
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	(539)	(1 000)
Podatek odroczony	508	(54)
	(31)	(1 054)
Podatek odroczony w innych całkowitych dochodach		
Instrumenty zabezpieczające	76	-
Zyski i straty aktuarialne	13	4
Zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1	2
	90	6
	59	(1 048)

13.13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2020	2019
Zysk przed opodatkowaniem	2 856	5 352
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej w Polsce stawki (19%)	(543)	(1 017)
Różnice stawek podatkowych	13	69
Litwa (15%)	(28)	16
Niemcy (30%)	(36)	(27)
Kanada (23%)	81	80
Malta (35%)	(4)	-
Zysk z tytułu okazijnego nabycia jednostek zależnych	772	-
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(328)	-
Nieodpłatne prawa majątkowe do energii	(62)	(15)
Darowizny	(37)	(8)
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	28	26
Oplata z tytułu realizacji Narodowego Celu Redukcyjnego (NCR)	(30)	-
Rezerwa na podatek odroczony od zysków kapitałowych w Orlen Capital	43	(22)
Niedobory materiałów w magazynach obcych	-	(29)
Pozostałe	113	(58)
Podatek dochodowy	(31)	(1 054)
Efektywna stawka podatku	1%	20%

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe w łącznej wysokości odpowiednio 663 mln PLN i 1 251 mln PLN dotyczące głównie spółek z Grupy ORLEN Upstream, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego z powodu braku pewności odnośnie możliwości rozliczenia tych strat w przyszłości.

13.13.2. Podatek odroczony

	31/12/2019	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Nabycie jednostek zależnych	31/12/2020
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	189	17	-	6	160	372
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	332	14	13	8	279	646
Straty podatkowe	325	390	-	15	26	756
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	10	(15)	20	(2)	35	48
Zobowiązania z tytułu leasingu	785	51	-	25	130	991
Pozostałe	275	86	-	(9)	167	519
	1 916	543	33	43	797	3 332
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego						
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	2 975	44	-	48	1 041	4 108
Niezrealizowane różnice kursowe	149	(73)	-	17	154	247
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	107	50	(56)	3	1	105
Pozostałe	108	14	(1)	(2)	65	184
	3 339	35	(57)	66	1 261	4 644
	(1 423)	508	90	(23)	(464)	(1 312)

	31/12/2018	Wpływ wdrożenia MSSF 16	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	31/12/2019
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	123	-	66	-	189
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	378	-	(50)	4	332
Straty podatkowe	354	-	(29)	-	325
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	26	-	(16)	-	10
Zobowiązania z tytułu leasingu	-	732	53	-	785
Pozostałe	109	(39)	203	2	275
	990	693	227	6	1 916
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	2 092	693	190	-	2 975
Niezrealizowane różnice kursowe	70	-	79	-	149
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	97	-	10	-	107
Pozostałe	106	-	2	-	108
	2 365	693	281	-	3 339
	(1 375)	-	(54)	6	(1 423)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 687 mln PLN i 1 999 mln PLN.

Pozycja Nabycie jednostek zależnych dotyczy głównie Grupy ENERGA: na dzień nabycia aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 786 mln PLN oraz 1 259 mln PLN.

Po dokonaniu kompensaty aktywów i zobowiązań na poziomie poszczególnych sprawozdań jednostkowych spółek wchodzących w skład Grupy ENERGA, aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego na dzień nabycia wyniosły odpowiednio 388 mln PLN i 861 mln PLN.

Podatkowa Grupa Kapitałowa ENERGA

W dniu 25 września 2017 roku spółka ENERGA wraz z podmiotami powiązanymi: Energa-Operator SA, Energa-Obrót SA, Energa OZE SA, Energa Informatyka i Technologie Sp. z o.o., Energa Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o., Energa Logistyka Sp. z o.o., Energa Oświetlenie Sp. z o.o., Enspirion Sp. z o.o. oraz pięcioma innymi spółkami kapitałowymi zawarła umowę podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą PGK ENERGA 2018. Umowa została zarejestrowana przez Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w dniu 26 października 2017 roku. Spółka ENERGA została wyznaczona jako spółka reprezentująca PGK ENERGA 2018 w zakresie obowiązków wynikających z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa. Datą rozpoczęcia działalności PGK ENERGA 2018 był 1 stycznia 2018 roku. Umowa została zawarta na okres 3 lat podatkowych, tj. do 31 grudnia 2020 roku. Przedmiotem opodatkowania PGK podatkiem dochodowym jest suma dochodów z dwóch źródeł przychodów tj. dochodu osiągniętego z zysków kapitałowych oraz dochodu osiągniętego z innych przychodów. Dochodem ze źródła przychodów jest nadwyżka sumy dochodów wszystkich spółek tworzących PGK uzyskanych z danego źródła przychodów nad sumą ich strat poniesionych z tego źródła przychodów.

W dniu 9 listopada 2020 roku zawarto nową umowę pod nazwą PGK ENERGA 2021. Umowę zawarto na trzy lata od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2023 roku. W skład nowej PGK weszły spółki: ENERGA, Energa-Operator SA, Energa-Obrót SA, Energa OZE SA, Energa Informatyka i Technologie Sp. z o.o., Energa Logistyka Sp. z o.o. oraz Energa Oświetlenie Sp. z o.o.

14. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

14.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle 10-40 lat

Urządzenia techniczne i maszyny 4-35 lat

Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

Działalność poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych

W ramach działalności poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych przyjmuje się następującą klasyfikację etapów:

Etap poszukiwania i oceny zasobów mineralnych:

- nabycie praw do poszukiwań złóż, poszukiwania i rozpoznania złóż,
- nakłady na odwierty poszukiwawcze i rozpoznawcze,
- pozostałe nakłady, które można bezpośrednio przypisać do faz poszukiwań i rozpoznania złóż - Grupa kapitalizuje większość kosztów poniesionych w ramach tego etapu.

Grupa dokonuje corocznego przeglądu nakładów poniesionych w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż w celu potwierdzenia dalszego zamiaru prowadzenia prac. Analizy są prowadzone na poziomie projektów, obejmujących prace ze zdefiniowanym celem poszukiwawczym i / lub rozpoznawczym, które są prowadzone na wyznaczonym obszarze. Jeżeli prace zakończą się niepowodzeniem skutkującym brakiem zamiaru kontynuowania prac, nakłady ujęte początkowo jako aktywa ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

W momencie stwierdzenia technicznej wykonalności i ekonomicznej opłacalności wydobywania nakłady poniesione w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż ujmują się jako aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych w ramach rzeczowych aktywów trwałych, które poddawane są testowi na utratę wartości.

Etap zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych

Nakłady ponoszone w ramach etapu zagospodarowania i wydobywania złóż podlegają aktywowaniu i amortyzacji metodą naturalną kalkulowaną proporcjonalnie do wielkości wydobywania złóż węglowodorów na podstawie jednostki wydobywania (unit-of-production). Grupa kalkuluje amortyzację wszystkich składników aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych na podstawie wielkości udokumentowanych złóż (tzw. rezerwy 2P - proved plus probable reserves). W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych złóż, na dzień sprawozdawczy dokonuje się ujęcia lub odwrócenia wcześniej ujętych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. W przypadku wykonania odwiertów rozpoznawczych na już eksploatowanym złożu, Grupa dokonuje analizy, czy aktywowane nakłady dotyczące takich odwiertów umożliwią powstanie nowych otworów eksploatacyjnych. Jeśli tak nie jest nakłady te ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

PROFESJONALNY OSĄD

Nakłady na aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Stosowanie polityki rachunkowości Grupy w odniesieniu do nakładów poniesionych na aktywa z tytułu poszukiwania złóż i oceny zasobów mineralnych wymaga dokonania osądu, czy przyszłe korzyści ekonomiczne, będące wynikiem przyszłego wydobywania lub sprzedaży są prawdopodobne bądź nie istnieją jeszcze przesłanki pozwalające na oszacowanie zasobów. Przy oszacowaniu zasobów Grupa dokonuje estymacji przyszłych zdarzeń i okoliczności, w tym określenia czy wydobycie będzie uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2020 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 49 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2019.

Działalność poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych

Grupa szacuje wielkość zasobów na podstawie interpretacji dostępnych danych geologicznych i na bieżąco je weryfikuje w oparciu o efekty kolejnych odwiertów, próbną eksploatację, rzeczywiste wydobycie oraz czynniki ekonomiczne takie jak: ceny węglowodorów, warunki umowne czy plany inwestycyjne. Grupa dokonuje także szacunków kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji odwiertów produkcyjnych i infrastruktury związanej z nimi.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Grupa szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw, terenów zakładów produkcyjnych, instalacji wytwórczych, stacji elektroenergetycznych oraz składowisk popiołu. Dodatkowe informacje w [nocie 14.11.1](#)

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2020								
Wartość księgowa brutto	1 182	24 208	41 732	2 599	3 991	1 379	6 757	81 848
Skumulowane umorzenie	(13)	(11 185)	(22 746)	(1 536)	-	(38)	(2 051)	(37 569)
Odpisy aktualizujące	(28)	(1 659)	(8 298)	(94)	(131)	(807)	(699)	(11 716)
Dotacje	-	(45)	(152)	(2)	(1)	-	-	(200)
	1 141	11 319	10 536	967	3 859	534	4 007	32 363
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	4	158	162	37	6 865	146	255	7 627
Amortyzacja	(1)	(1 141)	(1 976)	(280)	-	(8)	(353)	(3 759)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	2	17	-	24	-	-	43
Nabycie jednostek zależnych	108	8 957	4 050	499	704	-	-	14 318
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	(15)	(1 783)	1 641	(3)	56	(119)	(1 295)	(1 518)
Utworzenie	(15)	(106)	(89)	(11)	(22)	(331)	(1 356)	(1 930)
Odwrócenie	-	60	21	7	1	203	61	353
Reklasyfikacje	12	3 393	1 850	527	(5 814)	(2)	61	27
Dotacje	-	(12)	3	-	-	-	-	(9)
Różnice kursowe w tym:	43	139	215	10	52	-	10	469
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	(2)	(46)	88	-	(1)	(1)	(36)	2
Pozostałe	(1)	(21)	(57)	(59)	(26)	(9)	(1)	(174)
	1 291	21 011	16 441	1 698	5 720	542	2 684	49 387
Wartość księgowa netto na 31/12/2020								
Wartość księgowa brutto	1 350	37 200	47 123	3 477	5 798	1 514	7 140	103 602
Skumulowane umorzenie	(14)	(12 644)	(23 964)	(1 680)	(1)	(45)	(2 426)	(40 774)
Odpisy aktualizujące	(45)	(3 488)	(6 569)	(97)	(76)	(927)	(2 030)	(13 232)
Dotacje	-	(57)	(149)	(2)	(1)	-	-	(209)
	1 291	21 011	16 441	1 698	5 720	542	2 684	49 387
Wartość księgowa netto na 01/01/2019								
Wartość księgowa brutto	1 193	23 634	40 384	2 376	3 476	1 281	6 045	78 389
Skumulowane umorzenie	(11)	(10 505)	(21 601)	(1 420)	-	(31)	(1 695)	(35 263)
Odpisy aktualizujące	(34)	(1 702)	(8 227)	(95)	(145)	(608)	(736)	(11 547)
Dotacje	-	(48)	(138)	(3)	-	-	-	(189)
	1 148	11 379	10 418	858	3 331	642	3 614	31 390
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	4	49	103	98	3 227	143	473	4 097
Amortyzacja	(1)	(752)	(1 548)	(231)	-	(7)	(323)	(2 862)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	5	10	2	5	13	-	35
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	5	50	2	1	15	(199)	72	(54)
Utworzenie	-	(54)	(30)	(1)	(36)	(206)	(36)	(363)
Odwrócenie	-	89	13	2	-	-	110	214
Reklasyfikacje	(14)	603	1 617	246	(2 675)	(56)	26	(253)
Dotacje	-	3	(14)	1	(1)	-	-	(11)
Różnice kursowe w tym:	(3)	(1)	7	2	7	3	163	178
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	1	(7)	(73)	-	(1)	-	(35)	(115)
Pozostałe	2	(17)	(59)	(10)	(50)	(5)	(18)	(157)
	1 141	11 319	10 536	967	3 859	534	4 007	32 363

* Odpisy aktualizujące netto obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie oraz reklasyfikacje.

Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w [nocie 14.4](#).

W 2020 i 2019 roku nakłady inwestycyjne zostały pomniejszone o kwotę odpowiednio 106 mln PLN i 30 mln PLN z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktów inwestycyjnych.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2020 rok i za 2019 rok wyniosła odpowiednio 0,95% i 0,92%.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła odpowiednio 5 387 mln PLN oraz 4 790 mln PLN*.

* dane przekształcone

14.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Wartość firmy

Na dzień połączenia jednostek gospodarczych wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia.

Po połączeniu, jednostka przejmująca wycenia wartość firmy w kwocie ustalonej na dzień przejęcia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy poddaje się testom na utratę wartości corocznie, a także gdy wystąpią przesłanki wskazujące na utratę jego wartości.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂, nie podlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień emisji CO₂ ujmowany jest według metody średniej ważonej. Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne, których rozchód ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2020 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 2 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2019.

Zmiana stanu wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie wyniosły odpowiednio 4 mln PLN oraz 112 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2020					
Wartość księgowa brutto	1 899	373	869	172	3 313
Skumulowane umorzenie	(1 333)	-	-	(50)	(1 383)
Odpisy aktualizujące	(59)	(324)	(57)	-	(440)
Dotacje	(2)	-	-	-	(2)
	505	49	812	122	1 488
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	74	-	-	106	180
Amortyzacja	(139)	-	-	(8)	(147)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	2	2
Nabycie jednostek zależnych	155	103	696	55	1 009
Odpisy aktualizujące netto*	(3)	-	-	-	(3)
Różnice kursowe	9	3	5	(1)	16
Pozostałe **	147	-	(161)	(1)	(15)
	748	155	1 352	275	2 530
Wartość księgowa netto na 31/12/2020					
Wartość księgowa brutto	2 301	479	1 409	329	4 518
Skumulowane umorzenie	(1 489)	-	-	(54)	(1 543)
Odpisy aktualizujące	(62)	(324)	(57)	-	(443)
Dotacje	(2)	-	-	-	(2)
	748	155	1 352	275	2 530

Wartość księgowa netto na 01/01/2019

Wartość księgowa brutto	1 717	374	749	105	2 945
Skumulowane umorzenie	(1 229)	-	-	(43)	(1 272)
Odpisy aktualizujące	(67)	(324)	(57)	-	(448)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	418	50	692	62	1 222
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	135	-	-	68	203
Amortyzacja	(96)	-	-	(11)	(107)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	3	3
Odpisy aktualizujące netto*	8	-	-	-	8
Dotacje	1	-	-	-	1
Różnice kursowe	(1)	(1)	(1)	(2)	(5)
Pozostałe **	40	-	121	2	163
Wartość księgowa netto na 31/12/2019	505	49	812	122	1 488

* W 2020 i w 2019 roku odpisy aktualizujące netto obejmują: utworzenie, odwrócenie oraz wykorzystanie i reklasyfikację.

** Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) praw majątkowych w wartości księgowej netto obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2020 i 2019, zakup, rozliczenie praw za 2019 rok i za 2018 rok oraz przeniesienie uprawnień do emisji CO₂ oraz energii kolorowych na aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła odpowiednio 616 mln PLN oraz 617 mln PLN*.

* dane przekształcone

14.2.1. Prawa majątkowe
Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2020 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2020	16 432	787
Otrzymane nieodpłatnie	7 422	764
Rozliczenie emisji za 2019 rok	(15 875)	(987)
Nabycie jednostek zależnych	567	62
Zakup/(Sprzedaż)/Pozostałe	891	100
Różnice kursowe	-	5
	9 437	731

W 2020 roku emisje CO₂ w Grupie ORLEN wyniosły 17 027 tys. ton natomiast wartość rezerwy na emisje CO₂ na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 1 274 mln PLN.

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Grupa nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 150,17 PLN (co odpowiada 32,54 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2020 roku) (źródło: www.theice.com).

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do energii kolorowych za 2020 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2020	346	25
Otrzymane nieodpłatnie	414	74
Rozliczenie emisji za 2019 rok	(3 737)	(545)
Nabycie jednostek zależnych	4 100	634
Zakup/(Sprzedaż)/Pozostałe	2 795	433
	3 918	621

W 2020 roku wolumen obowiązku umorzenia uprawnień do energii kolorowych w Grupie ORLEN wyniósł 916 tys. ton natomiast wartość rezerwy z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 186 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość księgowa uprawnień zablokowanych w ramach depozytów zabezpieczających w Izbie Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. (IRGIT) wyniosła:

- 180 mln PLN i dotyczyła 3 mln uprawnień EUA oraz 160 tys. MWh uprawnień do energii kolorowych PKN ORLEN S.A,
- 67 mln PLN i dotyczyła 496 tys. uprawnień EUA oraz 240 tys. MWh uprawnień do energii kolorowych Grupa ENERGA.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Grupa ujęła należne prawa majątkowe do energii kolorowych odpowiednio w kwocie 26 mln PLN oraz 30 mln PLN oraz do emisji CO₂ na 31 grudnia 2019 roku w kwocie 18 mln PLN ([nota 14.5.2](#)).

14.3. Inwestycje wyceniane metodą praw własności

PROFESJONALNY OSĄD

Na podstawie własnego osądu, biorąc pod uwagę swoje prawa i obowiązki, uwzględniając strukturę i formę prawną oraz uzgodnione przez strony warunki umowy Grupa oceniła, że spółki BOP, PPPT, Pieridae Production, Polska Grupa Górnicza i Elektrownia Ostrołęka stanowią wspólne ustalenie umowne, na mocy którego Grupa ORLEN sprawuje nad nimi współkontrolę.

Umowy dają wszystkim udziałowcom łączną kontrolę nad przedsiębiorstwami, decyzje dotyczące znaczących działań wymagają jednomyślnej zgody wszystkich udziałowców, a forma prawna odrębnych jednostek nie daje udziałowcom prawa do ich aktywów i obowiązku spłaty zobowiązań. W związku z powyższym Grupa sklasyfikowała powyższe inwestycje jako wspólne przedsięwzięcia, które wycenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

Na podstawie profesjonalnego osądu, Grupa oceniła, że inwestycja w Butadien Kralupy stanowi wspólne działanie. Ustalenia umowne dotyczące tej inwestycji wskazują, że strony umowy mają prawo do zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych generowanych przez aktywa spółki i są jej jedynym źródłem przychodów. Zobowiązanie stron umowy do zakupu całej produkcji Butadien Kralupy odzwierciedla to wyłączną zależność spółki od stron w zakresie generowania przepływów pieniężnych, co oznacza, że strony efektywnie mają obowiązek finansowania rozliczenia zobowiązań spółki. Te fakty i okoliczności wskazują, że inwestycja w Butadien Kralupy jest wspólnym działaniem, w związku z czym Grupa ujmuje przypadający jej udział (51%) w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach spółki.

	Miejsce prowadzenia działalności	Podstawowa działalność	Udział w kapitale zakładowym	Metoda wyceny
wspólne przedsięwzięcia				
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) (PKN ORLEN)	Płock/Polska	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin	50,00%	praw własności
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT) (PKN ORLEN)	Płock/Polska	budowa i wynajem nieruchomości	50,00%	praw własności
Pieridae Production GP Ltd (Grupa ORLEN Upstream)	Calgary/Kanada	poszukiwanie i wydobywanie kopalin, magazynowanie, transport i logistyka	50,00%	praw własności
Polska Grupa Górnicza (Grupa ENERGA)	Katowice/Polska	wydobywanie węgla	15,32%	praw własności
Elektrownia Ostrołęka (Grupa ENERGA)	Ostrołęka/Polska	produkcja energii elektrycznej i ciepłej	50,00%	praw własności
Jednostki stowarzyszone				
Polimex Mostostal S.A. (Grupa ENERGA)	Warszawa/Polska	firma inżynieryjno-budowlana, generalny wykonawca w zakresie budownictwa przemysłowego, producent i eksporter konstrukcji stalowych	16,48%	praw własności
ElectroMobility Poland (Grupa ENERGA)	Warszawa/Polska	elektromobilność i samochody elektryczne	25,00%	praw własności
UAB Naftelf (Grupa ORLEN Lietuva)	Wilno/Litwa	obróć paliwem lotniczym oraz budowa magazynów	34,00%	praw własności

wspólne działania

Butadien Kralupy a.s. (Grupa Unipetrol)	Kralupy nad Vltavou/ Czechy	produkcja butadienu	51,00%	udział w aktywach i zobowiązaniach
---	-----------------------------	---------------------	--------	------------------------------------

Grupa za pośrednictwem ENERGA posiada 39 mln akcji Polimex Mostostal o wartości nominalnej 2 PLN co stanowi około 16,48% udziału w akcjonariacie tej spółki. Akcje Polimex Mostostal są notowane na GPW. Wartość godziwa spółki na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 145 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2020 Grupa ORLEN Upstream posiada udział we wspólnych działaniach:

- konsorcjum (program Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy) założonym przez ORLEN Upstream (OU), Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG), LOTOS Petrobaltic oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Instytut Nafty i Gazu, Politechnikę Gdańską, Politechnikę Warszawską. Prace w ramach programu Blue Gas–Polski Gaz Łupkowy zostały zakończone, projekty rozliczone zarówno pod względem rzeczowym jak i finansowym. Celem programu było wytworzenie i komercjalizacja technologii oraz pozyskanie wiedzy dla wydobywania gazu łupkowego w Polsce. Spółka była zaangażowana w prace na 6 projektach z 10 zgłoszonych. Całkowity wkład ORLEN Upstream w realizację powyższych projektów wyniósł ponad 24 mln PLN. Zgromadzono wnioski, dające podstawy do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań, które zostały przedstawione odpowiednim organom do zaopiniowania. Do końca grudnia 2020 Urząd Patentowy RP udzielił 3 decyzji patentowych na rzecz Konsorcjantów;
- projekty poszukiwawczo – wydobywcze prowadzone wspólnie z PGNiG (obszary „Sieraków” – 49% udział ORLEN Upstream, oraz za obszar „Płotki” – 49% udział ORLEN Upstream. Przedmiotem umów jest prowadzenie wspólnych operacji i działań z zakresu poszukiwania, rozpoznawania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Grupa ORLEN Upstream ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnych działań.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	31/12/2020	31/12/2019
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	680	672
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (PKN ORLEN)	648	640
Jednostki stowarzyszone	78	6
Polimex Mostostal S.A. (Grupa ENERGA)	72	-
UAB Naftelf (Grupa Orlen Lietuva)	6	6
	758	678

Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności

	2020	2019
Wspólne przedsięwzięcia	143	136
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (PKN ORLEN)	143	136
Jednostki stowarzyszone	6	-
Polimex Mostostal S.A. (Grupa ENERGA)	6	-
	149	136

Nierozpoznany za 2020 rok udział w stracie od momentu nabycia Grupy Energa w odniesieniu do Elektrowni Ostrołęka wynosił (90) mln PLN, w odniesieniu do Polskiej Grupy Górniczej wynosił (54) mln PLN.

Skrócone informacje finansowe Grupy Basell ORLEN Polyolefins

	31/12/2020	31/12/2019
Aktywa trwałe	733	789
Aktywa obrotowe	1 178	1 259
środki pieniężne	235	366
pozostałe aktywa obrotowe	943	893
Aktywa razem	1 911	2 048
Kapitał własny razem	1 329	1 324
Zobowiązania długoterminowe	61	61
Zobowiązania krótkoterminowe	521	663
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	498	646
Zobowiązania razem	582	724
Pasywa razem	1 911	2 048
Dług netto	(235)	(366)
Aktywa netto	1 329	1 324
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	665	662
Eliminacja niezrealizowanych zysków i strat	(17)	(22)
Inwestycje we wspólnym przedsięwzięciu wycenianym metodą praw własności	648	640

	2020	2019
Przychody ze sprzedaży	3 298	3 741
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(2 847)	(3 271)
Amortyzacja	(88)	(90)
Zysk brutto na sprzedaży	451	470
Koszty sprzedaży	(106)	(104)
Koszty ogólnego zarządu	(21)	(23)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1	(5)
Zysk z działalności operacyjnej	325	338
Przychody i koszty finansowe netto	17	(4)
Zysk przed opodatkowaniem	342	334
Podatek dochodowy	(65)	(64)
Zysk netto	277	270
Całkowite dochody netto	277	270
Dywidendy otrzymane od wspólnego przedsięwzięcia	137	107
Zysk netto	277	270
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	139	135
Eliminacja niezrealizowanych zysków i strat	4	1
Udział Grupy w wyniku wspólnego przedsięwzięcia wycenianego metodą praw własności	143	136

Skrócone informacje finansowe jednostki stowarzyszonej Polimex-Mostostal (Grupa ENERGA)

	31/12/2020 (niebadane)
Aktywa trwałe	311
Aktywa obrotowe	1 187
środki pieniężne	368
pozostałe aktywa obrotowe	819
Aktywa razem	1 498
Zobowiązania długoterminowe	220
Zobowiązania krótkoterminowe	936
Zobowiązania razem	1 156
Pasywa razem	1 498
Aktywa netto	342
Udział Grupy w aktywach netto jednostki stowarzyszonej (16,48%)	56
Eliminacja niezrealizowanych zysków i strat	16
Inwestycje w jednostce stowarzyszonej	72

	8 MIESIĘCY OBEJMUJĄCY OKRES od 01/05/2020 do 31/12/2020 (niebadane)
Przychody ze sprzedaży	1 248
Amortyzacja	(28)
Przychody i koszty finansowe netto	(14)
Zysk przed opodatkowaniem	49
Podatek dochodowy	(12)
Zysk netto	37
Całkowite dochody netto	35
Zysk netto	37
Udział Grupy w jednostce stowarzyszonej (16,48%)	6
Udział Grupy w wyniku jednostki stowarzyszonej	6

W 2020 roku oraz w 2019 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

14.4. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania
WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

W przypadku występowania przesłanek, że mogła nastąpić utrata wartości, przeprowadzany jest test na utratę wartości, w ramach którego Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów lub CGU poprzez ustalenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży lub wartości użytkowej z zastosowaniem właściwej stopy dyskonta, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy. Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU).

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania ujmują się w pozostałych kosztach operacyjnych i pozostałych przychodach operacyjnych.

SZACUNKI I OSĄDY
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania

Grupa przeprowadziła testy pod kątem utraty wartości aktywów w oparciu o modele zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Założenia przyjęte w modelach w odniesieniu do kształtowania się przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych, jak również sposób kalkulacji stóp dyskonta, to najbardziej istotne obszary szacunków. W opracowanych scenariuszach kształtowania się przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych krytyczne założenia dotyczyły przede wszystkim prognoz co do kluczowych parametrów makroekonomicznych.

Istotnym osądem przyjętym przez Zarząd PKN ORLEN było przypisanie wag prawdopodobieństwa dla poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa ORLEN zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” związane z:

- zmianą otoczenia makroekonomicznego w 2020 roku wywołaną pandemią COVID-19,

- przyjęciem nowych założeń makroekonomicznych na lata 2021-2030 oraz planów w zakresie utrzymania i wykorzystania poszczególnych aktywów oraz spółek zależnych PKN ORLEN ujętych w ogłoszonej w dniu 30 listopada 2020 roku Strategią Grupy ORLEN do 2030 roku,
- przyjęciem nowych założeń makroekonomicznych i prognoz finansowych na rok 2021 ujętych w Planie Finansowym PKN ORLEN i Grupy ORLEN na rok 2021, przyjętym w dniu 28 stycznia 2021 roku.

14.4.1. Główne założenia przyjęte w testach na utratę wartości aktywów na dzień 31 grudnia 2020

Testy na utratę wartości aktywów zostały przeprowadzone w oparciu o przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne netto, opracowane na bazie (i) założeń makroekonomicznych i projekcji wyników finansowych ujętych w Planie Finansowym PKN ORLEN i Grupy ORLEN na rok 2021, (ii) założeń makroekonomicznych ujętych w Strategii 2030, oraz (iii) raportów rezerw dla aktywów segmentu Wydobycie. Przepływy pieniężne netto zostały zdyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskonta odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów.

Przepływy pieniężne netto zaplanowane dla aktywów segmentu Energetyka

Grupa ORLEN testy na utratę wartości głównych aktywów energetycznych przeprowadziła wykorzystując metodę dochodową w oparciu o zdyskontowaną wartość szacowanych przepływów z działalności operacyjnej (wartość użytkowa), z uwzględnieniem m.in. następujących założeń:

- Założenia makroekonomiczne stosowane w Grupie ORLEN w zakresie cen energii elektrycznej BASE i PEAK, ceny węgla kamiennego i gazu ziemnego oraz ceny uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Prognozy zostały przygotowane do 2030 roku łącznie, w związku z tym dla lat dalszych dokonano ekstrapolacji danych z ostatniego roku projekcji. W zakresie cen świadectw pochodzenia energii, cen biomasy oraz stawek rynku mocy dla rynku polskiego przyjęto prognozy na podstawie raportu przygotowanego dla Grupy przez niezależny podmiot. Prognoza została przygotowana w perspektywie do 2065 roku,
- Ilość darmowych uprawnień do emisji CO₂ na 2021 rok zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 roku (poz. 439) w sprawie wykazu instalacji innych niż wytwarzające energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r., oraz 8 kwietnia 2014 roku (poz. 472) w sprawie wykazu instalacji wytwarzających energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r., wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji.
- Nakłady inwestycyjne o charakterze odtworzeniowym na poziomie zapewniającym utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych, w tym nakłady na dostosowanie poziomów emisji przemysłowych do wymogów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku, w sprawie emisji przemysłowych oraz decyzji wykonawczej Komisji UE 2017/1442 w sprawie konkluzji najlepszych dostępnych technik (BAT) opublikowanej dnia 17 sierpnia 2017 roku.
- Utrzymanie wsparcia dla produkcji z istniejących odnawialnych źródeł energii w postaci przychodu z praw majątkowych oraz uwzględnienie dla części instalacji wygranych aukcji na sprzedaż energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii wraz z jej późniejszymi zmianami (Dz.U. 2017 nr 0, poz. 1148).
- Przychody z rynku mocy zostały przyjęte zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy, z późniejszymi zmianami, przy czym stawki zostały przyjęte na podstawie przeprowadzonych i wygranych w 2019 oraz 2020 roku aukcji oraz dla lat wykraczających poza zakontraktowany okres – na podstawie ścieżek cenowych.

Przepływy pieniężne netto zaplanowane dla aktywów segmentu Rafineria i segmentu Petrochemia

Grupa ORLEN przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów segmentu Rafineria i segmentu Petrochemia wykorzystując metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej (wartość użytkowa).

Źródłem długoterminowych prognoz makroekonomicznych dla aktywów rafineryjnych jest IHS Markit, dla aktywów petrochemicznych Nexant uwzględniające następujące założenia:

- Pandemia COVID-19 będzie miała długoterminowy wpływ na globalną gospodarkę.
- Szczepionka przeciw COVID-19 pojawi się w połowie 2021, ale będzie powszechnie dostępna na świecie na początku 2022.
- Lata 2021-2022 będą okresem odbicia światowego PKB (+3,7%/rok). Od 2023 roku nastąpi powrót do stabilnego wzrostu na poziomie ok. 2,8%/rok.
- Prognozowana Modelowa Marża Downstream (MMD) na bazie założeń makroekonomicznych przyjętych w Strategii 2030 dla roku 2021 rok na poziomie ok. 9 \$/bbl, znacznie poniżej historycznych poziomów. Utrzymanie niskich marż przewidywane również w kolejnych trzech latach, dopiero od 2024 roku marża wraca do historycznych średnich poziomów. Po roku 2024 prognozowane jest bardziej dynamiczne odbicie MMD ze względu na prognozowane wyższe marże produktów petrochemicznych oraz rafineryjnych.
- Ropa naftowa nadal pozostanie głównym źródłem energii a jej maksymalne światowe zużycie nastąpi ok. roku 2035. Dla ropy Brent DTD dla całego prognozowanego okresu przyjęto średnio roczną dynamikę wzrostu ceny na poziomie 8%. Zakłada się stabilizację sytuacji na globalnym rynku i stopniowy wzrost ceny – nominalnie, od 48 \$/bbl w 2021 roku do 86 \$/bbl w 2030 roku.
- Zakłada się wzrost marż Crack na Benzyny (różnica między notowaniem benzyn a ceną ropy) od 101 \$/t w 2021 roku do 179 \$/t w 2030 roku po gwałtownym spadkach w roku 2020 powodowanym pandemią COVID-19. Prognozowany popyt na benzyny na świecie będzie rósł w wyniku wzrostu częstotliwości transportu oraz wolniejszej rotacji floty samochodowej w kierunku samochodów elektrycznych. Również predykcja zapotrzebowania na benzyny w Europie zakłada wzrost ok. 2% rocznie

- w okresie 2021-2030. W najbliższych latach zakłada się wychodzenie z niskich marż 2020 roku spowodowanych zmniejszonym popytem na produkty rafineryjne przez pandemię. Prognozy IHS pokazują utrzymanie wzrostu marż dla benzyn do roku 2030.
- Według predykcji IHS popyt na ON na świecie będzie rósł w wyniku wzrostu częstotliwości transportu oraz wolniejszej rotacji floty samochodowej w kierunku samochodów elektrycznych. Prognozy IHS wskazują na utrzymanie wzrostu marż na ON do roku 2039.
 - W najbliższych dwóch latach (2021-2022) na rynku produktów petrochemicznych spodziewane jest utrzymanie presji na niższe poziomy spreadu vs. Nafta (różnica między notowaniami a naftą), co wynika z globalnej sytuacji związanej z COVID-19. W perspektywie długoterminowej zakładane są wyższe marże na rynkach produktów dla których spodziewany jest wzrost popytu.
 - Nakłady inwestycyjne o charakterze odtworzeniowym na poziomie zapewniającym utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych,

Ze względu na bieżącą sytuację gospodarczą związaną z pandemią COVID-19 Grupa zdecydowała o przeprowadzeniu testów na utratę wartości głównych aktywów produkcyjnych w oparciu o analizę scenariuszową. Dla CGU Rafineria (PKN ORLEN, ORLEN Lietuva, UNIPETROL) i CGU Petrochemia (PKN ORLEN, UNIPETROL) zdefiniowano trzy scenariusze: bazowy, pesymistyczny i optymistyczny. Scenariusz bazowy opiera się bezpośrednio na głównych założeniach makroekonomicznych z Planu Finansowego 2021 i Strategii 2030 opisanych powyżej. Scenariusze pesymistyczny i optymistyczny zostały zbudowane na jednym odchyleniu standardowym historycznej Marży Downstream dla lat 2012-2020. Dla każdego ze scenariuszy ustalono wagi prawdopodobieństwa na bazie rozkładu normalnego i oceny eksperckiej, w każdym przypadku przypisując większe prawdopodobieństwo zmaterializowania się scenariusza negatywnego niż pozytywnego, dla zachowania konserwatywnego podejścia.

Przepływy pieniężne netto zaplanowane dla aktywów segmentu Wydobycie

Grupa ORLEN przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów segmentu Wydobycie wykorzystując metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej (dla segmentu Wydobycie w Polsce podstawą była wartość użytkowa, dla segmentu Wydobycie w Kanadzie podstawą była wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży) z uwzględnieniem następujących założeń:

- Raporty Rezerw dla aktywów segmentu Wydobycie zlokalizowanych na terenie Polski i Kanady zostały przygotowane przez niezależne firmy.
- Raporty Rezerw obejmują aktualne szacunki cen ropy, gazu i kondensatów.
- Nakłady inwestycyjne na poziomie zapewniającym optymalną efektywność przy założonych cenach.
- Wolumeny produkcji uwzględniają aktualną ocenę perspektywiczności eksploatowanych złóż oraz aktywów poszukiwawczych.
- Dla aktywów segmentu Wydobycie zlokalizowanych na terenie Polski obliczono wartość użytkową.
- Dla aktywów segmentu Wydobycie zlokalizowanych na terenie Kanady obliczono wartość godziwą pomniejszoną o koszty doprowadzenia do sprzedaży (poziom wyceny 3, jak zdefiniowano w MSSF 13 – Wycena wartości godziwej)

Przepływy pieniężne netto zaplanowane dla aktywów segmentu Detal

Grupa ORLEN przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów segmentu Detal wykorzystując metodę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej (wartość użytkowa) z uwzględnieniem następujących założeń:

- Marża paliwowa i pozapaliwowa w oparciu o założenia Planu Finansowego PKN ORLEN i Grupy ORLEN na 2021 rok.
- Nakłady inwestycyjne o charakterze odtworzeniowym na poziomie zapewniającym utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych.

14.4.2. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, aktywów z tytułu praw do użytkowania na dzień 31 grudnia 2020

Aktywa segmentu Rafineria

Testy na utratę wartości aktywów oparte o w/w założenia wykazały konieczność utworzenia odpisów aktualizujących aktywa produkcyjne segmentu Rafineryjnego ORLEN Lietuva w wysokości (22) mln USD, co odpowiada (81) mln PLN. Stopa dyskonta dla aktywów Orlen Lietuva to 6,22%.

W Grupie UNIPETROL utworzono odpis aktualizujący aktywa PARAMO związanego z zatwierdzeniem nowej strategii działalności oraz decyzją o zamknięciu zakładu produkcyjnego w Kolin w kwocie (387) mln CZK ,co odpowiada (66) mln PLN. Stopa dyskonta dla aktywów rafineryjnych Grupy UNIPETROL to 5,64%.

ORLEN Oil po przeprowadzonej restrukturyzacji od 2019 roku wykazuje pozytywne i stabilne wyniki finansowe. Testy na utratę wartości przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2020 roku przy zastosowaniu stopy dyskonta 3,82% potwierdziły pozytywną wycenę wartości użytkowej aktywów ORLEN Oil, w wyniku czego ORLEN Oil dokonał odwrócenia odpisu na kwotę 30 mln PLN.

Wartość użytkowa CGU segmentu Rafineria w Grupie ORLEN dla których na dzień 31 grudnia 2020 dokonano aktualizacji wartości aktywów

	2020
Unipetrol Rafineria	3 698
ORLEN Lietuva	2 030
ORLEN Oil	349
	6 077

Analiza wrażliwości wartości użytkowej segmentu Rafineria Grupy UNIPETROL w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

w mln PLN		EBITDA		
	Polska	-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	zwiększenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia
		83	438	793
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu	-	zwiększenie odwrócenia
		(327)		327
	+ 1 p.p.	zwiększenie odpisu	zwiększenie odpisu	zwiększenie odpisu
		(687)	(384)	(81)

Analiza wrażliwości utraty wartości użytkowej segmentu Rafineria Grupy ORLEN Lietuva w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

w mln PLN		EBITDA		
	Polska	-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	zwiększenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia
		268	699	1 129
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu	-	zwiększenie odwrócenia
		(383)		383
	+ 1 p.p.	zwiększenie odpisu	zwiększenie odpisu	zwiększenie odpisu
		(922)	(581)	(239)

Oszacowane w wyniku wyceny poziomy odpisów i odwróceń aktualizujących aktywa ORELN Oil i PARAMO nie są wrażliwe na zmianę przyjętych do analizy wrażliwości stóp dyskonta +/- 1 p.p. i EBITDA +/- 5%.

Dla pozostałych aktywów segmentu Rafineria, testy na utratę wartości dokonane na dzień 31 grudnia 2020 roku nie potwierdziły konieczności dokonywania odpisów ani rozwiązań odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

Aktywa segmentu Wydobywanie

Każdy projekt poszukiwawczy i obszar wydobywczy w ramach segmentu Wydobywanie traktowany jest jako odrębne CGU.

Aktualna ocena perspektywiczności eksploatowanych złóż oraz odkryć ropy i gazu na terenie Polski ujawniła spadek poziomu zasobów względem ostatniej weryfikacji o 31%.

W wyniku przeprowadzenia testów oraz wycofania się z niektórych projektów poszukiwawczych w 2020 roku Grupa ORLEN Upstream Polska rozpoznała odpis w wysokości (553) mln PLN (w projekcie Płotki dotyczący aktywów wydobywczych w kwocie (211) mln PLN oraz aktywów poszukiwawczych w kwocie (342) mln PLN, z czego w projekcie Edge w kwocie (36) mln PLN, w projekcie Sieraków w kwocie (40) mln PLN, w projekcie Płotki w kwocie (123) mln PLN, w projekcie Bieszczady (135) mln PLN, w projekcie Karpaty (8) mln PLN). W tym samym okresie dokonano odwróceń odpisów w wysokości 216 mln PLN, z czego 13 mln PLN dotyczący aktywów wydobywczych w projekcie Płotki, 203 mln PLN dotyczący aktywów poszukiwawczych z czego w projekcie Płotki w kwocie 174 mln PLN, w projekcie Bieszczady w kwocie 13 mln PLN, oraz dla materiałów inwestycyjnych w kwocie 16 mln PLN. W wycenach zastosowano stopę dyskonta na poziomie 7,10%. Wartość odzyskiwalna dla aktywów wydobywczych polskich została określona metodą wartości użytkowej ze względu na brak aktywnego rynku.

Aktualna ocena perspektywiczności eksploatowanych złóż oraz aktywów poszukiwawczych na terenie Kanady ujawniła spadek poziomu zasobów względem ostatniej weryfikacji o 35%.

W wyniku przeprowadzonych testów w 2020 roku Grupa ORLEN Upstream Kanada rozpoznała utratę wartości aktywów netto w wysokości (1 085) mln PLN. Łączna wartość rozpoznanych odpisów wyniosła (1 134) mln PLN i dotyczyła głównie aktywów CGU Kakwa i CGU Ferrier. Łączna wartość odwróceń odpisów wyniosła 49 mln PLN i dotyczyła CGU Ferrier i CGU Southern Alberta. W wycenach zastosowano stopy dyskonta na poziomie od 11% do 16,4%. Wartość odzyskiwalna dla aktywów wydobywczych kanadyjskich została określona metodą wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży. Przy wycenie zastosowano Poziom 3 hierarchii wyceny.

Łączny wpływ rozpoznanych odpisów netto na majątku trwałym Grupy ORLEN Upstream w roku 2020 wynosi (1 422) mln PLN.

	IQ_2020	IIQ_2020	IIIQ_2020	IVQ_2020	2020
ORLEN Upstream Polska	(115)	(133)	10	(99)	(337)
ORLEN Upstream Kanada	(381)			(704)	(1 085)
	(496)	(133)	10	(803)	(1 422)

Wartość odzyskiwalna aktywów segmentu Wydobywanie w Grupie Upstream na 31 grudnia 2020

	2020
ORLEN Upstream Kanada (wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży)	2 061
ORLEN Upstream Polska (wartość użytkowa)	408
	2 469

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów segmentu wydobywanie ORLEN Upstream Polska w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

w mln PLN		EBITDA		
STOPA DYSKONTA	zmiana	-5%	0%	5%
- 1 p.p.		zmniejszenie odpisu 6	zmniejszenie odpisu 27	zmniejszenie odpisu 47
0,0 p.p.		zwiększenie odpisu (20)	-	zmniejszenie odpisu 19
+ 1 p.p.		zwiększenie odpisu (42)	zwiększenie odpisu (24)	zwiększenie odpisu (5)

Analiza wrażliwości wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży aktywów segmentu wydobywanie ORLEN Upstream Kanada w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2020 roku

w mln PLN		EBITDA		
STOPA DYSKONTA	0	-5%	0%	5%
- 1 p.p.		zwiększenie odpisu (213)	zmniejszenie odpisu 125	zmniejszenie odpisu 467
0,0 p.p.		zwiększenie odpisu (321)	-	zmniejszenie odpisu 325
+ 1 p.p.		zwiększenie odpisu (420)	zmniejszenie odpisu 114	zmniejszenie odpisu 195

Aktywa segmentu Detal

Grupa ORLEN w 2020 roku w wyniku przeprowadzenia testów na utratę wartości na pojedynczych stacjach paliw dokonała odpisów aktualizujących netto wartość aktywów segmentu Detal w wysokości (39) mln PLN. Dotyczy to głównie aktywów PKN ORLEN (13) mln PLN (stopy dyskonta stosowane w trakcie roku 2020 od 5,14% do 5,92%), Grupy Unipetrol (8) mln PLN (stopy dyskonta stosowane w trakcie roku 2020 od 3,84% do 5,74%) i Grupy ORLEN Deutschland (17) mln PLN (stopy dyskonta stosowane w trakcie roku 2020 od 1,98% do 3,64%).

Podsumowanie wyników analizy utraty wartości

Łączny wpływ rozpoznanych odpisów netto na majątku trwałym Grupy ORLEN w roku 2020 wynosi (1 591) mln PLN.

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania

	IQ_2020	IIQ_2020	IIIQ_2020	IVQ_2020	2020
Grupa Orlen Upstream	(496)	(133)	10	(803)*	(1 422)
ORLEN Lietuva				(81)*	(81)
Unipetrol - Paramo				(66)*	(66)
ORLEN Oil				30	30
Pozostałe	(8)	(13)	(2)	(29)	(52)
	(504)	(146)	8	(949)	(1 591)

*wartości ujęte w raporcie bieżącym nr 10/2021 z dnia 2 kwietnia 2021 w sprawie przewidywanych istotnych zdarzeń jednorazowych wpływających istotnie na dane finansowe 2020 roku wykazane w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ORLEN za 2020 rok

Odpowiednio odwrócenie oraz utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów z tytułu praw do użytkowania, zostały ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych w nocie [13.9](#) oraz pozostałych kosztach operacyjnych w nocie [13.10](#).

14.5. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto

Grupa definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
31/12/2019	15 074	9 669	15 132	9 611
31/12/2020	12 279	9 640	14 024	7 895
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 795	29	(1 108)	1 716
Korekty	349	2 223	(2 079)	493
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	-	(88)	-	(88)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	-	-	(665)	(665)
Nabycie jednostki zależnej, w tym:	216	2 117	(1 130)	1 203
Grupa ENERGA	161	2 057	(985)	1 233
Różnice kursowe	133	160	(281)	12
Pozostałe	-	34	(3)	31
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	3 144	2 252	(3 187)	2 209
w tym odpisy	(586)	(73)	-	(659)

14.5.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuję się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmuję się według cen średnioważonych nabycia, z wyjątkiem:

- zapasów węgla, którego rozchód ujmowany jest według metody „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (FIFO);
- materiałów nabytych pod zlecenia – rozchód według metody szczegółowej identyfikacji ceny;
- materiałów, które ze względu na parametry techniczne wydawane są z magazynu według kolejności ich przyjęcia (np. materiały elektroenergetyczne) – rozchód według metody FIFO.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ceny ich sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuję się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI

Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów

Grupa ustala wysokość odpisów wartości zapasów na bazie szacunków co do ich wartości netto możliwych do uzyskania biorąc pod uwagę najbardziej aktualne ceny sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2020	31/12/2019
Materiały	7 166	8 673
Półprodukty i produkty w toku	1 148	1 245
Produkty gotowe	3 273	4 474
Towary	692	682
Zapasy netto	12 279	15 074
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	153	235
Zapasy brutto	12 432	15 309

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 4 703 mln PLN oraz 6 133 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2020	2019
Stan na początek okresu	235	301
Zwiększenie	2 490	284
Zmniejszenie	(2 599)	(351)
Różnice kursowe	27	1
	153	235

W 2020 roku pozycja zmniejszenie obejmuje przede wszystkim wykorzystanie w II kwartale 2020 roku odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania rozpoznanych głównie w I kwartale 2020 roku (jako zwiększenie odpisu) w związku ze spadkiem cen ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

14.5.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanej straty kredytowej. W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia należności z tytułu dostaw i usług, które nie mają istotnego komponentu finansowania, w ich cenie transakcyjnej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

Należności wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Za zdarzenie niewypłacalności (ang. „default”) Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności.

Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu. Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy.

	NOTA	31/12/2020	31/12/2019
Dostawy i usługi z tytułu umów z klientami		7 579	8 424
Pozostałe		624	132
Aktywa finansowe		8 203	8 556
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		127	123
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		457	246
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		249	315
Prawa majątkowe		26	48
Zaliczki na dostawy		113	54
Rozliczenia międzyokresowe czynne		417	327
Pozostałe		48	-
Aktywa niefinansowe		1 437	1 113
Należności netto		9 640	9 669
Oczekiwana strata kredytowa	14.5.2.1	516	458
Należności brutto		10 156	10 127

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 16.5.2](#). Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 17.6.2](#).

Grupa oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

14.5.2.1. Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu należności handlowych

	NOTA	2 020	2 019
Stan na początek okresu		458	430
Utworzenie	13.12	248	202
Odwrócenie	13.12	(175)	(159)
Wykorzystanie		(19)	(11)
Różnice kursowe		4	(4)
		516	458

Grupa definiuje należności handlowe objęte uproszczonym modelem ECL jako dostawy i usługi z tytułu umów z klientami oraz pozostałe.

14.5.2.2. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług oraz oczekiwanej straty kredytowej na 31 grudnia 2020 roku

	Należności z tytułu dostaw i usług wartość brutto	Oczekiwana strata kredytowa (w horyzoncie całego życia)	Średnioważona stopa oczekiwanej straty kredytowej	Należności z tytułu dostaw i usług wartość netto
bieżące	7 159	17	0,0024	7 142
od 1 do 30 dni	296	1	0,0034	295
od 31 do 60 dni	53	-	-	53
od 61 do 90 dni	3	-	-	3
przetriminowane powyżej 90 dni	505	419	0,8297	86
	8 016	437		7 579

Szczegółowe informacje o ryzyku kredytowym zostały opisane w [necie 16.5.4](#).

14.5.3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2020	31/12/2019
Dostawy i usługi	6 463	7 889
Zobowiązania inwestycyjne	2 027	1 362
Pozostałe	689	615
Zobowiązania finansowe	9 179	9 866
Wynagrodzenia	619	403
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	2 331	2 910
Podatek od towarów i usług	1 068	1 501
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	363	303
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowników	137	93
Pozostałe	327	56
Zobowiązania niefinansowe	4 845	5 266
	14 024	15 132

W 2020 roku pozycja Pozostałe w zobowiązaniach niefinansowych dotyczyła głównie opłaty z tytułu realizacji Narodowego Celu Redukcyjnego w kwocie 160 mln PLN.

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [necie 16.5.2](#). Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w [necie 17.6.2](#).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku w Grupie nie wystąpiły istotne zobowiązania przetriminowane. Grupa oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

14.5.4. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów z klientami

	31/12/2020	31/12/2019
Stan na początek okresu	246	231
Przychody ujęte w danym okresie sprawozdawczym, uwzględnione w saldzie zobowiązań z tytułu umów na początek okresu	(141)	(120)
Nabycie jednostek zależnych	112	-
Korekty przychodów	74	79
Otrzymane zaliczki, przedpłaty	162	58
Pozostałe	-	(2)
	453	246

Grupa realizuje zobowiązania z tytułu umów z klientami w związku z otrzymanymi zaliczkami, przedpłatami w okresie do jednego roku. Korekty przychodów dotyczą odroczonej części przychodu związanej z programem lojalnościowym VITAY, zgodnie z którym klientowi przysługuje prawo do świadczeń w przyszłości (tzw. punkty VITAY). Punkty zachowują ważność przez okres 3 lat od dnia ich uzyskania. W tym okresie Grupa spodziewa się zrealizować zobowiązanie do wykonania świadczenia poprzez dokonanie wymiany zgromadzonych punktów na wydane dobra/zrealizowane usługi dla klientów i rozpoznać przychody.

14.6. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Środki pieniężne

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych oraz środki pieniężne w drodze. Ekwiwalenty środków pieniężnych to krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienialne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

	31/12/2020	31/12/2019
Środki pieniężne	1 240	6 037
Pozostałe środki pieniężne	-	122
	1 240	6 159
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	217	1 086

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania stanowią głównie środki na rachunku VAT (split payment) oraz zabezpieczenie rozliczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. wniesione przez PKN ORLEN oraz Grupę Energa.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania zmniejszyły się o 869 mln PLN i wyniosły 217 mln PLN głównie w związku z:

- rozwiązaniem w II kwartale 2020 roku zabezpieczeniem w kwocie 1 mld PLN na ogłoszone we wcześniejszym okresie przez PKN ORLEN wezwanie do zapisywania się na sprzedaż wszystkich akcji ENERGA S.A.;
- zwiększeniem stanu zabezpieczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. w związku z objęciem kontroli nad Grupą ENERGA prezentującą w tej pozycji w kwotę 45 mln PLN.

14.7. Kredyty, pożyczki i obligacje

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kredyty, pożyczki i obligacje

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty, pożyczki i obligacje są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty transakcyjne oraz dyskonta lub premie. Po początkowym ujęciu kredyty, pożyczki i obligacje są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Kredyty	1 584	1 884	2 282	252	3 866	2 136
Pożyczki	115	-	15	-	130	-
Obligacje	7 731	6 301	2 633	170	10 364	6 471
	9 430	8 185	4 930	422	14 360	8 607

Na dzień 31 grudnia 2020 roku wzrost zadłużenia z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji wynikał głównie z:

- objęcia kontroli nad Grupą ENERGA, zadłużenie na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupy Energa wyniosło:
 - kredyty inwestycyjne oraz kredyty zaciągnięte na cele ogólnokorporacyjne w łącznej kwocie 3 307 mln PLN;
 - otrzymane pożyczki o wartości 126 mln PLN;
 - obligacje wyemitowane w wysokości 2 534 mln PLN,
- przeprowadzenia przez PKN ORLEN w grudniu 2020 nowej emisji obligacji o wartości 1 mld PLN.

Dodatkowo w ciągu 12 miesięcy 2020 roku PKN ORLEN dokonał:

- zaciągnięcia kredytu rewolwingowego w kwocie 3 494 mln PLN (496 mln EUR oraz 1 243 mln PLN)
- całkowitej spłaty kredytu rewolwingowego zaciągniętego w poprzednich okresach oraz zaciągniętego w ciągu 12 miesięcy 2020 roku od konsorcjum banków. Łącznie spłata wyniosła 5 706 mln PLN (co odpowiada kwocie 996 mln EUR oraz 1 243 mln PLN).

Ponadto zmiana w pozycji obligacje krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2020 roku w stosunku do roku 2019 wynikała z:

- reklasyfikacji pierwszej emisji euroobligacji ORLEN Capital w kwocie 500 mln EUR (co odpowiada kwocie 2 307 mln PLN przeliczonej według średniego kursu określonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2020 roku) z terminem wykupu w czerwcu 2021 roku;
- reklasyfikacji serii A drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w kwocie 200 mln PLN z terminem wykupu we wrześniu 2021 roku;
- wykupu serii F długoterminowych obligacji o wartości nominalnej 100 mln PLN w ramach pierwszego publicznego programu emisji obligacji.

14.7.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2020	31/12/2019
PLN - WIBOR	3 323	2
EUR - EURIBOR	-	2 132
CZK - PRIBOR	499	-
CAD - LIBOR CAD	44	2
	3 866	2 136

Na dzień 31 grudnia 2020 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe ([nota 16.5.4](#)) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności ([nota 14.5.2](#)) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty ([nota 14.6](#)) przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ([nota 14.5.3](#)) o 9 174 mln PLN.

Grupa zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR wykorzystując w tym celu swapy walutowo-procentowe (CIRS) oraz swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, spółki z Grupy ORLEN zobowiązane są do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2020 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2020 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN skalkulowanego na poziomie danych skonsolidowanych Grupy ORLEN (wskaźnik dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto, skorygowany o wyłączenia zgodnie z definicjami poszczególnych składników z umowy kredytowej) wyniosła 1,27 i spełniała zapisy w zawarte w umowie.

14.7.2. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2020	31/12/2019
PLN	1 975	1 102
EUR	8 389	5 369
	10 364	6 471

- według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o stałym oprocentowaniu		Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Wartość nominalna	7 742	5 549	2 000	1 000	9 742	6 549
Wartość księgowa	8 362	5 469	2 002	1 002	10 364	6 471

	Wartość nominalna		Data	Termin	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN	EUR	subskrypcji	wykupu			
Program emisji obligacji 2017-2018							
Seria A	200	-	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria B	200	-	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria C	200	-	10.05.2018	05.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria D	200	-	06.06.2018	19.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria E	200	-	27.06.2018	13.07.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Obligacje detaliczne	1 000	-					
Niepubliczny program emisji obligacji od 2006 roku							
Seria C	1 000		08.12.2020	22.12.2025	6M WIBOR	0,90%	BBB-/A(pol)
Program emisji obligacji hybrydowych							
seria 5-letnia	521 ***	125	04.09.2017	12.09.2023	Oprocentowanie stałe 3,135%		BB
seria 10-letnia	521 ***	125	04.09.2017	12.09.2027	Oprocentowanie stałe 4,57%		BB
Obligacje korporacyjne	2 042	250					
Euroobligacje	2 131 *	500	30.06.2014	30.06.2021	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	3 318 **	750	07.06.2016	07.06.2023	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	1 251 ***	300	07.03.2017	07.03.2027	Oprocentowanie stałe 2,125%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	6 700	1 550					
	9 742	1 800					

* przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2014

** przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2016

***przeliczone kursem z dnia 29 grudnia 2017

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

14.8. Dług netto i zarządzanie kapitałem

14.8.1 Zmiana stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej oraz długu netto

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2020	2 136	6 471	6 159	2 448	3 998	12 605
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wypływy) netto	(3 106)	900	(3 671)	1 465	(675)	(2 881)
nabycie jednostek zależnych	-	-	(1 288)	1 288	-	-
w tym: Grupa ENERGA	-	-	(1 157)	1 157	-	-
odsetki zapłacone	(87)	(210)	-	(297)	(111)	(408)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	16	450	40	426	-	466
wycena zadłużenia	125	270	-	395	141	536
nabycie jednostek zależnych	4 912	2 483	-	7 395	695	8 090
w tym: Grupa ENERGA	4 866	2 483	-	7 349	-	7 349
nowe umowy leasingowe, zwiększenie wynagrodzenia leasingowego	-	-	-	-	1 052	1 052
pozostałe *	-	-	-	-	114	114
31/12/2020	3 996	10 364	1 240	13 120	5 214	19 574

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2019	2 263	7 528	4 192	5 599	3 581	13 372
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wypływy) netto	(111)	(1 000)	1 962	(3 073)	(656)	(1 767)
odsetki zapłacone	(33)	(185)	-	(218)	(68)	(286)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	(42)	(53)	5	(100)	2	(93)
wycena zadłużenia	59	181	-	240	34	274
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	993	993
pozostałe *	-	-	-	-	112	112
31/12/2019	2 136	6 471	6 159	2 448	3 998	12 605

* pozostałe zmiany niepieniężne obejmują głównie likwidację oraz naliczone opłaty leasingowe, z których większość została opłacona i wykazana w zmianach pieniężnych w pozycji wpływy/(wypływy) netto.

Grupa definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

14.8.2 Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:

- zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy;
- dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych.

Powyższe działania realizowane są w oparciu o stałe monitorowanie:

- wartości kowenantu zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (nota [14.7.1](#)) - na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 1,27 i 0,27.
- ratingu PKN ORLEN.

W ramach przyjętej w listopadzie 2020 roku Strategii Grupy ORLEN na lata 2021-2030 PKN ORLEN przyjął również politykę dywidendową zakładającą coroczną wypłatę dywidendy na poziomie minimum 3,50 PLN na 1 akcję poczynając od roku 2021. Dywidenda za lata poprzednie wypłacona w 2020 roku i w 2019 roku wyniosła odpowiednio 1,00 PLN i 3,50 PLN na 1 akcję.

14.9. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą

Efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

Zyski zatrzymane

obejmują:

- kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego,
- pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.

14.9.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2020	31/12/2019
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku podzielony był na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	31 391 297	39 239 121	7,34%
Aviva OFE*	26 898 000	33 622 500	6,29%
Pozostali	251 709 568	314 636 960	58,85%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

* zgodnie z informacjami z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z dnia 5 czerwca 2020 roku

14.9.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2020	31/12/2019
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

14.9.3. Zyski zatrzymane

	31/12/2020	31/12/2019
Kapitał zapasowy	34 512	30 052
Pozostałe kapitały	871	875
Zyski i straty aktuarialne	(102)	(54)
Zysk netto okresu przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	2 755	4 300
Wpływ wdrożenia nowych MSSF16	-	(4)
	38 036	35 169

14.9.4. Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym

	31/12/2020	31/12/2019
Grupa ENERGA S.A.	757	-
RUCH S.A.	15	-
Ship Service S.A.	7	8
Pozostałe	4	3
	783	11

	31/12/2020	31/12/2019
Stan na początek okresu	11	12
Udział w zysku/(stracie) netto, w tym:	70	(2)
Grupa ENERGA	70	-
Pozostałe	-	(2)
Udział w składnikach innych całkowitych dochodów	(7)	-
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	(965)	1
Nabycie jednostek zależnych	1 674	-
	783	11

W 2020 roku oraz w 2019 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach zależnych z istotnym udziałem niekontrolującym wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

14.9.5. Propozycja pokrycia straty netto Jednostki Dominującej za 2020 rok oraz wypłaty dywidendy w 2021 roku

Zarząd PKN ORLEN rekomenduje pokrycie straty netto za rok obrotowy 2020 w wysokości 2 355 671 374,21 PLN z kapitału zapasowego Spółki. Biorąc pod uwagę realizację przejrzystej polityki dywidendowej, wynikającej z przyjętej Strategii PKN ORLEN na lata 2020-2030, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje kwotę 1 496 981 713,50 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3,50 PLN na 1 akcję) z kapitału zapasowego Spółki utworzonego z zysków z lat ubiegłych. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 22 lipca 2021 roku jako dzień dywidendy oraz 5 sierpnia 2021 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

14.9.6. Podział wyniku Jednostki Dominującej za 2019 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN w dniu 5 czerwca 2020 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2019 w kwocie 4 813 592 019,09 PLN w następujący sposób: kwotę 427 709 061,00 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (1 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 385 882 958,09 PLN na kapitał zapasowy.

14.10. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania
14.10.1 Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	109	291	60	174	169	465
<i>forwards walutowe</i>	109	291	54	169	163	460
<i>swapy towarowe</i>	-	-	6	5	6	5
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	70	19	374	65	444	84
<i>forwards walutowe</i>	-	-	24	27	24	27
<i>swapy towarowe</i>	-	-	33	38	33	38
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	53	19	-	-	53	19
<i>forward towarowy</i>	2	-	316	-	318	-
<i>pozostałe</i>	15	-	1	-	16	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	-	-	6	4	6	4
<i>swapy towarowe</i>	-	-	6	4	6	4
Instrumenty pochodne	179	310	440	243	619	553
Pozostałe aktywa finansowe	105	72	530	468	635	540
<i>należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	46	110	46	110
<i>aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>	61	66	-	-	61	66
<i>korekta pozycji zabezpieczanej</i>	-	-	2	4	2	4
<i>depozyty zabezpieczające</i>	4	-	421	354	425	354
<i>lokaty krótkoterminowe</i>	-	-	60	-	60	-
<i>pożyczki udzielone</i>	-	-	1	-	1	-
<i>pozostałe</i>	40	6	-	-	40	6
Pozostałe aktywa niefinansowe	308	238	-	-	308	238
<i>nieruchomości inwestycyjne</i>	261	219	-	-	261	219
<i>pozostałe</i>	47	19	-	-	47	19
Pozostałe aktywa	413	310	530	468	943	778

Na dzień 31 grudnia 2020 roku składnikami nieruchomości inwestycyjnych były głównie budynki socjalno-biurowe oraz grunty. W zależności od charakteru nieruchomości do oszacowania wartości godziwej stosowano metodę porównawczą lub dochodową na bazie operatów szacunkowych sporządzonych przez niezależnych ekspertów, wykorzystując obserwowalne informacje z rynku (poziom hierarchii 2 – wartość 105 mln PLN) lub metodę dochodową na bazie planowanych przyszłych przepływów pieniężnych (poziom hierarchii 3 – wartość 156 mln PLN). Metodę porównawczą stosowano przy założeniu, że wartość wycenianej nieruchomości jest równa cenie możliwej do uzyskania na rynku za nieruchomość o podobnym charakterze.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku pozycja nieruchomości inwestycyjne zawiera aktywa z tytułu praw do użytkowania odpowiednio w wysokości 50 mln PLN i 42 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa posiada depozyty zabezpieczające niespełniające definicji ekwiwalentów środków pieniężnych dotyczące głównie zabezpieczenia rozliczeń transakcji na giełdzie Intercontinental Exchange Inc (ICE) oraz w Izbie Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. (IRGIT) w wysokości odpowiednio 416 mln PLN i 340 mln PLN.

14.10.1.1 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Inwestycje w instrumenty kapitałowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa składnika aktywów	Dywidendy ujęte w trakcie okresu sprawozdawczego, odnoszące się do inwestycji utrzymywanych na koniec okresu sprawozdawczego	Wskazanie przyczyny zastosowania danego wariantu prezentacji
Naftoport Sp. z o.o.	40	6	
Bank Ochrony Środowiska S.A.	15	-	
Pieridae Energy Limited	4	-	
Wodkan S.A.	2	-	
	61	6	Instrumenty nabyte nieprzeznaczone do obrotu, bez wpływu rekasyfikacji zysków/strat na wynik finansowy

14.10.2 Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	79	1	85	82	164	83
forwarty walutowe	79	1	27	-	106	1
swapy towarowe	-	-	58	82	58	82
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	59	1	184	180	243	181
forwarty walutowe	-	1	17	42	17	43
swapy towarowe	-	-	140	119	140	119
swapy procentowe	5	-	6	19	11	19
swapy walutowo - procentowe	54	-	21	-	75	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	-	-	1	4	1	4
swapy towarowe	-	-	1	4	1	4
Instrumenty pochodne	138	2	270	266	408	268
Pozostałe zobowiązania finansowe	175	152	173	223	348	375
zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	156	209	156	209
zobowiązania inwestycyjne	84	94	-	-	84	94
korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	7	4	7	4
zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia	-	-	6	10	6	10
pozostałe *	91	58	4	-	95	58
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	6	9	6	13	12	22
przychody przyszłych okresów	6	9	6	13	12	22
Pozostałe zobowiązania	181	161	179	236	360	397

* W 2020 i 2019 roku pozycja pozostaje w pozostałych zobowiązaniach finansowych w części długoterminowej dotyczy głównie zobowiązań z tytułu nieodpłatnych świadczeń głównie na rzecz Polskiej Fundacji Narodowej w kwocie odpowiednio 31 mln PLN i 18 mln PLN oraz gwarancji w kwocie 42 mln PLN i 39 mln PLN.

14.11. Rezerwy
WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuariusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych, ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Grupa tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem metody średniej ważonej, a w przypadku niedoboru uprawnień na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Grupa tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej, jako koszty zużycia materiałów i energii w przypadku zakupu energii na potrzeby własne lub jako podatki i opłaty w przypadku sprzedaży energii.

Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej lub uzyskania oświadczenia wraz audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Grupie ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Środowiskowa	1 101	817	59	42	1 160	859
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	1 003	256	97	49	1 100	305
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	1 460	961	1 460	961
Pozostałe	160	40	684	184	844	224
	2 264	1 113	2 300	1 236	4 564	2 349

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2020	859	305	961	224	2 349
Utworzenie	233	158	1 726	226	2 343
Odwroćenie	(1)	-	(29)	(184)	(214)
Wykorzystanie	(29)	(72)	(1 529)	(116)	(1 746)
Nabycie jednostek zależnych	87	705	313	683	1 788
Różnice kursowe	11	4	18	11	44
	1 160	1 100	1 460	844	4 564
01/01/2019	846	289	784	155	2 074
Utworzenie	52	44	1 027	97	1 220
Odwroćenie	(4)	-	(30)	(22)	(56)
Wykorzystanie	(43)	(29)	(821)	(6)	(899)
Różnice kursowe	8	1	1	-	10
	859	305	961	224	2 349

14.11.1. Rezerwa środowiskowa

Grupa jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, instalacji wytwórczych, stacji paliw, terminali paliw, stacji elektroenergetycznych, baz magazynowych i składowisk popiołu.

Grupa dokonała szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta lub własne analizy uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenie, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji.

Na etapie zagospodarowania i wydobywania złóż węglowodorów Grupa tworzy rezerwy na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej. W ramach tej kategorii rezerwy obejmują również koszty demontażu farm wiatrowych.

Pozycja rezerwy środowiskowej dotyczy głównie spółek działających na terenie Polski, Czech i Kanady. W Republice Czeskiej, zobowiązania wynikające z zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego powstałe przed datą prywatyzacji poszczególnych jednostek spoczywają na państwie czeskim. W przypadku zanieczyszczeń, powstałych po tej dacie, obowiązek taki spoczywa na spółkach Grupy.

W 2020 roku dokonano aktualizacji założeń przyjętych do wyliczenia wartości rezerwy środowiskowej. Metodologia wyliczenia wartości rezerwy środowiskowej nie uległa zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. Obliczenia zostały zdyskontowane w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności obligacji (10, 20 lub 30 letnich w zależności od przewidywanego okresu zapadalności rezerwy).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku średnia ważona stopa dyskonta przyjęta do kalkulacji rezerwy środowiskowej wynosiła odpowiednio 1,72% i 2,26% (Polska), 0,94% i 1,68% (Kanada) i 1,8% i 1,9% (Czechy). Stopę dyskonta skorygowano o efekt inflacji.

14.11.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Stan na początek okresu	137	144	168	145	305	289
Koszty bieżącego zatrudnienia	21	6	22	8	43	14
Koszty odsetek	6	4	10	4	16	8
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:	32	16	68	21	100	37
demograficznych	-	3	(1)	1	(1)	4
finansowych	20	8	73	20	93	28
pozostałych	12	5	(4)	-	8	5
Koszty przeszłego zatrudnienia	5	(12)	(5)	(2)	-	(14)
Nabycie jednostek zależnych	267	-	438	-	705	-
Różnice kursowe	-	-	3	-	3	-
Płatności w ramach programu	(39)	(21)	(33)	(8)	(72)	(29)
14.11	429	137	671	168	1 100	305

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Polska	823	202	236	64	1 059	266
Czechy	24	22	-	-	24	22
Litwa, Łotwa, Estonia	17	17	-	-	17	17
	864	241	236	64	1 100	305

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na obszary geograficzne						
Polska	423	131	636	135	1 059	266
Czechy	6	6	18	17	24	23
Litwa, Łotwa, Estonia	-	-	17	16	17	16
	429	137	671	168	1 100	305
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	46	21	51	28	97	49
powyżej 1 do 5 lat	135	52	107	28	242	80
powyżej 5 lat	248	64	513	112	761	176
	429	137	671	168	1 100	305

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2020 roku i w 2019 roku wyniósł odpowiednio: Polska 10 oraz 9 lat, Czechy 9 oraz 9 lat i Litwa, Łotwa, Estonia 13 oraz 9 lat.

W 2020 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2019 byłaby niższa o (17) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych dla podmiotów polskich: stopa dyskonta: 1,2%, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 2,5% w roku 2021 i w latach kolejnych. Dla podmiotów zagranicznych główny wpływ miała wysokość stóp dyskonta od 0,2% do 1,1%.

Grupa przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych, demograficznych i ustaliła że efekty zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. na terenie Polski, Czech oraz Litwy, Łotwy i Estonii są nie wyższe/niższe niż 13 mln PLN. W związku z tym Grupa odstąpiła od szczegółowej prezentacji.

Grupa realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. W ramach świadczeń pracowniczych w Grupie występują również dodatkowe programy określonych składek, gdzie obowiązek jest spełniony przez odprowadzanie składek do wyodrębnionych funduszy (Pracowniczy Program Emerytalny oraz Pracowniczy Program Kapitałowy). Koszty z tego tytułu prezentowane są w pozycji Świadczenia pracownicze.

14.11.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość rezerwy na emisje CO₂ wyniosła odpowiednio 1 274 mln PLN oraz 939 mln PLN.

14.11.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych oraz podatkowych w kwocie odpowiednio 664 mln PLN oraz 182 mln PLN. Wzrost w 2020 roku wynika głównie z rozpoznania rezerw na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów sądowych Grupy ENERGA w wysokości 486 mln PLN.

15. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

15.1. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2020	2019
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	13.11.1, 13.11.2	(506)	-
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		659	(72)
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		148	46
niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		511	(108)
różnice kursowe od środków pieniężnych		-	(10)
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		153	(72)

15.2. Odsetki netto

	NOTA	2020	2019
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	13.11.1, 13.11.2	(375)	(239)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		392	272
otrzymane odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej		(13)	-
zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej		408	286
naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		(3)	(14)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(17)	(33)

15.3. (Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej

		2020	2019
Utworzenie/(odwrócenie) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	13.9, 13.10	1 591	179
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	13.9, 13.10, 13.11	(1 115)	161
(Zysk) z tytułu okazynego nabycia jednostek zależnych	13.9	(4 063)	-
Pozostałe		(7)	(24)
		(3 594)	316

15.4. Zmiana stanu rezerw

		2020	2019
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		2 215	275
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego		1 529	821
Nabycie jednostek zależnych		(1 788)	-
w tym: Grupa ENERGA		(1 718)	-
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej na rzeczowe aktywa trwałe		(187)	(32)
Zyski i straty aktuarialne		(68)	(21)
Różnice kursowe		(42)	(8)
Rozliczenie w ramach transakcji nabycia wcześniej istniejących powiązań z tytułu sporu pomiędzy PKN ORLEN oraz ENERGA		43	-
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		1 702	1 035

15.5. Pozostałe korekty

		2020	2019
Nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe		(749)	(683)
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających		6	226
Depozyty zabezpieczające		140	(367)
Pozostałe		(12)	200
		(615)	(624)

15.6. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2020	2019
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	13.13.1	(31)	(1 054)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego	13.13.2	(111)	48
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		(245)	(497)
Podatek odroczone ujęty w innych całkowitych dochodach	13.13.2	90	6
Nabycie jednostek zależnych		(421)	-
Różnice kursowe		(26)	(1)
		(744)	(1 498)

15.7. Nabycie akcji/udziałów pomniejszone o środki pieniężne

	31/12/2020
Grupa ENERGA	(1 986)
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu przejęcia kontroli	(2 766)
Środki pieniężne na dzień przejęcia kontroli	1 157
Nabycie dodatkowych 10,91% udziałów	(377)
Ruch S.A.	1
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu przejęcia kontroli	(130)
Środki pieniężne na dzień przejęcia kontroli	131
BioEnergy Project	(15)
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu przejęcia kontroli	(15)
	(2 000)

16. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Grupa wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy gdy:

- umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wygasły, lub
- Grupa przeniosła składnik aktywów finansowych na inną jednostkę, a przeniesienie spełniło warunki zaprzestania ujmowania.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie przestało istnieć – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych. Grupa nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

W odniesieniu do instrumentów kapitałowych, w szczególności do akcji i udziałów notowanych/nienotowanych, utrzymywanych zarówno w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych stanowiących jedynie płatności kapitału i odsetek, jak i w celu sprzedaży Grupa klasyfikuje instrumenty jako wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Instrumenty pochodne na zakup aktywów niefinansowych, które są zawierane i utrzymywane z zamiarem rozliczenia tych transakcji poprzez fizyczną dostawę aktywów w celu ich wykorzystania na potrzeby własne Grupy, nie podlegają wycenie na dzień bilansowy.

Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa ujmuje odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na składnikach aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe).

Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- model ogólny (podstawowy),
- model uproszczony.

Model ogólny jest stosowany przez Grupę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Przesłanki obejmują przede wszystkim: zmiany ratingu dłużnika, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w jego środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

W zależności od zaklasyfikowania do poszczególnych etapów, odpis z tytułu utraty wartości jest szacowany w horyzoncie 12 miesięcy (etap 1) lub w horyzoncie życia instrumentu (etap 2 oraz etap 3).

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy wystąpienia przesłanek skutkujących zaklasyfikowaniem aktywów finansowych do poszczególnych etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości. Przesłanki obejmują przede wszystkim: zmiany ratingu dłużnika, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w jego środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje poziomy prawdopodobieństwa niewypłacalności na bazie rynkowych kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych, dla podmiotów o danym ratingu i z danego sektora.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych poprzez kalkulację parametrów prawdopodobieństwa niewypłacalności w oparciu o bieżące kwotowania rynkowe.

Model uproszczony jest stosowany przez Grupę dla należności handlowych.

W modelu uproszczonym Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu, a szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

Rachunkowość zabezpieczeń

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje wymogi MSSF 9. Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub przepływów pieniężnych.

W Grupie występują dwa rodzaje powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenie wartości godziwej.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym. Dodatkowo (w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego – element ryzyka kursu spot), w ramach kapitału w oddzielnej pozycji Grupa ujmuje zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego, stanowiącego koszt zabezpieczenia.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Grupa wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności metodę bezpośredniej kompensaty.

Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania dokonywana jest na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne, Grupa wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Grupa ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w wyniku finansowym, oraz koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w wyniku finansowym (w tej samej pozycji, w której są ujmowane

zabezpieczające instrumenty pochodne). Skumulowana korekta wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka jest przenoszona do wyniku finansowego w momencie, gdy realizacja pozycji zabezpieczanej ma wpływ na wynik finansowy.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie z tytułu zabezpieczanego ryzyka w innych całkowitych dochodach. Dodatkowo, w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego, gdzie występuje element ryzyka kursu spot, Grupa ujmuje w osobnej pozycji w ramach kapitału koszt zabezpieczenia) zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego (w tym marży dwuwalutowej). Nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym Grupa ujmuje w wyniku finansowym.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, skumulowana korekta wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka jest przenoszona do wyniku finansowego w momencie, gdy realizacja pozycji zabezpieczanej ma wpływ na wynik. Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej.

Ustalanie wartości godziwej

Grupa wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe aby oszacować wartość godziwą czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną.

Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

16.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Kategorie instrumentów finansowych		NOTA	31/12/2020	31/12/2019
AKTYWA				
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	14.10.1	61	66
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	14.10.1	169	465
Instrumenty pochodne niewynaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	14.10.1	444	84
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	14.10.1	6	4
Leasing	Wyłączone z zakresu klasyfikacji i wyceny MSSF 9		13	25
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa		10 017	15 189
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.5.2	7 579	8 424
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.6	1 240	6 159
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.10.1	46	110
Depozyty zabezpieczające	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.10.1	425	354
Pożyczki udzielone	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.10.1	1	-
Lokaty krótkoterminowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.10.1	60	-
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.10.1	2	4
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	14.5.2, 14.10.1	664	138
			10 710	15 833
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	14.10.2	164	83
Instrumenty pochodne niewynaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	14.10.2	243	181
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	14.10.2	1	4
Leasing	Wyłączone z zakresu klasyfikacji i wyceny MSSF 9	17.2.1	5 214	3 998
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		23 887	18 848
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.5.3	6 463	7 889
Zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.10.2	6	10
Kredyty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.7	3 866	2 136
Pożyczki	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.7	130	-
Obligacje	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.7	10 364	6 471
Zobowiązania inwestycyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.5.3, 14.10.2	2 111	1 456
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.10.2	156	209
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.10.2	7	4
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14.5.3, 14.10.2	784	673
			29 509	23 114

16.2. Pozycje dochodów, kosztów, zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

Kategorie instrumentów finansowych		NOTA	2020	2019
Przychody finansowe z tytułu odsetek		13.11.1	57	48
od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa		57	48
Koszty finansowe z tytułu odsetek		13.11.2	(436)	(287)
od zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa		(304)	(187)
od leasingu	Wyłączone z zakresu klasyfikacji i wyceny MSSF 9		(132)	(100)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	13.12	(81)	(43)
Zyski z tytułu instrumentów finansowych			758	222
nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	13.11.1, 13.11.2	464	(8)
rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie pasywa	13.9, 13.10	(970)	8
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	13.11.1, 13.11.2	1 115	28
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)	13.9, 13.10	(24)	28
	Instrumenty finansowe zabezpieczające (rozliczenie kosztów zabezpieczenia)	13.9, 13.10	167	161
dywidendy od jednostek pozostałych	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13.11.1	6	5
Pozostałe przychody i koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie aktywa	13.11.1, 13.11.2	22	(25)
			320	(85)
pozostałe, niepodlegające MSSF 7			(2)	(6)
Pozostałe przychody i koszty finansowe			-	(4)
Odsetki od zobowiązań podatkowych		13.11.2	(2)	(2)

Powyższa tabela prezentuje pozycje zysków lub strat, w których ujmowany jest wynik na wycenie i rozliczeniu instrumentów finansowych.

W 2020 roku i 2019 roku zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyniosły odpowiednio (5) mln PLN i (20) mln PLN.

16.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2020

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej		
				Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe						
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	14.10.1.1	61	61	21	-	40
Instrumenty pochodne	14.10.1	619	619	-	619	-
		680	680	21	619	40
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	14.7.1	3 866	3 859	-	3 859	-
Pożyczki	14.7	130	132	-	132	-
Obligacje	14.7.2	10 364	10 565	9 417	1 148	-
Instrumenty pochodne	14.10.2	408	408	-	408	-
		14 768	14 964	9 417	5 547	

31/12/2019

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej		
				Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe						
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		66	66	26	-	40
Instrumenty pochodne	14.10.1	553	553	-	553	-
		619	619	26	553	40
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	14.7.1	2 136	2 135	-	2 135	-
Obligacje	14.7.2	6 471	6 745	6 745	-	-
Instrumenty pochodne	14.10.2	268	268	-	268	-
		8 875	9 148	6 745	2 403	

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

16.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1-miesięcznych, 3-miesięcznych i 6-miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

W pozycji aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujęto udziały i akcje notowane/nienotowane nieprzeznaczone do obrotu. Dla akcji nienotowanych na aktywnym rynku dla których nie ma obserwowalnych danych wejściowych zastosowano wartość godziwą ustaloną na bazie oczekiwanych zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

16.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa ORLEN stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczy:

- terminowych transakcji sprzedaży i zakupu walut zabezpieczających działalność operacyjną;
- zabezpieczenia zmiany marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych,
- zabezpieczenia okresowego zwiększenia zapasów operacyjnych,
- zabezpieczenia niedopasowania czasowego wynikającego ze sprzedaży produktów rafineryjnych.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej dotyczy:

- zabezpieczenia sprzedaży asfaltów i paliwa lotniczego po cenie stałej.

Obecnie źródłami nieefektywności w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla ryzyka walutowego jest różnica pomiędzy terminem zapadalności dla instrumentu zabezpieczającego, przypadającego na ostatnie dni robocze miesiąca M-1 a

terminem zapadalności pozycji zabezpieczanej, gdzie przychody ze sprzedaży produktów petrochemicznych i rafineryjnych realizowane są w pierwszych kolejnych dniach danego miesiąca M.

Natomiast w przypadku ryzyka towarowego źródła nieefektywności wynikają z wyznaczonych na pozycję zabezpieczaną komponentów ryzyka, będących elementem składowym uprawdopodobnionego planowanego przyszłego zakupu ropy a instrumentami zabezpieczającymi opartymi wyłącznie o indeksy towarowe sprzedawanych produktów rafineryjnych.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. Z uwagi na fakt posiadania przez PKN ORLEN długiej pozycji w EUR oraz historycznie utrzymujące się na stosunkowo niskim poziomie stopy procentowe dla EUR (w porównaniu do stóp w PLN) uznano, iż zasadne jest dążenie do sytuacji, w której Grupa posiada zobowiązania dłużne częściowo w walucie obcej.

Informacja o instrumentach zabezpieczających – struktura terminowa zapadalności

2020

Rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Jednostka miary	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych					
Ryzyko walutowe					
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji długiej (kupno)					
Nominał	USD	12 923 334	6 813 312	-	-
Średni kurs USD/PLN		3,95	3,73	-	-
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji krótkiej (sprzedaż)					
Nominał	EUR	430 000 000	945 000 000	353 000 000	-
Średni kurs EUR/CZK		27,02	27,26	27,39	-
Nominał	EUR	481 300 000	1 067 012 228	756 330 807	25 000 000
Średni kurs EUR/PLN		4,58	4,66	4,74	4,88
Nominał	USD	900 000	-	-	-
Średni kurs USD/PLN		4,17	-	-	-
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)					
Benzyna					
Wolumen	MT	50 000	-	-	-
Średnia cena		437,63	-	-	-
Olej napędowy					
Wolumen	MT	91 250	-	-	-
Średnia cena		368,00	-	-	-
Ropa naftowa					
Wolumen	BBL	553 000	-	-	-
Średnia cena		38,06	-	-	-
olej opałowy					
Wolumen	MT	4 000	-	-	-
Średnia cena		283,30	-	-	-
Swap towarowy - zapasy (kupno)					
Benzyna					
Wolumen	MT	24 000	-	-	-
Średnia cena		429,75	-	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych kosztów wytworzenia (kupno)					
Ropa naftowa					
Wolumen	BBL	144 000	-	-	-
Średnia cena		43,86	-	-	-
Zabezpieczenie wartości godziwej					
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)					
Ropa naftowa					
Wolumen	BBL	265 470	138 210	-	-
Średnia cena		45,29	49,30	-	-

2019

Rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Jednostka miary	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych					
Ryzyko walutowe					
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji długiej (kupno)					
Nominal	EUR	460 000 000	910 000 000	395 000 000	-
Średni kurs EUR/CZK		26,68	27,15	27,30	-
Nominal	EUR	47 000 000	10 000 000	28 081 676	1 532 625
Średni kurs EUR/PLN		4,40	4,61	4,73	4,76
Nominal	USD	15 979 876	2 026 170	-	-
Średni kurs USD/PLN		3,61	3,93	-	-
Forwardy walutowe - zabezpieczenie pozycji krótkiej (sprzedaż)					
Nominal	EUR	409 000 000	816 000 000	384 000 000	-
Średni kurs EUR/PLN		4,52	4,60	4,69	-
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)					
Benzyna					
Wolumen	MT	41 000	-	-	-
Średnia cena		603,67	-	-	-
Olej napędowy					
Wolumen	MT	101 901	-	-	-
Średnia cena		565,13	-	-	-
Ropa naftowa					
Wolumen	BBL	2 065 000	-	-	-
Średnia cena		57,05	-	-	-
Paliwo lotnicze					
Wolumen	MT	4 000	-	-	-
Średnia cena		616,39	-	-	-
Swap towarowy - zapasy (kupno)					
Benzyna					
Wolumen	MT	8 000	-	-	-
Średnia cena		599,00	-	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych kosztów wytworzenia (kupno)					
Olej napędowy					
Wolumen	MT	24 000	-	-	-
Średnia cena		569,52	-	-	-
Zabezpieczenie wartości godziwej					
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)					
Olej opałowy					
Wolumen	MT	43 793	-	-	-
Średnia cena		260,85	-	-	-
Ropa naftowa					
Wolumen	BBL	141 750	36 130	-	-
Średnia cena		57,02	56,08	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)					
Olej opałowy					
Wolumen	MT	4 379	-	-	-
Średnia cena		580,92	-	-	-

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego i wartości godziwej, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2020	31/12/2019
Ekspozycja walutowa operacyjna	2021-2026	2020-2025
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2021-2023	2020-2021

Skutki rachunkowości zabezpieczeń dla sytuacji finansowej i wyników
2020

Typ powiązania / rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Kupno (K) / Sprzedaż (S)	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Jednostka miary	Nominał / wolumen 31/12/2020	Aktywa 31/12/2020	Zobowiązania 31/12/2020	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe							
FX_EUR.PLN	S	sprzedaż produktów denominowanych/indeksowanych w walutach obcych	EUR	2 329 643 035	10	102	(369)
FX_EUR.CZK	S		EUR	1 728 000 000	153	1	(27)
FX_USD.PLN	K	dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej	USD	19 736 646	-	3	(6)
FX_USD.PLN	S	sprzedaż produktów denominowanych/indeksowanych w walutach obcych	USD	900 000	-	-	-
					163	106	(402)
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	S	niedopasowanie czasowe na zakupach ropy	BBL	553 000	-	27	37
Ropa naftowa	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	BBL	144 000	4	-	4
Benzyna	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	50 000	-	10	(10)
Benzyna	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	24 000	2	-	2
Olej napędowy	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	(4)
Olej napędowy	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	91 250	-	21	(5)
Olej opałowy	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	4 000	-	-	-
Paliwo lotnicze	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	1
					6	58	25
					169	164	(377)
Zabezpieczenie wartości godziwej							
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	BBL	403 680	6	1	2
Olej opałowy	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	-	-	-	3
					6	1	5
					175	165	(372)

Wartość bilansowa została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Instrumenty pochodne

2019

Typ powiązania / rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Kupno (K) / Sprzedaż (S)	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Jednostka miary	Nominał / wolumen 31/12/2019	Aktywa 31/12/2019	Zobowiązania 31/12/2019	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe							
FX_EUR.PLN	S	sprzedaż produktów denominowanych/indeksowanych w walutach obcych	EUR	1 695 614 301	277	-	74
FX_EUR.CZK	S		EUR	1 765 000 000	180	1	35
FX_USD.PLN	K	dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej	USD	18 006 046	3	-	(2)
					460	1	107
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	S	niedopasowanie czasowe na zakupach ropy	BBL	2 065 000	-	64	(308)
Ropa naftowa	K		BBL	-	-	-	103
Benzyna	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	41 000	1	1	(12)
Benzyna	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	8 000	-	-	-
Olej napędowy	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	24 000	4	-	4
Olej napędowy	S	zabezpieczenie marży crack, zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	101 901	-	16	(32)
Paliwo lotnicze	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	4 000	-	1	(1)
					5	82	(246)
					465	83	(139)
Zabezpieczenie wartości godziwej							
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	BBL	177 880	3	-	7
Olej opałowy	S	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	4 379	-	-	(2)
Olej opałowy	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	43 793	1	4	4
Jet	K	sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	MT	-	-	-	13
					4	4	22
					469	87	(117)

Wartość bilansowa została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Instrumenty pochodne

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych
2020

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie - pozycja pozabilansowa)	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (wartość brutto) dla powiązań pozostających w rachunkowości zabezpieczeń
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		
Ryzyko walutowe (EUR)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży	613	(361)
Ryzyko walutowe (USD)		
Przyszłe koszty wytworzenia	4	(2)
	617	(363)
Ryzyko towarowe		
Zapasy	(1)	1
Przyszłe przychody ze sprzedaży	(25)	(57)
Przyszłe koszty wytworzenia	1	4
	(25)	(52)
	592	(415)

2019

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie - pozycja pozabilansowa)	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (wartość brutto) dla powiązań pozostających w rachunkowości zabezpieczeń
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		
Ryzyko walutowe (EUR)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży	(87)	55
Ryzyko walutowe (USD)		
Przyszłe koszty zakupu	2	4
Ryzyko walutowe (CZK)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży	-	239
	(85)	298
Ryzyko towarowe		
Zapasy	(93)	-
Przyszłe przychody ze sprzedaży	212	(40)
Przyszłe koszty wytworzenia	(5)	-
	114	(40)
	29	258

Zabezpieczenie wartości godziwej
2020

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Skumulowana wartość korekty bilansowej z tytułu wartości godziwej		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w której została ujęta wartość bilansowa	Zmiana wartości korekty pozycji zabezpieczanej w danym okresie	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)	Różnica między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną
	Aktywa	Zobowiązania				
Ryzyko towarowe						
Przyszłe przychody ze sprzedaży	2	7	Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	(5)	5	-

2019

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Skumulowana wartość korekty bilansowej z tytułu wartości godziwej		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w której została ujęta wartość bilansowa	Zmiana wartości korekty pozycji zabezpieczanej w danym okresie	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)	Różnica między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną
	Aktywa	Zobowiązania				
Ryzyko towarowe						
Przyszłe przychody ze sprzedaży	4	4	Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	(21)	22	1

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na sprawozdanie z zysków lub strat i inne całkowite dochody
2020

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w innych całkowitych dochodach	Nieefektywność zabezpieczenia ujęta w wyniku finansowym w okresie	Pozycja w sprawozdaniu, gdzie została ujęta wycena nieefektywności zabezpieczenia	Kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na:	
				Realizację pozycji zabezpieczanej w okresie (powiązania kontynuowane)	Pozycja w wyniku finansowym, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Ryzyko walutowe (EUR/PLN)					
forwady walutowe	(396)	-		95	Przychody ze sprzedaży
forwady walutowe	-	-		2	Koszty wytworzenia (operacyjne)
Ryzyko walutowe (USD/PLN)					
forwady walutowe	-	-		(4)	Przychody ze sprzedaży
forwady walutowe	(6)	-		(12)	Koszty wytworzenia (operacyjne)
forwady walutowe		-		(167)	Pozostałe przychody / koszty operacyjne
	(402)	-		(86)	
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe		-	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	202	Zapasy
Swapy towarowe	25	1	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(363)	Przychody ze sprzedaży
	25	1		(161)	
	(377)	1		(247)	

W składnikach innych całkowitych dochodów dotyczących kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto w kwocie (420) mln PLN Grupa ujmuje zyski lub straty w kwocie (377) mln PLN ujęte w okresie 12 miesięcy 2020 roku oraz rozliczone instrumenty zabezpieczające oczekujące na pozycję zabezpieczaną w kwocie (43) mln PLN, w tym 3 mln PLN dotyczące 2020 roku i (46) mln PLN rozliczone z poprzedniego roku.

2019

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w innych całkowitych dochodach	Nieefektywność zabezpieczenia ujęta w wyniku finansowym w okresie	Pozycja w sprawozdaniu, gdzie została ujęta wycena nieefektywności zabezpieczenia	Kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na:	
				Realizację pozycji zabezpieczanej w okresie (powiązania kontynuowane)	Pozycja w wyniku finansowym, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Ryzyko walutowe (EUR/PLN)					
forwady walutowe	(4)	-		84	Przychody ze sprzedaży
forwady walutowe	-	-		-	Koszty wytworzenia (operacyjne)
forwady walutowe	115	-		167	Pozostałe przychody / koszty operacyjne
Ryzyko walutowe (USD/PLN)					
forwady walutowe	(1)	-		-	Koszty wytworzenia (operacyjne)
forwady walutowe	(1)	-		-	Pozostałe przychody / koszty operacyjne
	109	-		251	
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe	102	2	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	130	Zapasy
Swapy towarowe	-	-		36	Koszty wytworzenia (operacyjne)
Swapy towarowe	(260)	(10)	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(77)	Przychody ze sprzedaży
	(158)	(8)		89	
	(49)	(8)		340	

Uzgodnienie kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń
2020

	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w podziale na			
	Część efektywna zmiany wartości godziwej	Część efektywna z tytułu rozliczenia instrumentów	Koszt zabezpieczenia związany z wystąpieniem transakcji	Razem
Ryzyko walutowe				
01/01/2020	298	16	147	461
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(661)	(2)	255	(408)
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(740)	-	415	(325)
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej, w tym:	97	(16)	(167)	(86)
reklasyfikacja instrumentów z poprzedniego roku - brak pozycji zabezpieczanej	-	(35)	(11)	(46)
Instrumenty do rozliczenia	(18)	14	7	3
31/12/2020	(363)	14	402	53
Ryzyko towarowe				
01/01/2020	(40)	-	-	(40)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(12)	-	-	(12)
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	186	-	n/d	186
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(161)	-	n/d	(161)
Rozliczenie części nieefektywnej	(37)	-	n/d	(37)
31/12/2020	(52)	-	-	(52)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 01/01/2020	258	16	147	421
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(62)	(3)	(28)	(93)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 01/01/2020	196	13	119	328
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 31/12/2020	(415)	14	402	1
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	60	1	(78)	(17)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 31/12/2020	(355)	15	324	(16)

2019

	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w podziale na			
	Część efektywna zmiany wartości godziwej	Część efektywna z tytułu rozliczenia instrumentów	Koszt zabezpieczenia związany z wystąpieniem transakcji	Razem
Ryzyko walutowe				
01/01/2019	298	6	32	336
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	10	115	125
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	84	-	260	344
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej, w tym:	(84)	(6)	(161)	(251)
reklasyfikacja instrumentów z poprzedniego roku - brak pozycji zabezpieczanej	-	(6)	(10)	(16)
Instrumenty do rozliczenia	-	16	16	32
31/12/2019	298	16	147	461
Ryzyko towarowe				
01/01/2019	118	-	-	118
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(158)	-	-	(158)
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(33)	-	n/d	(33)
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(89)	-	n/d	(89)
Rozliczenie części nieefektywnej	(36)	-	n/d	(36)
31/12/2019	(40)	-	-	(40)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 01/01/2019	416	6	32	454
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(86)	(1)	(6)	(93)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 01/01/2019	330	5	26	361
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 31/12/2019	258	16	147	421
Podatek odroczone od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(62)	(3)	(28)	(93)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 31/12/2019	196	13	119	328

16.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Grupy.

Rodzaj ryzyka		Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczanie
RYZYO RYNKOWE	Towarowe	- ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂ ; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko wynikające z uprawdopodobnionych zobowiązań i należności obejmujące zapewnienie wybranym odbiorcom formuł cenowych opartych na cenie stałej w czasie - ryzyko zmiany cen zakupu energii elektrycznej oraz świadectw pochodzenia na rynku hurtowym	W oparciu o planowane przepływy pieniężne.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych. Ustalając wycenę rynkową instrumentów, Grupa korzysta z własnych systemów ewidencji i wyceny instrumentów pochodnych jak również polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczającymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.
	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów w tym zobowiązań dłużnych w walutach obcych zaciągniętych w ramach ustanowionych programów emisji euroobligacji i obligacji hybrydowych	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.	
	Zmian stóp procentowych	-ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych, w tym lokowanie nadwyżek pieniężnych i zobowiązania długie -wpływ zmiany stóp procentowych na zmianę wskaźnika WACC podawanego przez Prezesa URE stosowanego do kalkulacji zwrotu z WRA wliczonego w taryfę Energa Operatora S.A.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych. W oparciu o analizy wysokości stopy zwrotu z WRA	
Płynności		Ryzyko nieprzewidywanego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań skutkujących koniecznością pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach lub utratą potencjalnych korzyści wynikających z nadpłynności.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej w horyzoncie krótko i długoterminowym.	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością. Grupa prowadzi również bieżący monitoring poziomu kowenantów kredytowych oraz ich szacunkowego poziomu w okresach długoterminowych .
Utraty środków pieniężnych i lokat		Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne będące bilansową ekspozycją posiadanych aktywów finansowych: środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.	Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.
Kredytowe		Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi, z którymi zawierane są transakcje handlowe z odroczonym terminem płatności.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.

Strategie zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń obowiązujące na 31.12.2020			Komponent	Rodzaj powiązania
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Brent / Fuel Oil i Gas Oil, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej			zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	Komponent ryzyka Jet Fuel, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej			zabezpieczenie wartości godziwej
Zapasy ponadnormatywne	Komponent ryzyka Brent DTD, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania			zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Komponent ryzyka EBOB/ULSD/JET/3,5PCT, będący elementem składowym sprzedaży benzyny / oleju napędowego / paliwa lotniczego / oleju opałowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia			
Marża rafinerijna	Komponent ryzyka Brent DTD, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania			zabezpieczenie przepływów pieniężnych
	Komponent ryzyka EBOB/ULSD/3,5PCT, będący elementem składowym sprzedaży benzyny / oleju napędowego / oleju opałowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia			
Sprzedaż produktów denominowanych /indeksowanych w walutach obcych	Faktury dotyczące sprzedaży denominowanej w walucie obcej lub indeksowanej do kursu waluty obcej wystawione w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich wystawienia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej			zabezpieczenie przepływów pieniężnych
Dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej	Dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej otrzymane w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich dostarczenia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej			zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Grupa ORLEN stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategię zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Standardowe zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej odbywa się w sposób rolowany i powtarzalny obejmując standardowo okres kolejnych 12 miesięcy.

Dopuszcza się zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej w EUR (z uwagi na jej stabilność i przewidywalność) na okresy maksymalnie do 60 miesięcy.

Dedykowana strategia zabezpieczająca wyznacza optymalne poziomy zabezpieczenia dla standardowego okresu oraz dopuszczalne odchylenia.

Ekspozycja na ryzyko walutowe bilansowe jest zabezpieczana do 100% kwoty narażonej na przedmiotowe ryzyko walutowe.

W przypadku ryzyka towarowego poziom zabezpieczenia poszczególnych ekspozycji jest zgodny z rekomendacjami dla poszczególnych spółek zaakceptowanymi przez Komitet Ryzyka Finansowego.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na nienormatywnych zapasach operacyjnych jest zabezpieczana na 100% wolumenu zapasów narażonego na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z uprawdopodobnionymi zobowiązaniami lub należnościami w PKN ORLEN jest zabezpieczana na 100 % wolumenu narażonego na przedmiotowe ryzyko (oferowania odbiorcom formuł cenowych opartych na cenie stałej w czasie).

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy jest zabezpieczana na wolumenie odpowiadającym 90% wolumenu sprzedawanych produktów wytworzonych z kupowanej ropy, narażonych na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja z tytułu marży rafinerijnej jest zabezpieczana oportunistycznie. Zgodnie z przyjętymi w tym zakresie strategiami, marża rafinerijna zabezpieczana jest w horyzoncie do 12 miesięcy w przód na wolumenie planowanej produkcji nieprzekraczającym 30% w PKN ORLEN, 50% w Unipetrolu oraz w ORLEN Lietuva.

Wszystkie transakcje zabezpieczające ekspozycję towarową i walutową w Unipetrol i ORLEN Lietuva są wykonywane na bilansie PKN a następnie przenoszone na Spółki na zasadzie transakcji wewnątrzgrupowych.

16.5.1. Ryzyko towarowe

16.5.1.1. Ryzyko zmiany cen produktów rafinerijnych i petrochemicznych oraz surowców

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2020	31/12/2019
Ropa naftowa	bbl	30 247 180	26 370 730
Olej napędowy	t	91 250	130 280
Olej opałowy	t	4 000	43 793
Gaz	gj	9 722 500	6 420 000
Pozostałe	t	74 000	53 000

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
			Wzrost cen		Wzrost cen		Wpływ łączny	
Ropa naftowa USD/bbl; CAD/bbl	6%	32%	(51)	(415)	5	(96)	(46)	(511)
Olej napędowy USD/t	6%	26%	-	-	(9)	(47)	(9)	(47)
Benzyna USD/t	3%	31%	-	-	(2)	(23)	(2)	(23)
Olej opałowy USD/t	18%	-	-	-	(1)	24	(1)	24
Gaz CAD/Gj	6%	27%	4	11	-	-	4	11
Paliwo lotnicze JET USD/t	-	25%	-	-	-	(2)	-	(2)
			(47)	(404)	(7)	(144)	(54)	(548)

Przy analogicznym procentowym spadku cen analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe odchylenia cen ropy naftowej, gazu i produktów skalkulowano na podstawie ich obserwowanej zmienności historycznej w 2019 roku. W związku z trwającą pandemią Covid 19 mającą wysoki wpływ na zmienność cen ropy i produktów rafinerijnych, analiza wrażliwości dla 2020 roku bazowała na poziomach cen określonych w planie finansowym na rok następny.

Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej, gazu i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

16.5.1.2. Ryzyko zmiany cen uprawnień do emisji (CO₂)

PKN ORLEN zarządza centralnie ryzykiem związanym z kosztem rozliczenia emisji CO₂ w Grupie zgodnie z założeniami przyjętej Polityki zabezpieczania ryzyka rynkowego zatwierdzonej przez Zarząd PKN ORLEN. W ramach realizowanej strategii PKN ORLEN nabywa uprawnienia zarówno na potrzeby własne jak również w celu zabezpieczenia szacowanego wolumenu oraz kosztów nabycia uprawnień do emisji CO₂ spółek z Grupy. Bilans brakujących uprawnień do emisji CO₂ jest szacowany w

oparciu o m.in. aktualne saldo posiadanych uprawnień, wykonane transakcje zakupu uprawnień z dostawą w przyszłości, zrealizowane oraz szacowane w przyszłych okresach emisje z poszczególnych instalacji w Grupie ORLEN oraz prognozy przydziału darmowych uprawnień.

Historycznie wszystkie zawierane przez Grupę kontrakty terminowe na zakup uprawnień do emisji CO₂ realizowane były w formie fizycznej dostawy w dacie ich zapadalności i wykorzystywane na potrzeby realizacji przez nią obowiązku umorzenia lub odsprzedawane na cele umorzeniowe spółkom z Grupy, w związku z czym nie podlegały wycenie do wartości godziwej, jako wyłączone z zakresu MSSF 9 Instrumenty finansowe.

W IV kwartale 2020 roku, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą związaną z COVID-19 oraz prognozy makroekonomiczne, pomimo stabilnej sytuacji finansowej i płynnościowej Grupy, została podjęta decyzja o przesunięciu daty realizacji zakupu uprawnień do emisji CO₂, które miały być dostarczone w grudniu 2020 roku, na marzec 2021 roku oraz grudzień 2021 roku. Grupa w konsekwencji dokonała odsprzedaży pozycji terminowej na giełdzie z datą dostawy w grudniu 2020 roku (poprzez zawarcie transakcji przeciwstawnych) oraz zawarła nowe kontrakty giełdowe na zakup tego samego wolumenu uprawnień do emisji CO₂ na późniejsze terminy. Podjęta decyzja przez Grupę o zmianie strategii w odniesieniu do zawartych kontraktów z datą dostawy na grudzień 2020 roku miała charakter incydentalny w momencie jej podejmowania i stanowiła reakcję na zdarzenia, których Grupa nie mogła w żaden sposób przewidzieć w momencie zawierania kontraktów.

W ramach realizacji pierwotnych kontraktów (buy) oraz transakcji przeciwstawnej (sell) Grupa rozpoznała w Pozostałych przychodach operacyjnych w pozycji Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej efekt na rozliczeniu w wysokości 382 mln PLN.

Mając na uwadze podjętą po koniec 2020 roku decyzję o przesunięciu daty realizacji zakupu uprawnień do emisji CO₂, założenia nowej strategii Grupy ORLEN do 2030 roku, której realizacja wpłynie również na strategię zabezpieczenia ryzyka kosztu rozliczenia emisji CO₂, jak również działania Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem płynności skoncentrowane na optymalizacji przepływów gotówkowych i poziomu długu oraz wymogi MSSF w zakresie ujmowania i wyceny instrumentów finansowych, Grupa podjęła decyzję o wydzieleniu dwóch portfeli w ramach zawieranych kontraktów na zakup uprawnień CO₂:

- portfel „własny” CO₂ – w ramach którego kontrakty zostaną wykorzystane na potrzeby realizacji obowiązku umorzenia przez PKN ORLEN oraz spółki z Grupy - kontrakty te nie będą podlegały wycenie do wartości godziwej, zgodnie z wyłączeniem zawartym w MSSF 9
- portfel „transakcyjny” CO₂ – dotyczący kontraktów, które zgodnie z realizowaną nową strategią zabezpieczenia ryzyka kosztu rozliczenia emisji CO₂, będą podlegały rozliczeniu w środkach pieniężnych lub w formie wymiany na inny instrument finansowy w późniejszych terminach, w związku z tym są ujmowane jako Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń zaklasyfikowane do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9.

Otwarte kontrakty terminowe na zakup uprawnień do emisji CO₂ na dzień 31 grudnia 2020 roku:

Otwarte kontrakty terminowe na zakup uprawnień do emisji CO ₂	Okres rozliczenia transakcji	Liczba uprawnień w tonach	Wycena w wartości godziwej	
			2020	
			Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Portfel „transakcyjny” CO ₂	III 2021, XII 2021, XII 2022	12 224 000	318	-
Portfel „własny” CO ₂	III 2021	7 300 000	nie podlega wycenie na dzień bilansowy	-

Efekt wyceny kontraktów transakcyjnych CO₂ został rozpoznany w Pozostałych przychodach operacyjnych w pozycji Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych.

Analiza wrażliwości na zmiany cen uprawnień do emisji CO₂

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem w związku z hipotetyczną zmianą cen uprawnień do emisji CO₂

	Założone odchylenia	Wpływ na wynik przed opodatkowaniem
	2020	2020 Wzrost cen
Uprawnienia do emisji CO ₂	16%	297

Przy analogicznym procentowym spadku cen analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Wartość księgowa netto instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko towarowe opisane w punktach [16.5.1.1](#) i [16.5.1.2](#) na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła odpowiednio (154) mln PLN oraz (158) mln PLN.

16.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	EUR		USD		CZK		CAD		Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN		Razem po przeliczeniu na PLN	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Aktywa finansowe												
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	4	7
Dostawy i usługi	431	634	74	156	4 684	6 719	21	30	30	31	3 181	4 536
Leasing	-	-	-	-	76	143	-	-	-	-	13	25
Instrumenty pochodne	115	118	18	13	-	-	2	-	-	-	604	553
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	49	728	35	209	254	5 216	5	1	23	14	442	4 787
Depozyty zabezpieczające	-	-	97	79	-	-	2	2	-	-	368	304
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	12	29	-	-	-	-	-	-	46	110
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	4
Pozostałe	7	10	12	79	296	124	-	2	1	2	133	373
	602	1 490	249	566	5 310	12 202	32	37	54	47	4 793	10 699
Zobowiązania finansowe												
Kredyty	-	501	-	-	2 847	-	15	1	-	-	543	2 134
Obligacje	1 818	1 261	-	-	-	-	-	-	-	-	8 389	5 369
Leasing	373	341	-	-	2 313	2 371	1	-	-	-	2 131	1 852
Dostawy i usługi	260	368	571	1 072	3 617	3 708	16	20	4	5	4 032	6 326
Zobowiązania inwestycyjne	117	81	5	14	1 485	1 422	25	50	-	-	891	783
Instrumenty pochodne	41	6	35	48	305	305	9	4	-	-	397	268
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	-	41	55	-	-	-	-	-	-	156	209
Korekta pozycji zabezpieczanej	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	7	4
Pozostałe	2	3	72	73	1 631	1 494	-	2	-	-	565	551
	2 611	2 561	726	1 263	12 198	9 300	66	77	4	5	17 111	17 496

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	EUR / PLN		USD / PLN		CZK / PLN		CAD / PLN		Razem	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
odchylenie kursów +15%										
Wpływ na wynik przed opodatkowaniem (A)	(1 063)	(1 526)	8	60	(25)	11	(159)	4	(1 239)	(1 451)
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (B)	(319)	(1 036)	10	1	-	-	-	-	(309)	(1 035)
Wpływ na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek działających za granicą (C)	(110)	(11)	(150)	(129)	(149)	69	147	(20)	(262)	(91)
Wpływ łączny (A+B+C)	(1 492)	(2 573)	(132)	(68)	(174)	80	(12)	(16)	(1 810)	(2 577)
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne z uwzględnieniem rachunkowości zabezpieczeń (D)	137	112	279	363	1 393	1 480	303	318	2 112	2 273
Łączny wpływ na rachunek zysków lub strat i inne całkowite dochody (A+B+D)	(1 245)	(2 450)	297	424	1 368	1 491	144	322	564	(213)

Przy odchyleniu kursów walutowych o (-)15% analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut w 2020 i 2019 roku.

Wpływ odchylenia kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

16.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	PRIBOR	LIBOR CAD	Razem
Aktywa finansowe							
Instrumenty pochodne	14.10.1	68*	215*	67	-	4	301
		68	215	67	-	4	301
Zobowiązania finansowe							
Kredyty	14.7.1	3 323	-	-	499	44	3 866
Pożyczki	14.7	130	-	-	-	-	130
Obligacje	14.7.2	2 002	-	-	-	-	2 002
Instrumenty pochodne	14.10.2	85*	188*	130	53	26	408
		5 540	188	130	552	70	6 406

* Pozycja aktywa finansowe- instrumenty pochodne WIBOR zawiera w 2020 roku, oprócz instrumentów wrażliwych na zmianę stopy WIBOR, również swapy walutowo-procentowe (CCIRS cross currency interest rate swap) wycenione na kwotę 53 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

W pozycji zobowiązania finansowe- instrumenty pochodne WIBOR ujęto w 2020 roku, oprócz instrumentów wrażliwych na zmianę stopy WIBOR, również swapy walutowo-procentowe (CCIRS cross currency interest rate swap) wycenione na kwotę 74 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	PRIBOR	LIBOR CAD	Razem
Aktywa finansowe							
Instrumenty pochodne	14.10.1	19*	504	49	-	-	553
		19	504	49	-	-	553
Zobowiązania finansowe							
Kredyty	14.7.1	2	2 132	-	-	2	2 136
Obligacje	14.7.2	1 002	-	-	-	-	1 002
Instrumenty pochodne	14.10.2	-	24	181	51	12	268
		1 004	2 156	181	51	14	3 406

* Pozycja aktywa finansowe- instrumenty pochodne WIBOR zawiera w 2019 roku, oprócz instrumentów wrażliwych na zmianę stopy WIBOR, również swapy walutowo-procentowe (CCIRS cross currency interest rate swap) wycenione na kwotę 19 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa posiadała forwardy towarowe w walucie EUR w kwocie 318 mln PLN, które nie są wrażliwe na zmianę stopy procentowej.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Grupa ORLEN zabezpiecza skonsolidowaną ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap procentowy.

Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2020	31/12/2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	62	(5)	-	-	62	(5)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	-	1	-	-	-	1
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(10)	(8)	2	(1)	(8)	(9)
			52	(12)	2	(1)	54	(13)

Przy odchyleniu stóp procentowych o (-) 0,5p.p. analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2020 i 2019 roku.

Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Analiza wrażliwości na ryzyko towarowe, na zmiany kursów walutowych oraz na ryzyko zmiany stóp procentowych przeprowadzona została w oparciu o tą samą metodologię.

16.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2020 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Kredyty - wartość niedyskontowana	14.7.1	2 315	797	517	355	3 984	3 866
Pożyczki - wartość niedyskontowana	14.7	18	44	45	53	160	130
Obligacje	14.7.2	2 687	1 556	4 581	2 041	10 865	10 364
o zmiennym oprocentowaniu - wartość niedyskontowana		225	831	1 023	-	2 079	2 002
o stałym oprocentowaniu - wartość niedyskontowana		2 462	725	3 558	2 041	8 786	8 362
Dostawy i usługi	14.5.3	6 463	-	-	-	6 463	6 463
Zobowiązania inwestycyjne	14.5.3, 14.10.2	2 027	14	14	56	2 111	2 111
Instrumenty pochodne - wartość niedyskontowana	14.10.2	272	79	46	-	397	408
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		47	48	7	-	102	113
forwardy walutowe	14.10.2	16	4	7	-	27	27
swapy procentowe		11	-	-	-	11	11
swapy walutowe - procentowe	14.10.2	20	44	-	-	64	75
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		225	31	39	-	295	295
forwardy walutowe	14.10.2	27	30	39	-	96	96
swapy towarowe	14.10.2	198	1	-	-	199	199
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	14.10.2	156	-	-	-	156	156
Korekta pozycji zabezpieczanej	14.10.2	7	-	-	-	7	7
Pozostałe	14.5.3, 14.10.2	699	36	13	42	790	790
		14 644	2 526	5 216	2 547	24 933	24 295

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych z tytułu leasingu została zaprezentowana w [nocie 17.2.1.](#)

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Kredyty - wartość niedyskontowana	14.7.1	252	1 884	-	-	2 136	2 136
Obligacje	14.7.2	201	1 047	5 299	-	6 547	6 471
o zmiennym oprocentowaniu - wartość niedyskontowana		29	1 047	-	-	1 076	1 002
o stałym oprocentowaniu - wartość niedyskontowana		172	-	5 299	-	5 471	5 469
Dostawy i usługi	14.5.3	7 889	-	-	-	7 889	7 889
Zobowiązania inwestycyjne	14.5.3, 14.10.2	1 362	18	14	62	1 456	1 456
Instrumenty pochodne - wartość niedyskontowana	14.10.2	263	4	2	-	269	268
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		54	-	2	-	56	56
forwardy walutowe	14.10.2	42	-	2	-	44	44
swapy towarowe	14.10.2	12	-	-	-	12	12
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		209	4	-	-	213	212
swapy procentowe	14.10.2	19	-	-	-	19	19
swapy towarowe	14.10.2	190	4	-	-	194	193
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	14.10.2	209	-	-	-	209	209
Korekta pozycji zabezpieczanej		4	-	-	-	4	4
Pozostałe	14.5.3, 14.10.2	611	22	7	43	683	683
		10 791	2 975	5 322	105	19 193	19 116

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,1 i 1,7.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Grupy, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Grupa ORLEN prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Grupa ORLEN wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool”) do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2020 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool zarządzane przez:

a) PKN ORLEN:

- systemy cash-poolingu dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2020 roku systemy te obejmowały łącznie 23 spółki Grupy ORLEN,
- międzynarodowy system cash-poolingu dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2020 roku system ten obejmował 8 spółek zagranicznych Grupy ORLEN,

b) ENERGA:

- systemy cash pooling dla polskich spółek Grupy ENERGA. Na dzień 31 grudnia 2020 roku systemy te obejmowały łącznie 23 spółki Grupy ENERGA.

Zarządzając płynnością Grupa może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN. Dodatkowe informacje o obligacjach w nocy [14.7.2.](#)

W Grupie ORLEN nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego w stosunku do współpracujących banków. Udział procentowy trzech banków o największej koncentracji środków pieniężnych wynosi na dzień 31 grudnia 2020 roku: 29%, 15% oraz 14% całego salda środków pieniężnych. W roku 2020 Grupa ORLEN inwestowała nadwyżki środków pieniężnych w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu przy ustalonych limitach koncentracji dla każdego z banków oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym. Oczekiwana strata kredytowa (ECL) z tytułu zawartych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2020 lokat terminowych była nieistotna.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wynosiło odpowiednio 16 356 mln PLN i 9 160 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku pozostało odpowiednio 12 318 mln PLN i 6 742 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła odpowiednio 418 mln PLN oraz 2 586 mln PLN. Gwarancje dotyczyły głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych. Ponadto udzielone w Grupie poręczenia i gwarancje jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku odpowiednio 16 833 mln PLN oraz 9 946 mln PLN. Dotyczyły one głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital oraz Energa Finance wynikających z emisji euroobligacji oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne.

W oparciu o analizy i prognozy Grupa określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Grupa ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahentów w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Grupa m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia, ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności. Grupa korzysta z faktoringu bez regresu, faktoringu niepełnego z regresem jak również stosuje rozwiązanie w postaci faktoringu odwrotnego.

W ocenie Grupy nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług. Limity kredytu kupieckiego są ustalane na podstawie wykonywanej analizy finansowej kontrahentów oraz w oparciu o historię współpracy lub na podstawie aktualnego raportu z Wywiadowni Gospodarczej.

Oddzielną grupę stanowią kontrahenci, dla których nadawany jest limit ubezpieczeniowy np. flota, mikroflota, kontrahenci eksportowi.

Część kontrahentów dokonuje wpłaty kaucji na rachunek. W przypadku braku limitu kredytowego kontrahenci są zobligowani do dokonania przedpłat.

W zakresie obrotu energią elektryczną na hurtowym rynku energii procedury określają limity możliwej sprzedaży energii elektrycznej bez wymagania zabezpieczeń. Dla transakcji przekraczających limit wymagane są zabezpieczenia np. gwarancja bankowa.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej ([nota 14.5.2.](#) i [14.10.1.](#)).

Grupa na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 3 355 mln PLN oraz 3 301 mln PLN. Grupa dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli, gwarancji, akredytyw.

17. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

17.1. Posiadane koncesje

Grupa prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2020	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	5-10
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	5-10
Gaz ziemny: dystrybucja, obrót w kraju i zagranicą	5-10
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, magazynowanie, przeładunek, obrót w kraju i zagranicą	5-11
Bezziornikowe magazynowanie ropy naftowej i paliw płynnych	9
Złoża soli kamiennej: eksploatacja	12
Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż	1-4
Morskie Farmy Wiatrowe: przygotowanie, realizacja, eksploatacja	21
Ochrona osób i mienia	bezterminowo

Na dzień 31 grudnia 2020 i 31 grudnia 2019 roku Grupa nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 - Umowy na usługi koncesjonowane.

17.2. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Prawa wynikające z umów leasingu, najmu, dzierżawy oraz innych umów, które spełniają definicję leasingu zgodnie z wymogami MSSF 16 są ujmowane jako aktywa z tytułu praw do użytkowania bazowych składników aktywów w ramach aktywów trwałych oraz drugostronnie jako zobowiązania z tytułu leasingu.

Początkowe ujęcie i wycena

Grupa ujmuje składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu w dacie rozpoczęcia leasingu.

W dacie rozpoczęcia Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania według kosztu.

Koszt składnika aktywów z tytułu praw do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez Grupę, oraz
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez Grupę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu, chyba że te koszty są ponoszone w celu wytworzenia zapasów.

Opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują:

- stałe opłaty leasingowe;
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia;
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa skorzysta z opcji kupna;
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, chyba że można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa nie skorzysta z opcji wypowiedzenia.

Opłaty zmienne, które nie zależą od indeksu lub stawki nie są wliczane do wartości zobowiązania z tytułu leasingu. Opłaty te są ujmowane w rachunku wyników w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność.

W dacie rozpoczęcia, zobowiązanie z tytułu leasingu jest wyceniane w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie, zdyskontowanych z zastosowaniem krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy.

Grupa nie dyskontuje zobowiązań z tytułu leasingu przy użyciu stóp procentowych leasingu, gdyż dla celów określenia tej stopy wymagane byłyby informacje na temat niegwarantowanej wartości końcowej przedmiotu leasingu jak również bezpośrednich kosztów poniesionych przez leasingodawcę, czyli informacji, które mogą być znane tylko leasingodawcy.

Ustalenie krańcowej stopy leasingobiorcy

Krańcowe stopy procentowe zostały określone jako suma:

- stopy wolnej od ryzyka (risk free rate), wyznaczonej na bazie IRS (Interest Rate Swap) zgodnie z okresem zapadalności stopy dyskonta i odpowiedniej stopy bazowej dla danej waluty, oraz
- premii za ryzyko kredytowe Grupy w oparciu o marżę kredytową wyliczoną z uwzględnieniem segmentacji ryzyka kredytowego wszystkich spółek w których zostały zidentyfikowane umowy leasingowe.

Późniejsza wycena

Po dacie rozpoczęcia Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania stosując model kosztu.

W celu zastosowania modelu kosztu Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania według kosztu:

- pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i łączne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości; oraz
- skorygowanego z tytułu jakiegokolwiek aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu nieskutkującej koniecznością ujęcia odrębnego składnika leasingu.

Po dacie rozpoczęcia Grupa wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

- zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu,
- zmniejszenie wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych oraz
- zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych.

Grupa aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu z powodu ponownej oceny gdy zaistnieje zmiana w przyszłych opłatach leasingowych wynikająca ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia opłat (np. zmieni się opłata w prawie wieczystego użytkowania), gdy zmieni się kwota, której zapłaty Grupa oczekuje w ramach gwarantowanej wartości końcowej lub jeżeli Grupa zmieni ocenę prawdopodobieństwa skorzystania z opcji kupna, przedłużenia lub wypowiedzenia leasingu.

Aktualizacja zobowiązania z tytułu leasingu koryguje również wartość składnika aktywów z tytułu praw do użytkowania. Jeżeli wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu praw do użytkowania została zmniejszona do zera, dalsze zmniejszenie wyceny zobowiązania z tytułu leasingu Grupa ujmuje w zysku lub stracie.

Amortyzacja

Aktywa z tytułu praw do użytkowania są amortyzowane liniowo przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania bazowego składnika aktywów, chyba, że Grupa posiada wystarczającą pewność, że uzyska tytuł własności przed upływem okresu leasingu – wówczas prawo do użytkowania amortyzuje się od dnia rozpoczęcia leasingu do końca okresu użytkowania składnika aktywów.

Szacowany okres użytkowania aktywów z tytułu praw do użytkowania jest określany w ten sam sposób jak w przypadku rzeczowych aktywów trwałych. Grupa posiada umowy leasingu dotyczące głównie:

a) Gruntów, w tym:

- praw wieczystego użytkowania gruntów zawartych na czas określony do 99 lat,

- gruntów pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych zawartych na czas określony do 30 lat,

b) Budynków i budowli, w tym stacji paliw, zbiorników magazynowych, powierzchni biurowych zawartych na czas określony do 30 lat.

c) Środków transportu i pozostałych, w tym:

- cystern kolejowych zawartych na czas określony od 3 do 10 lat,

- samochodów osobowych zawartych na czas określony do 3 lat,

- lokomotyw zawartych na czas określony do 3 lat.

Utrata wartości

Grupa stosuje MSR 36 „Utrata wartości aktywów” w celu określenia, czy składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania utracił wartość oraz w celu ujęcia jakiegokolwiek zidentyfikowanej straty z tytułu utraty wartości.

Wyłączenia, uproszczenia i praktyczne rozwiązania w zakresie zastosowania MSSF 16

Wyłączenia

Następujące umowy w Grupie nie wchodzą w zakres MSSF 16:

- umowy leasingu dotyczące poszukiwań lub wykorzystania surowców naturalnych,

- umowy licencyjne udzielone objęte zakresem MSSF 15 - Przychody z tytułu umów z klientami oraz

- umowy leasingu aktywów niematerialnych objętych zakresem MSR 38.

Grupa nie stosuje MSSF 16 do umów leasingu lub podobnych dotyczących aktywów niematerialnych.

Uproszczenia i praktyczne rozwiązania

Leasing krótkoterminowy

Grupa stosuje praktyczne rozwiązanie dla wszystkich klas aktywów w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego, które charakteryzują się maksymalnym możliwym okresem trwania umów, włączając opcje ich odnowienia, o długości do 12 miesięcy.

Uproszczenia dotyczące tych umów polegają na rozliczaniu opłat leasingowych jako kosztów:

- metodą liniową, przez okres trwania umowy leasingu, lub

- inną systematyczną metodą, jeżeli lepiej odzwierciedla ona sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez korzystającego.

Leasing przedmiotów o niskiej wartości

Grupa nie stosuje ogólnych zasad ujmowania, wyceny i prezentacji zawartych w MSSF 16 do umów leasingu, których przedmiot ma niską wartość.

Za składniki aktywów o niskiej wartości uważa się te, które, gdy są nowe, mają wartość nie wyższą niż 5 000 USD, co na moment pierwszego zastosowania odpowiada kwocie 18 799 PLN przeliczone po kursie z dnia 1 stycznia 2019 roku lub ekwiwalentu w innej walucie według średniego kursu zamknięcia NBP na moment początkowego ujęcia dla każdej zawieranej umowy leasingu.

Uproszczenia dotyczące tych umów polegają na rozliczaniu opłat leasingowych jako kosztów:

- metodą liniową, przez okres trwania umowy leasingu, lub

- inną systematyczną metodą, jeżeli lepiej odzwierciedla ona sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez korzystającego.

Przedmiot umowy leasingu nie może być zaliczany do przedmiotów o niskiej wartości, jeżeli z jego charakteru wynika, że nowy (nieużywany) składnik aktywów ma zazwyczaj wysoką wartość. Jako przedmioty o niskiej wartości Grupa ujmuje np.: butle z gazem technicznym, ekspresy do kawy, inne małe elementy wyposażenia.

Bazowy składnik aktywów może mieć niską wartość tylko wtedy, gdy:

a) Grupa może odnosić korzyści z użytkowania samego bazowego składnika aktywów lub wraz z innymi zasobami, które są dla niej łatwo dostępne, oraz

b) bazowy składnik aktywów nie jest w dużym stopniu zależny od innych aktywów ani nie jest z nimi w dużym stopniu powiązany.

Jeżeli Grupa przekazuje składnik aktywów w subleasing lub spodziewa się przekazania składnika aktywów w subleasing, wówczas główny leasing nie kwalifikuje się jako leasing składnika aktywów o niskiej wartości.

Ustalenie okresu leasingu: umowy na czas nieokreślony

Ustalając okres leasingu dla umów na czas nieokreślony Grupa ustala okres leasingu, w którym wypowiedzenie umowy nie będzie uzasadnione, dokonując profesjonalnego osądu i uwzględniając, między innymi:

- poniesione nakłady w związku z daną umową lub

- potencjalne koszty związane z wypowiedzeniem umowy leasingu, w tym koszty pozyskania nowej umowy leasingu takie jak koszty negocjacji, koszty relokacji, koszty zidentyfikowania innego bazowego składnika aktywów odpowiadającego potrzebom leasingobiorcy, koszty zintegrowania nowego składnika aktywów z działalnością Grupy lub kary za wypowiedzenie i podobne koszty, w tym koszty związane ze zwrotem bazowego składnika aktywów w stanie określonym w umowie lub na miejsce wskazane w umowie lub

- istniejące plany biznesowe oraz inne istniejące umowy uzasadniające wykorzystanie leasingowanego przedmiotu w danym okresie.

W przypadku gdy koszty związane z wypowiedzeniem umowy leasingu są istotne, przyjmuje się okres leasingu równy przyjętemu okresowi amortyzacji podobnego środka trwałego o parametrach zbliżonych do przedmiotu leasingu.

W przypadku gdy poniesione nakłady w związku z daną umową są istotne, przyjmuje się okres leasingu równy oczekiwanemu okresowi czerpania korzyści ekonomicznych z tytułu wykorzystywania poniesionych nakładów.

Wartość poniesionych nakładów stanowi odrębny składnik aktywów od aktywa z tytułu praw do użytkowania.

Wydzielanie komponentów nieleasingowych

Z umów, które zawierają komponenty leasingowe i nieleasingowe, Grupa dla wszystkich klas aktywów wydziela i ujmuje odrębnie komponenty nieleasingowe np. serwis składników aktywów stanowiących przedmiot umowy i alokuje odpowiednio wynagrodzenie na bazie warunków umowy, chyba że elementy nieleasingowe są uznane za nieistotne w kontekście całej umowy.

Grupa jako leasingodawca

Gdy Grupa występuje jako leasingodawca, w dacie rozpoczęcia klasyfikuje leasing jako leasing finansowy lub operacyjny.

Grupa, w celu dokonania ww. klasyfikacji, dokonuje oceny czy następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów na leasingobiorcę. Jeżeli ma miejsce przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści, leasing zostaje zaklasyfikowany jako leasing finansowy, w odwrotnej sytuacji – jako leasing operacyjny.

Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

W ramach oceny klasyfikacji leasingu Grupa rozważa pewne sytuacje, takie jak na przykład czy ma miejsce przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika przed końcem okresu leasingu czy jaki jest stosunek okresu leasingu do ekonomicznego okresu użytkowania bazowego składnika aktywów, nawet jeżeli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu.

Jeżeli umowa zawiera elementy leasingowe i nieleasingowe, Grupa alokuje wynagrodzenie w umowie do każdego elementu stosując MSSF 15.

W dacie rozpoczęcia leasingodawca ujmuje aktywa oddane w leasing finansowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i prezentuje je jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto.

W dacie rozpoczęcia, opłaty leasingowe uwzględnione w wycenie inwestycji leasingowej netto obejmują następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które nie są otrzymane w dacie rozpoczęcia:

- a) stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe), pomniejszone o zachęty leasingowe przypadające do zapłaty,
- b) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- c) wszelkie gwarantowane wartości końcowe udzielone leasingodawcy przez leasingobiorcę, podmiot powiązany z leasingobiorcą lub niezależną osobę trzecią zdolną finansowo do wywiązania się ze swoich zobowiązań w ramach tej gwarancji,
- d) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji oraz
- e) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Jeżeli Grupa oddała do używania innej jednostce składnik aktywów na podstawie umowy leasingu finansowego, wartość bieżąca opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej jest prezentowana jako należności, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej odbywa się poprzez zastosowanie stopy procentowej leasingu, tj. stopy procentowej, która powoduje, że wartość bieżąca:

- a) opłat leasingowych oraz
- b) niegwarantowanej wartości końcowej równa się sumie:
 - (i) wartości godziwej bazowego składnika aktywów oraz
 - (ii) wszelkich początkowych kosztów bezpośrednich poniesionych przez leasingodawcę.

Aktywa oddawane przez Grupę innym podmiotom do użytkowania na podstawie umowy leasingu operacyjnego zaliczane są do aktywów Grupy. Opłaty leasingowe z tytułu leasingów operacyjnych są ujmowane liniowo przez okres leasingu jako przychody ze sprzedaży produktów i usług.

Umowy subleasingu

W przypadku subleasingu, Grupa działa zarówno jako leasingobiorca, jak i leasingodawca w stosunku do tego samego bazowego składnika aktywów. Takie umowy są klasyfikowane jako leasing operacyjny bądź finansowy, na podstawie analizy takich samych kryteriów, jakie stosuje leasingodawca, ale są one rozpatrywane w odniesieniu do prawa do użytkowania w leasingu głównym (a nie w stosunku do bazowego składnika aktywów). Jeżeli główny leasing jest leasingiem krótkoterminowym, Grupa klasyfikuje subleasing jako leasing operacyjny.

PROFESJONALNY OSĄD

Ustalenie okresu leasingu

Przy ustalaniu okresu leasingu, Grupa rozważa wszystkie istotne fakty i zdarzenia, powodujące istnienie zachęt ekonomicznych do skorzystania z opcji przedłużenia lub nie skorzystania z opcji wypowiedzenia. Grupa dokonuje również profesjonalnego osądu do ustalenia okresu egzekwowalności umowy (okresu leasingu, w którym wypowiedzenie umowy nie będzie uzasadnione) w przypadku umów zawartych na czas nieokreślony. Ocena okresu leasingu przeprowadzana jest na dzień rozpoczęcia leasingu. Ponowna ocena jest dokonywana w przypadku wystąpienia znaczącego zdarzenia lub znaczącej zmiany w okolicznościach, które leasingobiorca kontroluje, wpływających na tę ocenę.

SZACUNKI

Okresy użytkowania składników aktywów z tytułu praw do użytkowania

Szacowany okres użytkowania aktywów z tytułu praw do użytkowania jest określany w ten sam sposób jak w przypadku rzeczowych aktywów trwałych.

Ustalenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W związku z tym, że Grupa nie posiada informacji odnośnie stopy procentowej dla umów leasingowych, stosuje krańcową stopę procentową do wyceny zobowiązań z tytułu leasingu, jaką Grupa musiałaby zapłacić, aby na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach pożyczyć środki w danej walucie niezbędne do zakupu składnika aktywów o podobnej wartości co składnik aktywów z tytułu praw do użytkowania w podobnym środowisku gospodarczym.

17.2.1. Grupa jako leasingobiorca
Zmiana stanu aktywów z tytułu praw do użytkowania

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2020					
Wartość księgowa brutto	1 795	1 685	125	1 012	4 617
Skumulowane umorzenie	(81)	(205)	(24)	(322)	(632)
Odpisy aktualizujące	(24)	(5)	(2)	(2)	(33)
	1 690	1 475	99	688	3 952
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nowe umowy leasingu, zwiększenie wynagrodzenia leasingowego	204	308	11	529	1 052
Amortyzacja	(86)	(165)	(20)	(359)	(630)
Odpisy aktualizujące netto	(12)	1	-	(2)	(13)
Nabycie jednostek zależnych	731	92	7	21	851
Pozostałe	2	61	1	(24)	40
	2 529	1 772	98	853	5 252
Wartość księgowa netto na 31/12/2020					
Wartość księgowa brutto	2 732	2 153	138	1 426	6 449
Skumulowane umorzenie	(167)	(377)	(38)	(569)	(1 151)
Odpisy aktualizujące	(36)	(4)	(2)	(4)	(46)
	2 529	1 772	98	853	5 252
Wartość księgowa netto na 01/01/2019					
Wartość księgowa brutto	1 544	984	95	697	3 320
Odpisy aktualizujące	-	-	(2)	(2)	(4)
	1 544	984	93	695	3 316
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nowe umowy leasingu, zwiększenie wynagrodzenia leasingowego	160	514	7	312	993
Amortyzacja	(54)	(135)	(15)	(321)	(525)
Odpisy aktualizujące netto	(24)	(5)	-	-	(29)
Reklasyfikacje	97	150	19	49	315
Pozostałe	(33)	(33)	(5)	(47)	(118)
	1 690	1 475	99	688	3 952
Wartość księgowa netto na 31/12/2019					

Łączna wartość wydatków z tytułu umów leasingowych, zaprezentowanych w działalności finansowej i operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w roku 2020 i 2019 wyniosła odpowiednio (884) mln PLN i (724) mln PLN.

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu leasingu

	31/12/2020	31/12/2019
do jednego roku	713	618
od 1 roku do 2 lat	1 372	1 135
od 2 lat do 3 lat	410	279
od 3 lat do 4 lat	334	222
od 4 lat do 5 lat	329	193
powyżej 5 lat	4 946	3 416
	8 104	5 863
Dyskonto	(2 890)	(1 865)
	5 214	3 998

Kwoty z tytułu umów leasingu ujęte w sprawozdaniu z zysku lub strat i innych całkowitych dochodów

	2020	2019
Koszty z tytułu:		
odsetek z tytułu leasingu	(259)	(251)
leasingu krótkoterminowego	(132)	(100)
leasingu aktywów o niskiej wartości niebędący leasingiem krótkoterminowym	(91)	(112)
zmennych opłat leasingowych nieuwzględnionych w wycenie zobowiązań leasingowych	(7)	(6)
	(29)	(33)

17.2.2. Grupa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Analiza wymagalności opłat leasingowych w leasingu operacyjnym

	31/12/2020	31/12/2019
do jednego roku	101	89
od 1 roku do 2 lat	35	41
od 2 lat do 3 lat	34	39
od 3 lat do 4 lat	30	37
od 4 lat do 5 lat	28	33
powyżej 5 lat	305	336
	533	575

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość księgowa netto rzeczowych aktywów trwałych Grupy oddanych innym podmiotom do użytkowania na podstawie umowy leasingu operacyjnego wyniosła odpowiednio 129 mln PLN i 150 mln PLN i dotyczyła głównie gruntów własnych (odpowiednio 54 mln PLN i 46 mln PLN) oraz budynków i budowli (odpowiednio 71 mln PLN i 94 mln PLN).

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego w 2020 roku i w 2019 wyniosły odpowiednio 264 mln PLN i 257 mln PLN.

17.3. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2020 roku oraz w 2019 roku wyniosła odpowiednio 8 992 mln PLN i 8 773 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 634 mln PLN i 198 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 9 202 mln PLN i 5 100 mln PLN.

17.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Grupa szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli:

- ma możliwy obowiązek, który powstał na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy lub
- ma obecny obowiązek który powstał na skutek zdarzeń przeszłych, ale wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne nie jest prawdopodobny lub Grupa nie jest w stanie wycenić kwoty zobowiązania wystarczająco wiarygodnie.

Grupa nie ujawnia zobowiązania warunkowego gdy prawdopodobieństwo wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Aktywa warunkowe

Grupa dokonuje szacunków w odniesieniu do skutków finansowych ujawnianych aktywów warunkowych w oparciu o wartość wcześniej rozpoznanych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać (np. na mocy podpisanych umów ubezpieczenia), bądź wartość przedmiotu postępowań, w których spółki Grupy występują w roli powoda.

Zobowiązania warunkowe

Grupa szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwana.

17.4.1. Aktywa warunkowe

Zgodnie z informacją opublikowaną w Sprawozdaniach Finansowych PKN ORLEN i Grupy ORLEN za rok 2019 i śródrocznych sprawozdaniach publikowanych kwartalnie w trakcie 2020 roku PERN S.A. poinformował PKN ORLEN, o różnicach w ilości zapasu operacyjnego ropy naftowej typu REBCO (Russian Export Blend Crude Oil) w związku z przeprowadzoną przez niego, jako operatora systemu rurociągowego, inwentaryzacją zapasów ropy naftowej dostarczanej przez park zbiornikowy w Adamowie. Równolegle na koniec grudnia 2020, PERN wskazał kolejny niedobór w ilości zapasu ropy naftowej PKN ORLEN dostarczanej drogą morską poprzez Bazę Manipulacyjną PERN-u w Gdańsku wprowadzając jednostronną korektę salda zapasu ropy REBCO.

PERN S.A. utrzymuje, że przyczyną zmiany stanu zapasów operacyjnych są różnice metodologii obliczania ilości ropy naftowej typu REBCO dostarczanej przez park zbiornikowy w Adamowie oraz ropy dostarczanej drogą morską. Na dzień 31 grudnia 2020 roku zgodnie z potwierdzeniem otrzymanym od PERN S.A. zapas operacyjny PKN ORLEN w zakresie ropy naftowej typu REBCO wyniósł 585.553 ton metrycznych netto. Różnica w stanie zapasów zwiększyła się w stosunku do stanu z 2019 roku o 755 ton metrycznych netto i wyniosła 90.408 ton metrycznych netto.

PKN ORLEN nie zgadza się ze stanowiskiem PERN S.A., ponieważ w jego ocenie pozostaje ono bezpodstawne, nieudowodnione i niezgodne z umowami wiążącymi PKN ORLEN oraz PERN S.A., a dotychczasowa metodologia stosowana na potrzeby obliczeń ilości ropy naftowej typu REBCO oraz ropy naftowych dostarczanych drogą morską poprzez Bazę Manipulacyjną PERN-u w Gdańsku i przesyłanych przez PERN S.A. do PKN ORLEN jest prawidłowa i nie była nigdy wcześniej kwestionowana. PKN ORLEN analizuje obecnie możliwość podjęcia odpowiednich kroków prawnych związanych z informacją przekazaną przez PERN S.A. i zastrzega możliwość podjęcia wszelkich działań zmierzających do ochrony uzasadnionych interesów PKN ORLEN, w tym dochodzenia roszczeń związanych z przekazaną przez PERN S.A. informacją na temat wysokości zapasu operacyjnego PKN ORLEN w zakresie ropy naftowej typu REBCO.

W ocenie PKN ORLEN wartość korekty zapasów rozpoznana w 2019 roku oraz w okresie 12 miesięcy 2020 roku w łącznej kwocie (156) mln PLN stanowi jednocześnie aktywo warunkowe PKN ORLEN.

17.4.2. Zobowiązania warunkowe

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną:

Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko Unipetrol RPA s.r.o. o odszkodowanie

W dniu 23 maja 2012 roku Unipetrol RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez Unipetrol RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna wartość pozwu wynosi około 314 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). Unipetrol RPA s.r.o. jest jednym z ośmiu podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. Na wniosek I.P.-95 s.r.o. toczyło się postępowanie dotyczące przystąpienia do sprawy w charakterze powoda spółki NESTARMO TRADING LIMITED. Sąd odmówił zgody na przystąpienie tej spółki do sprawy. W lutym 2018 roku sąd oddalił w całości pozew orzekając na korzyść Unipetrol RPA s.r.o. W dniu 3 kwietnia 2018 roku I.P.-95 s.r.o. złożył apelację od orzeczenia sądu pierwszej instancji. W dniu 22 maja 2018 roku Sąd Okręgowy w Ostrawie zobowiązał I.P. – 95 s.r.o. do zapłaty opłaty od apelacji. W dniu 11 grudnia 2018 roku Sąd drugiej instancji oddalił apelację I.P.-95 s.r.o. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrawie. Wyrok jest prawomocny. W dniu 20 marca 2019 r. I.P. – 95 s.r.o. wniosła skargę kasacyjną od wyroku sądu drugiej instancji. W ocenie Unipetrol RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne.

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) przeciwko PKN ORLEN o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A.) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 84 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Dotychczas odbyło się kilka rozpraw, podczas których sąd przesłuchał świadków zgłoszonych przez strony. W dniu 19 grudnia 2018 roku odbyła się rozprawa, w trakcie której Sąd wysłuchał stanowiska stron w zakresie podstaw ewentualnego uchylenia postanowienia o zabezpieczeniu. Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2019 roku Sąd Okręgowy uchylił postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń. Warter Fuels S.A. złożył zażalenie na to postanowienie w dniu 5 lutego 2019 roku. PKN ORLEN złożył odpowiedź na zażalenie. Sprawa rozpoznania zażalenia jest na etapie postępowania drugoinstancyjnego, tj. przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi. Zabezpieczenie zostało prawomocnie uchylone. Pełnomocnik PKN ORLEN złożył także wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równoległe postępowanie o ustalenie prawa do spornego patentu, którego wynik będzie miał znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie o naruszenie. Wniosek nie został jeszcze rozpatrzony. Obecnie Sąd poszukuje biegłego bądź instytutu celem wydania opinii także wśród podmiotów zagranicznych, stąd zostało zlecone tłumaczenie części dokumentacji sprawy na język niemiecki. Pełna ocena ryzyka niepomyślnego rozstrzygnięcia może być dokonana na dalszym etapie postępowania biorąc pod uwagę argumenty PKN ORLEN. W ocenie PKN ORLEN roszczenia Warter Fuels S.A. są bezpodstawne.

Pozew UAB Baltpool przeciwko ORLEN Lietuva

W maju 2019 roku spółka UAB Baltpool (podmiot administrujący funduszami i odpowiedzialny za pobór opłat z tytułu tzw. Public Servis Obligation na Litwie „PSO”) wniosła pozew przeciwko ORLEN Lietuva o zapłatę opłat systemowych (tzw. opłaty PSO) związanych ze zużyciem energii elektrycznej za okres od lutego 2013 do marca 2019 roku (z wyłączeniem maja 2017). Pozew dotyczy niezapłaconych przez ORLEN Lietuva opłat systemowych od ilości energii elektrycznej wytworzonej i zużytej przez ORLEN Lietuva na własne potrzeby. ORLEN Lietuva uważa, że tego rodzaju opłaty systemowe (opłaty autoproducenckie) są nienależne. Sprawa ta jest powiązana z 8 sprawami administracyjnymi wszczętymi przez ORLEN Lietuva (od 2013 roku), w których ORLEN Lietuva kwestionuje legalność naliczania PSO od energii elektrycznej wytworzonej i zużytej na własne potrzeby. Wszystkie te sprawy administracyjne są zawieszone w związku z postępowaniem toczącym się przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Wynik sprawy z powództwa UAB Baltpool zależy w dużym stopniu od wyniku tych postępowań administracyjnych i postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Trybunał Sprawiedliwości UE zdecydował, że litewski program PSO miał charakter pomocy państwa. W celu uczestnictwa w planie zwrotów opłat PSO, który rozpoczął się w dniu 1 lipca 2020 roku, Rada Nadzorcza ORLEN Lietuva podjęła decyzję o uregulowaniu zaległości. Wynegocjowano obniżenie zaległych odsetek. W dniu 25 czerwca 2020 roku ORLEN Lietuva uregulowała zaległości w kwocie 63 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (tj. 13,7 mln EUR) co odpowiada całości wartości sporu na dzień 31 grudnia 2020 roku. UAB Baltpool wycofał pozew, co zostało potwierdzone

orzeczeniem Sądu z dnia 3 listopada 2020 roku. Wobec tego ORLEN Lietuva będzie uczestniczyć w planie zwrotów PSO, ponieważ jednym z warunków uczestnictwa jest brak zadłużenia wobec UAB Baltpool. Sprawa, która dotyczy PSO za 2017 znajduje się w instancji odwoławczej. Data rozprawy apelacyjnej nie jest jeszcze wyznaczona. Jeśli ORLEN Lietuva wygra sprawę, zapłacone do chwili obecnej PSO zostanie zwrócone ORLEN Lietuva przez Skarb Państwa. W ocenie ORLEN Lietuva roszczenia UAB Baltpool są bezpodstawne.

Spór POLWAX S.A. - ORLEN Projekt S.A.

W dniu 19 kwietnia 2019 roku spółka ORLEN Projekt złożyła do Sądu Okręgowego w Rzeszowie pozew przeciwko POLWAX o zapłatę kwoty 6,7 mln PLN wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych z tytułu wynagrodzenia za wykonane i odebrane przez POLWAX prace budowlane w związku z zawartą w dniu 7 kwietnia 2017 roku Umową na „Budowę i uruchomienie instalacji odolejania rozpuszczalnikowego gaczy parafinowych wraz z instalacjami pomocniczymi dla Spółki POLWAX „S.A.”. W dniu 23 maja 2019 roku Sąd wydał na rzecz ORLEN Projekt nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym obejmujący całość dochodzonej kwoty, dzięki czemu ORLEN Projekt uzyskała następnie zabezpieczenie komornicze tej kwoty na rachunku bankowym POLWAX. Złożony przez POLWAX wniosek o uchylenie nakazu zapłaty jako tytułu zabezpieczenia został oddalony postanowieniem Sądu I instancji. POLWAX odwołał się od orzeczenia Sądu I instancji, jednak w dniu 16 marca 2020 roku Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wydał postanowienie o oddaleniu zażalenia POLWAX. Akta sprawy zostały przekazane z powrotem do Sądu Okręgowego celem kontynuowania postępowania dowodowego. Dnia 27 listopada 2020 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok w sprawie, zgodnie z którym (i) utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 23 maja 2019 roku w zasadniczej części, tj. w całości w zakresie dochodzonej należności głównej w kwocie 6,7 mln PLN oraz w zakresie zaległych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonych od 1 października 2019 roku do dnia zapłaty; (ii) uchylił nakaz zapłaty wydany w dniu 23 maja 2019 roku co do zapłaty zaległych odsetek tj. w zakresie kwoty 2,9 mln PLN od dnia 11 stycznia 2019 roku do dnia 1 października 2019 roku oraz w zakresie kwoty 3,7 mln PLN od dnia 25 stycznia 2019 roku do dnia 1 października 2019 roku; (iii) zasądził od POLWAX na rzecz ORLEN Projekt dodatkowe koszty procesu. Dnia 22 lutego 2021 roku ORLEN Projekt wniosła apelację od wyroku, zaskarżając go w części w jakiej Sąd uchylił nakaz zapłaty co do zapłaty ustawowych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwot: (i) 2,9 mln PLN od dnia 11 stycznia 2019 roku do dnia 1 października 2019 roku oraz (ii) 3,7 mln PLN od dnia 25 stycznia 2019 roku do dnia 1 października 2019 roku.

W dniu 31 maja 2019 roku spółka ORLEN Projekt złożyła do Sądu Okręgowego w Rzeszowie kolejny pozew przeciwko POLWAX o zapłatę dalszej kwoty 6,5 mln PLN wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych z tytułu kolejnej części wynagrodzenia za wykonane i odebrane przez POLWAX prace budowlane. Pozew ten został następnie trzykrotnie rozszerzony – (1) rozszerzeniem powództwa z dnia 20 września 2019 roku o kwotę 13,9 mln PLN tytułem zwrotu bezpodstawnie pobranej przez POLWAX gwarancji dobrego wykonania Umowy oraz pokrycia kosztów jej realizacji (2) rozszerzeniem powództwa z dnia 6 listopada 2019 roku o kwotę 25 mln PLN z tytułu innych roszczeń związanych z odstąpieniem przez ORLEN Projekt od Umowy z winy POLWAX oraz (3) rozszerzeniem powództwa z dnia 19 lutego 2021 r. o kwotę 22,5 mln PLN z tytułu dalszych roszczeń związanych z odstąpieniem przez ORLEN Projekt od Umowy z winy POLWAX, do łącznej kwoty 67,9 mln PLN. Terminy kolejnych rozpraw zostały zaplanowane na: maj i czerwiec 2021 roku.

W dniu 2 marca 2020 roku do Sądu Okręgowego w Rzeszowie wpłynął pozew POLWAX przeciwko ORLEN Projekt o zapłatę kwoty 132 mln PLN wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie. Dochodzona pozwem łączna kwota obejmuje kwotę 84 mln PLN tytułem szkody w postaci rzeczywistej straty, która miała zostać poniesiona przez POLWAX, oraz 48 mln PLN tytułem utraconych korzyści, które miały powstać w związku z nienależytym wykonaniem i niewykonaniem Umowy przez ORLEN Projekt. W ocenie ORLEN Projekt dochodzone pozwem roszczenia POLWAX są bezpodstawne, wobec czego w odpowiedzi na pozew z dnia 3 września 2020 roku ORLEN Projekt wniosła o oddalenie powództwa w całości. Zgodnie z posiadanymi przez ORLEN Projekt informacjami, przed złożeniem pozwu POLWAX wystąpiła do Sądu Okręgowego w Rzeszowie z wnioskiem o zabezpieczenie roszczeń, których zamierzała dochodzić od ORLEN Projekt, jednakże postanowieniem z dnia 6 lutego 2020 roku Sąd oddalił ten wniosek w całości. W związku z wniesieniem przez POLWAX pisma zatytułowanego rozszerzenie powództwa wraz z repliką na odpowiedź na pozew, ORLEN Projekt wniosła o uznanie rozszerzenia powództwa za niedopuszczalne. W dniu 25 lutego 2021 roku Sąd Okręgowy w Rzeszowie przychylił się do wniosku ORLEN Projekt i wydał postanowienie o uznaniu rozszerzenia powództwa POLWAX o kwotę 2 mln PLN za niedopuszczalne. Termin posiedzenia przygotowawczego w sprawie został wyznaczony na dzień 19 maja 2021 roku.

W dniu 11 marca 2020 roku do Sądu Okręgowego w Rzeszowie wpłynął pozew POLWAX przeciwko ORLEN Projekt o zapłatę kwoty 9,7 mln PLN wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie z tytułu: (i) zwrotu kosztów usunięcia i utylizacji odpadu w postaci zanieczyszczonej ziemi pochodzącej z terenu Inwestycji, oraz (ii) bezumownego składowania ziemi pochodzącej z terenu Inwestycji na należącej do POLWAX działce nr 3762/70. W ocenie ORLEN Projekt roszczenia POLWAX dochodzone powyższym pozwem są bezpodstawne, stąd w odpowiedzi na pozew z dnia 19 czerwca 2020 roku ORLEN Projekt wniosł o oddalenie powództwa w całości. Sprawa została zawieszona na zgodny wniosek stron. Pismem z dnia 1 marca 2021 roku POLWAX wniosła o podjęcie zawieszonego postępowania. W dniu 17 marca 2021 roku Sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania, wyznaczając termin posiedzenia przygotowawczego w sprawie na 14 czerwca 2021 roku.

W dniu 22 czerwca 2020 roku do ORLEN Projekt doręczono odpis kolejnego pozwu wniesionego przez POLWAX do Sądu Rejonowego w Tychach. W ramach wniesionego powództwa POLWAX zażądał, aby Sąd zobowiązał ORLEN Projekt do przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez opróżnienie magazynów przekazanych ORLEN Projekt celem przechowywania urządzeń i materiałów na potrzeby prowadzonej Inwestycji. W dniu 3 lipca 2020 roku Sąd przedłużył ORLEN Projekt termin do złożenia odpowiedzi na pozew do dnia 24 lipca 2020 roku. Dnia 24 lipca 2020 roku ORLEN Projekt złożył w tej sprawie odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego. Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2020 roku Sąd

skierował sprawę do mediacji, na co obie strony przystały. W dniu 9 kwietnia 2021 roku mediator sporządził protokół o zakończeniu mediacji, zwracając akta do Sądu Rejonowego w Tychach celem dalszego procedowania w sprawie.

Technip Italy S.p.A. przeciwko UNIPETROL RPA, s.r.o.

W związku z opóźnieniem wykonania Umowy zawartej pomiędzy Technip Italy S.p.A. („Technip”) a UNIPETROL na budowę Zakładu Polietylenu w Litvinov, Technip zobowiązany był do zapłaty kar umownych za opóźnienie w wysokości 106 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 23 mln EUR). Technip nie zapłacił ww. kar umownych UNIPETROL, w związku z czym UNIPETROL wykorzystał gwarancję bankową w kwocie 97 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 21 mln EUR).

W dniu 17 sierpnia 2020 roku Technip wniósł wezwanie na arbitraż. W listopadzie 2020 UNIPETROL wystąpił z kompensatą pozostałych odsetek umownych z faktury wystawionej przez Technip za pozostałą część wynagrodzenia umownego: zaległa wysokość odsetek umownych za opóźnienie wynosi 8 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 1,8 mln EUR).

W dniu 30 listopada 2020 roku UNIPETROL złożył odpowiedź na pozew oraz zgłosił powództwo wzajemne z tytułu zaległych odsetek umownych za opóźnienie w kwocie 8 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 1,8 mln EUR).

W dniu 5 stycznia 2021 roku Technip złożył poprawkę do wezwania na arbitraż zwiększając całkowitą wysokość roszczenia do kwoty 148 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 32 mln EUR).

Technip wnosząc o arbitraż uwzględniając zgłoszoną poprawkę dąży do uzyskania:

- a) zapłaty kwoty 98 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 21,3 mln EUR) stanowiącego wysokość bezpodstawnej wypłaty z gwarancji bankowej przez UNIPETROL;
- b) zapłaty kwoty 48 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 10,5 mln EUR) stanowiącej roszczenia dodatkowe Technip oparte na różnych okolicznościach i podstawach prawnych głównie dotyczących prac, usług dodatkowych wykonanych przez Technip w związku z projektem budowy Zakładu Polietylenu;
- c) zapłaty kwoty 0,9 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2020 roku (co odpowiada 0,2 mln EUR) z faktury wystawionej przez Technip stanowiącej pozostałą część wynagrodzenia umownego (co było kompensowane przez UNIPETROL w listopadzie 2020);
- d) zapłaty kwoty odsetek ustawowych za całą wymagalną płatność;
- e) odrzucenie pozwu wzajemnego UNIPETROL.

Postępowanie arbitrażowe toczy się przed Sądem Arbitrażowym przy Międzynarodowej Izbie Gospodarczej w Wiedniu. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie Technip jest bezpodstawne.

Zobowiązania warunkowe dotyczące Grupy ENERGA

Na dzień 31 grudnia 2020 roku zobowiązania warunkowe Grupy ENERGA wyniosły 309 mln PLN, w tym przede wszystkim z tytułu spraw spornych przeciwko spółkom Grupy ENERGA, dla których wygranie przez spółki jest prawdopodobne lub wiarygodne oszacowanie wpływu środków pieniężnych nie jest na ten moment możliwe i na te sprawy nie jest tworzona rezerwa.

Największą pozycję zobowiązań warunkowych stanowią sprawy sporne związane z infrastrukturą energetyczną spółki Energa-Operator SA usadowioną na prywatnym gruncie. Grupa tworzy rezerwy na zgłoszone spory sądowe. W przypadku niepewności, co do zasadności kwoty roszczenia lub tytułu prawnego do gruntu, Grupa rozpoznaje zobowiązania warunkowe. Na dzień 31 grudnia 2020 roku oszacowana wartość tych roszczeń wykazana jako zobowiązania warunkowe wynosi 248 mln PLN. Biorąc pod uwagę opinie prawne szacowane kwoty określają ryzyko powstania zobowiązania poniżej 50%.

Kolejną kwestią jest także umowa o dofinansowanie Projektu „Budowa bloku energetycznego na biomase Energa Kogeneracja Sp. z o.o. w Elblągu”, która określa wskaźniki rezultatu dotyczące ilości wytworzonej energii elektrycznej i energii ciepłej na lata 2014-2018. W celu zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie Energa Kogeneracja Sp. z o.o. wystawiła weksel in blanco do maksymalnej kwoty 40 mln PLN wraz z odsetkami.

W ramach rozliczenia nabycia akcji ENERGA, Grupa ORLEN, zgodnie ze szczególnymi wymogami MSSF 3 Połączenia jednostek w odniesieniu do powyższych zobowiązań warunkowych rozpoznała w bilansie na dzień nabycia dodatkowe rezerwy odzwierciedlające ich oszacowaną wartość godziwą w wysokości 74 mln PLN, w tym związanych z infrastrukturą energetyczną spółki Energa-Operator S.A. usadowioną na prywatnym gruncie, których wartość godziwa została ustalona w oparciu o prawdopodobieństwo zrealizowania się roszczeń klientów na bazie oszacowania kancelarii prawnych.

Postępowanie arbitrażowe z powództwa Elektrobudowa S.A. przeciwko PKN ORLEN

Elektrobudowa S.A. wniosła pozew o zapłatę przeciwko PKN ORLEN do Sądu Arbitrażowego przy Stowarzyszeniu Inżynierów, Doradców i Rzeczoznawców (SIDIR) w Warszawie (sygn. P/SA/5/2019) na łączną kwotę 103 997 758,85 PLN oraz 11 481 955,37 EURO. Sprawa dotyczy wykonywania umowy EPC na budowę Instalacji Metateza, zawartej pomiędzy PKN ORLEN a Elektrobudowa.

Na powyższą kwotę składają się następujące kwoty:

- 1) 20 570 866,83 PLN oraz 7 585 851,61 EUR wraz z odsetkami za opóźnienie tytułem zapłaty zaległego wynagrodzenia przewidzianego w Umowie EPC - na rzecz Elektrobudowa, ewentualnie na rzecz Citibanku, w razie uznania, że w wyniku cesji wynagrodzenie należne jest Citibankowi,
- 2) 7 832 245,97 PLN oraz 1 261 191,54 EUR wraz z odsetkami ustawowymi od 23 października 2018 roku tytułem wynagrodzenia za prace dodatkowe i zamiennie – na rzecz Elektrobudowa ewentualnie Citibanku jak wyżej;
- 3) 62 355 170,15 PLN wraz z odsetkami ustawowymi od 27 grudnia 2019 roku tytułem wynagrodzenia, o które powinien zostać podwyższony ryczałt na rzecz Elektrobudowa, ewentualnie Citibanku jak wyżej,

- 4) 13 239 475,90 PLN oraz 2 634 912,22 EUR wraz z odsetkami ustawowymi od 25 października 2019 roku – tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną bezpodstawną wypłatą przez PKN ORLEN sum gwarancyjnych dostępnych w ramach gwarancji bankowych – na rzecz Elektrobudowa.

PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew w dniu 17 kwietnia 2020 roku Sąd Arbitrażowy wydał dwa orzeczenia.

(I) Wyrok wstępny (nr 1) w dniu 7 stycznia 2021 roku dotyczy roszczenia Elektrobudowa o zasądzenie kwoty 250 000 PLN za wykonanie „Instrukcji przygotowania instalacji po remoncie do ruchu” (dalej: Instrukcja) oraz kwoty 128 795,36 PLN tytułem dopłaty za dostarczenie adsorbera FA-2202 Nitrogen Treater wykonanego ze stali nierdzewnej zamiast ze stali węglowej (dalej: adsorber). W wyroku tym Zespół Orzekający orzekł, że o uznaniu roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za wykonanie „Instrukcji przygotowania instalacji po remoncie do ruchu” za usprawiedliwione co do zasady oraz o uznaniu roszczenia o zapłatę dodatkowego wynagrodzenia za dostarczenie adsorbera wykonanego ze stali nierdzewnej zamiast ze stali węglowej za usprawiedliwione co do zasady. Wyrok wstępny nie stanowi o istnieniu po stronie PKN ORLEN obowiązku zapłaty na rzecz powoda kwot 250 000 PLN za wykonanie Instrukcji i 128 795,36 PLN (tytułem dopłaty za dostarczenie adsorbera), ale jest wyrazem uznania przez Zespół Orzekający, iż Elektrobudowa jest uprawniona do oczekiwania od PKN ORLEN zapłaty za wyżej spełnione świadczenia rzeczowe, jako dodatkowe lub/i zamiennie.

Kolejną czynnością jest ustalenie wysokości kwot należnych Elektrobudowa od PKN ORLEN z wyżej wskazanych tytułów. W tym celu Zespół Orzekający wydał 18 stycznia 2021 roku postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego dla ustalenia wartości Instrukcji wykonanej przez Elektrobudowa oraz dowodu z opinii biegłego dla ustalenia wysokości dopłaty za dostarczenie adsorbera wykonanego ze stali nierdzewnej zamiast ze stali węglowej.

(II) Wyrok częściowy z dnia 8 stycznia 2021 roku dotyczy żądania PKN ORLEN o obniżenie wynagrodzenia Elektrobudowa w związku z wadami kompresorów K-2302A, K-2302B i rurociągów wody pitnej oraz gospodarczej w łącznej wysokości 11 612,94 PLN i 4 602 235,65 EUR. Sąd oddalił żądanie PKN ORLEN o obniżenie umownego zryczałtowanego wynagrodzenia strony powodowej łącznie o 11 612,94 PLN i 4 602 235,65 EUR, na podstawie przepisów o rękojmi, w związku z dostawą kompresorów K-2302A, K-2302B o mocy na wale 11,4 kW oraz wykonaniem rurociągów wody pitnej i gospodarczej z materiału PEHD w ramach "Umowy o projektowanie, dostawę oraz budowę w systemie "pod klucz" instalacji metatezy w Zakładzie Produkcyjnym Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. w Płocku" z dnia 1 sierpnia 2016 roku, jako bezzasadne. Wyrok częściowy nie jest wyrokiem zasądającym od Koncernu na rzecz powoda kwoty 11 612,94 PLN i 4 602 235,65 EUR, bowiem Sąd nie wypowiedział się o tym czy powód ma legitymację procesową czynną do żądania zapłaty wyżej wskazanych kwot, jako części wynagrodzenia z Umowy i uznającym oświadczenie PKN ORLEN obniżające wynagrodzenie umówione o wyżej wskazane kwoty, dokonane w oparciu o przepisy dotyczące rękojmi za wady rzeczy, za nieskuteczne.

(III) Wyrok Częściowy (nr 2) z dnia 3 lutego 2021 roku Sąd zasądził od PKN ORLEN na rzecz Elektrobudowa kwotę 4 346 223,35 PLN (17 faktur) oraz kwotę 6 961 630,26 PLN (jako równowartość 1 622 983,45 EUR - 5 faktur) z tytułu podatku VAT (łącznie: 11 307 853,61 PLN), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz ustalił bezzasadność potrąceń dokonanych przez pozwanego na kwotę 667 271,12 EUR i kwotę 3 502 187,47 PLN. W zakresie części faktur Sąd stwierdził, że nie zostały one zapłacone bez wyjaśnienia przyczyn ich uregulowania. Ponadto Sąd uznał, że Umowa EPC dopuszczała dokonywanie potrąceń wyłącznie wobec wartości netto. Wobec tego uznał, że podatek VAT jako należność publicznoprawna nie może zostać potrącona z należnością cywilnoprawną i takie kwoty nie podlegają zatrzymaniu.

(IV) Wyrok Częściowy (nr 3) z dnia 3 lutego 2021 roku zasądza od PKN ORLEN na rzecz syndyka masy upadłości łączną kwotę 1 180 846,40 PLN netto tytułem częściowej zapłaty umownego wynagrodzenia (6 faktur), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do daty zapłaty. Sąd orzekł co do 6 faktur, które były już przedmiotem rozpoznania w wyroku częściowym (nr 2). Sąd stwierdził, że PKN ORLEN nie wskazał dlaczego kwoty nie zostały zapłacone. Stwierdził także, że pozew został ograniczony i w tym nie obejmuje kwot zatrzymanych tytułem kaucji zastępczej związanej z niezłożeniem Gwarancji Należytego Wykonania w okresie gwarancji. Niemniej Sąd zasądził na rzecz syndyka kwotę 1 180 807,40 PLN.

(V) Wyrok Częściowy (nr 4) z dnia 3 lutego 2021 roku zasądza od pozwanego na rzecz powoda łączną kwotę 2 090 738,20 PLN i kwotę 1 379 395,95 EUR tytułem częściowej zapłaty umownego wynagrodzenia, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do daty zapłaty oraz ustalający bezzasadność potrąceń dokonanych przez pozwanego z tytułu kar umownych na kwotę 1 865 930,95 EUR. Wyrok dotyczy kwot, które zostały potrącone przez PKN ORLEN w związku z naliczeniem kar umownych za nieterminową realizację umowy EPC w zakresie terminów pośrednich. Sąd ustalił, że:

- kara umowna za opóźnienie w dostarczeniu dokumentacji została w części naliczona nieprawidłowo, w związku z czym zasądził na rzecz powoda kwoty potrącone w związku z nieprawidłowo naliczoną karą;
- kara umowna za opóźnienie w dostarczeniu reaktora OCU jest uzasadniona i oddalił powództwo o zapłatę wynagrodzenia w zakresie, w jakim zostało ono potrącone na pokrycie tej kary umownej;
- kara umowna za opóźnienie w dostawie Stacji Zimna zostały naliczone nieprawidłowo i zasądził roszczenia Elektrobudowa z tytułu wynagrodzenia potrącone na zaspokojenie tej kary umownej.

Od w/w wyroków nie przysługuje PKN ORLEN żaden środek odwoławczy w postępowaniu przed Sądem Arbitrażowym. Na moment publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego na podstawie w/w wyroków PKN ORLEN zobowiązany jest do zapłaty na rzecz syndyka masy upadłości Elektrobudowa S.A. około 45 mln PLN wraz z odsetkami, z tym zastrzeżeniem, że 22 mln PLN z powyższej kwoty nie są jeszcze objęte wyrokami zasądzającymi.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Grupa nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

17.5. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru wynosiły na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku odpowiednio 2 483 mln PLN i 2 826 mln PLN.

17.6. Transakcje z podmiotami powiązanymi

W 2020 roku oraz w 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku nie wystąpiły transakcje podmiotów powiązanych Grupy ORLEN z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej oraz członkami pozostałego kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej i z bliskimi im osobami.

W 2020 roku wystąpiły głównie transakcje sprzedaży usług prawnych członków kluczowego personelu kierowniczego i bliskich im osób z podmiotami powiązanymi Grupy ORLEN, a łączna wartość sprzedaży i zakupu wyniosła w tym okresie odpowiednio: 875 tys. PLN oraz (33) tys. PLN.

W 2019 roku nie wystąpiły transakcje kluczowego personelu kierowniczego i bliskich im osób z podmiotami powiązanymi Grupy ORLEN.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług i pozostałych zobowiązań z tytułu powyższych transakcji wystąpiło w kwocie 27 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2019 nie wystąpiło.

17.6.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy ORLEN

	2020	2019
Jednostka Dominująca		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	45,9	42,8
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,1	0,1
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1,9	2,1
Jednostki zależne		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	243,0	145,7
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,2	0,3
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0,1	0,6
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	9,5	8,5
	300,7	200,1

Powyższa tabela przedstawia wynagrodzenia wypłacone, należne lub potencjalnie należne kluczowemu personelowi kierowniczemu Jednostki Dominującej i spółek zależnych za okres sprawozdawczy.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN i Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości 50% lub 100% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 3 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

17.6.2. Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązаныmi

	Sprzedaż		Zakupy	
	2020	2019	2020	2019
Jednostki współkontrolowane	2 578	3 119	(228)	(136)
wspólne przedsięwzięcia	2 485	2 982	(170)	(54)
wspólne działania	93	137	(58)	(82)
	2 578	3 119	(228)	(136)

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	
	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2019
Jednostki współkontrolowane	394	540	91	16
wspólne przedsięwzięcia	383	529	70	10
wspólne działania	11	11	21	6
	394	540	91	16

Powyższe transakcje z jednostkami współkontrolowanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.

W 2020 roku i w 2019 roku w Grupie nie wystąpiły transakcje zawarte z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

Dodatkowo w 2020 roku, na podstawie złożonych oświadczeń, wystąpiły transakcje pomiędzy podmiotami, w których kluczowe stanowiska pełniły bliskie osoby powiązаныe z pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Jednostki Dominującej a podmiotami Grupy ORLEN.

W 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa zidentyfikowała następujące transakcje:

- sprzedaż i zakup wyniosły odpowiednio 0,7 mln PLN i (3,5) mln PLN;
- saldo należności wyniosło 0,07 mln PLN;
- saldo zobowiązań wyniosło 0,2 mln PLN.

Powyższe transakcje dotyczyły głównie zakupu i sprzedaży paliw i oleju napędowego.

17.6.3. Transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej Grupy ORLEN - PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Grupa zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa w oparciu o „Spółki z udziałem Skarbu Państwa” opublikowane na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W 2020 i w 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 i na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa zidentyfikowała następujące transakcje:

	2020	2019
Sprzedaż	2 297	2 083
Zakupy	(5 146)	(4 406)
	31/12/2020	31/12/2019
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	653	339
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	592	683

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Grupy ORLEN i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania.

Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (kredyty, gwarancje, opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (opłaty bankowe, prowizje).

W kwietniu 2020 roku PKN ORLEN w ramach transakcji przejęcia kontroli nad ENERGA, nabył od Skarbu Państwa 213,33 mln akcji ENERGA stanowiących 51,52 % jej kapitału i stanowiących około 64 % głosów na walnym zgromadzeniu spółki za łączną kwotę 1,781 mld PLN. Dodatkowe informacje w nocie [7.3](#).

Pod koniec 2020 roku PKN ORLEN oraz inne spółki z Grupy ORLEN, wykonując polecenie Prezesa Rady Ministrów przekazane w ramach decyzji wydanej na podstawie art. 11h ust 3 i 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1842), zaangażowały się w przygotowanie szpitali tymczasowych w Płocku oraz w Ostrołęce w celu zabezpieczenia dodatkowych łóżek dla pacjentów z COVID-19. Koszty poniesione w związku z zaangażowaniem w realizację projektu budowy szpitali tymczasowych za 2020 rok, które mają zostać zwrócone na podstawie umów pomiędzy PKN ORLEN a Skarbem Państwa – Ministrem Aktywów Państwowych, wyniosły 39 mln PLN. Dodatkowe informacje zostały zaprezentowane w nocie [8](#).

17.7. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2020	2019
Jednostka Dominująca	3,1	1,8
Badanie sprawozdań finansowych	2,4	1,4
Inne usługi poświadczające:	0,7	0,4
przeglądy sprawozdań finansowych	0,7	0,4
Jednostki zależne Grupy Kapitałowej	4,3	4,2
Badanie sprawozdań finansowych	3,9	3,9
Inne usługi poświadczające:	0,4	0,3
przeglądy sprawozdań finansowych	0,2	0,2
pozostałe usługi	0,2	0,1
	7,4	6,0

Wzrost wynagrodzenia za badania i przeglądy Jednostki Dominującej w 2020 roku w porównaniu do roku poprzedniego związany jest z nowymi akwizycjami w Grupie ORLEN.

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy był Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.

Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy. Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa została wybrana do przeprowadzenia przeglądów śródrocznych sprawozdań finansowych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy za lata 2019-2021 uchwałą Rady Nadzorczej Nr 2071/18 z dnia 20 grudnia 2018 roku zmienioną uchwałą Nr 2103/19 z dnia 25 stycznia 2019 roku.

WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

- 1) W dniu 26 lutego 2021 roku ORLEN Wind 3 Sp. z o.o. podpisała z funduszami inwestycyjnymi: Taiga Inversiones Eolicas SCR SA oraz Santander Energias Renovables SCRA SA, z siedzibą w Madrycie, w Hiszpanii, umowę zakupu 100% udziałów w spółce Nowotna Farma Wiatrowa Sp. z o.o., będącej właścicielem farm wiatrowych Kobylnica, Subkowy, Nowotna („Umowa”). Nabywane farmy wiatrowe posiadają łączną moc 89,4 MW. Wartość Umowy wynosi ok. 380 mln PLN. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody odpowiednich organów antymonopolowych.
- PKN ORLEN S.A. posiada 100% udziałów w spółce Orlen Wind 3, która została założona w celu realizacji rozwoju działalności PKN ORLEN S.A. w obszarze energetyki odnawialnej, co wynika z obowiązującej strategii Grupy Kapitałowej ORLEN. Spółka będzie informować w raportach bieżących o kolejnych istotnych transakcjach dokonywanych w ramach tych działań.
- 2) Zarząd Spółki w dniu 17 marca 2021 roku podjął uchwałę w sprawie emisji niezabezpieczonych obligacji na okaziciela serii D o łącznej wartości nominalnej do 1.000.000.000 PLN („Obligacje”) w ramach programu emisji obligacji do kwoty 4 000 000 000 PLN lub równowartości tej kwoty w innych walutach emisji ustanowionego na podstawie umowy programu emisji obligacji zawartej w Warszawie w dniu 27 listopada 2006 roku, z późniejszymi zmianami.
- Obligacje zostaną wyemitowane na następujących warunkach:
- maksymalna liczba Obligacji proponowanych do nabycia: 10.000;
 - wartość nominalna jednej Obligacji: 100.000 PLN;
 - cena emisyjna jednej Obligacji: 99.432 PLN;
 - maksymalna łączna wartość nominalna Obligacji: do 1.000.000.000 PLN;
 - data emisji: 25 marca 2021 roku;
 - data wykupu: 25 marca 2031 roku;
 - Obligacje nie są zabezpieczone;
 - w dniu emisji Obligacje zostaną zapisane w ewidencji prowadzonej przez agenta emisji w rozumieniu art. 7a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, którego funkcję pełnić będzie podmiot wskazany w warunkach emisji Obligacji, a następnie zarejestrowane w depozycie prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.;
 - Obligacje mogą zostać wprowadzone do obrotu w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych z siedzibą w Warszawie S.A.
 - Obligacje zostaną zaproponowane do nabycia zgodnie z art. 33 pkt 1 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1208), w sposób, który nie będzie wymagał od Spółki sporządzenia prospektu ani memorandum informacyjnego;
 - Obligacje będą oprocentowane według stałej stopy procentowej wskazanej w warunkach emisji Obligacji, której wysokość będzie uzależniona od oceny (ratingu) agencji ESG, czyli MSCI ESG Research (UK) Limited lub innego podmiotu, który ją zastąpi, mierzącą podatność Spółki na istotne ryzyka związane w szczególności z wywiązywaniem się przez Spółkę z zasad odpowiedzialności i troski o środowisko, jego społeczną odpowiedzialnością oraz wdrożonym ładem korporacyjnym, a także sposób zarządzania przez Spółkę tymi ryzykami, albo alternatywny rating ESG. Stopa procentowa dla pierwszego okresu odsetkowego wyniesie 2,875% w skali roku i w następnych okresach odsetkowych pozostanie na tym poziomie lub możliwa będzie jej zmiana o odpowiednio 0,1% lub 0,2% w skali roku w zależności od poziomu przyznanego ratingu ESG zgodnie z postanowieniami warunków emisji Obligacji.
- 3) W dniu 25 marca 2021 roku PKN ORLEN wyemitował 10 000 niezabezpieczonych obligacji na okaziciela serii D o łącznej wartości nominalnej 1 000 000 000 PLN („Obligacje”) w ramach programu emisji obligacji ustanowionego na podstawie umowy programu emisji obligacji zawartej w Warszawie w dniu 27 listopada 2006 roku, z późniejszymi zmianami.
- Obligacje zostały wyemitowane na następujących warunkach:
- wartość nominalna jednej Obligacji: 100.000 PLN;
 - cena emisyjna jednej Obligacji: 99.432 PLN;
 - data wykupu: 25 marca 2031 roku;
 - Obligacje oprocentowane są według stałej stopy procentowej wskazanej w warunkach emisji Obligacji, której wysokość będzie uzależniona od oceny (ratingu) agencji ESG, czyli MSCI ESG Research (UK) Limited lub innego podmiotu, który ją zastąpi, mierzącą podatność Spółki na istotne ryzyka związane w szczególności z wywiązywaniem się przez Spółkę z zasad odpowiedzialności i troski o środowisko, jego społeczną odpowiedzialnością oraz wdrożonym ładem korporacyjnym, a także sposób zarządzania przez Spółkę tymi ryzykami, albo alternatywny rating ESG. Stopa procentowa dla pierwszego okresu odsetkowego wynosi 2,875% w skali roku i w następnych okresach odsetkowych pozostanie na tym poziomie lub możliwa będzie jej zmiana o odpowiednio 0,1% lub 0,2% w skali roku w zależności od poziomu przyznanego ratingu ESG zgodnie z postanowieniami warunków emisji Obligacji.
- Obligacje zostały zapisane w ewidencji prowadzonej przez agenta emisji w rozumieniu art. 7a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, którego funkcję pełni Bank Polska Kasa Opieki S.A., i zgodnie z przepisami będą podlegały rejestracji w depozycie prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. Spółka może zdecydować o wprowadzeniu Obligacji do obrotu w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Spółka planuje przeznaczyć środki z emisji Obligacji na ogólne cele korporacyjne, w tym na realizację celu ESG, rozumianego jako utrzymanie przez Spółkę ratingu przyznanego przez MSCI ESG Research (UK) Limited na poziomie z daty emisji Obligacji lub osiągnięcie wyższego ratingu.

- 4) Informacje o zmianach w strukturze Grupy po zakończeniu okresu sprawozdawczego zostały zaprezentowane w nocie [7.5](#).

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły dodatkowe zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 14 kwietnia 2021 roku.

.....
Daniel Obajtek
Prezes Zarządu

.....
Armen Artwich
Członek Zarządu

.....
Adam Burak
Członek Zarządu

.....
Patrycja Klarecka
Członek Zarządu

.....
Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

.....
Michał Róg
Członek Zarządu

.....
Jan Szewczak
Członek Zarządu

.....
Józef Węgrecki
Członek Zarządu

To jest wersja nieoficjalna dokumentu

Wersją oficjalną jest podpisany elektronicznie dokument w formacie XHTML